

CODUL COMERCIAL
Cu modificările din 1895, 1900, 1902, 1906, 1920, 1925, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933,
1934, 1936, 1943, 1947, 1948, 1949, 1950, 1990, 1995.
EMITENT: PARLAMENTUL
PUBLICAT ÎN: MONITORUL OFICIAL din 10 mai 1887

[LEGE Nr99-1999](#)

[OUG Nr32-1997](#)

[OUG Nr138-2000](#)

Codul Comercial a fost promulgat prin decret la 10 mai 1887 și a intrat în vigoare la 1 septembrie 1887.

În cursul anilor, Codul comercial a suferit modificări substanțiale. O parte din articolele abrogate au fost păstrate în text, iar pentru a evidenția faptul ca sunt abrogate ele sunt marcate în text, după numărul articolului, cu "***". Actul abrogator este menționat la sfârșitul articolului sau seriei de articole abrogate.

CARTEA I
DESPRE COMERȚ ÎN GENERE

Titlul I
DISPOZIȚIUNI GENERALE

ART. 1

În comerț se aplică legea de fata.

Unde ea nu dispune se aplică Codul civil.

ART. 2

Bursele, balciurile (iarmarocurile), târgurile, docurile și antrepozitele, precum și celelalte instituțiuni care servesc comerțului, se regulează prin legile și regulamentele lor speciale.

Titlul II
DESPRE FAPTELE DE COMERȚ

ART. 3

Legea consideră ca fapte de comerț:

1. Cumpărăturile de produse sau mărfuri spre a se revinde, fie în natura, fie după ce se vor fi lucrat sau pus în lucru, ori numai spre a se închiria; asemenea și cumpărarea spre a se revinde, de obligațiuni ale Statului sau alte titluri de credit circulând în comerț;

2. Vânzările de produse, vânzările și închirierile de mărfuri, în natura sau lucrate, și vânzările de obligațiuni ale Statului sau de alte titluri de credit circulând în comerț, când vor fi fost cumpărate cu scop de revânzare sau închiriere;

3. Contractele de report asupra obligațiilor de Stat sau a altor titluri de credit circulând în comerț;

4. Cumpărările și vânzările de părți sau de acțiuni ale societăților comerciale;

5. Orice întreprinderi de furnituri;

6. Întreprinderile de spectacole publice;

7. Întreprinderile de comisioane, agenții și oficiuri de afaceri;

8. Întreprinderile de construcții;

9. Întreprinderile de fabrici, de manufactura și imprimerie;

10. Întreprinderile de editura, librărie și obiecte de arta, când altul decât autorul sau artistul vinde;

11. Operațiunile de banca și schimb;

12. Operațiunile de mijlocire (samsarie) în afaceri comerciale;
13. Întreprinderile de transporturi de persoane sau de lucruri pe apa sau pe uscat;
14. Cambiile și ordinele în produse sau mărfuri;
15. Construcțiunea, cumpărarea, vânzarea și revinzarea de tot felul de vase pentru navigarea interioară și exterioară și tot ce privește la echiparea, armarea și aprovizionarea unui vas.
16. Expeditiunile maritime, închirierile de vase, împrumuturile maritime și toate contractele privitoare la comerțul de mare și la navigațiune;
17. Asigurările terestre, chiar mutuale, în contra daunelor și asupra vieții;
18. Asigurările, chiar mutuale, contra riscurilor navigatiunei;
19. Depozitele pentru cauza de comerț;
20. Depozitele în docuri și antrepozite, precum și toate operațiunile asupra recipiselor de depozit (warante) și asupra scrisurilor de gaj, liberate de ele.

ART. 4

Se socotesc, afara, de acestea, ca fapte de comerț celelalte contracte și obligațiuni ale unui comerciant, dacă nu sunt de natura civilă sau dacă contrariul nu rezultă din însuși actul.

ART. 5

Nu se poate considera ca fapt de comerț cumpărarea de produse sau de mărfuri ce s-ar face pentru uzul sau consumația cumpărătorului, ori a familiei sale, de asemenea revinzarea acestor lucruri și nici vânzarea produselor pe care proprietarul sau cultivatorul le are după pământul sau cel cultivat de dânsul.

ART. 6

Asigurările de lucruri sau stabilimente care nu sunt obiectul comerțului și asigurările asupra vieții sunt fapte de comerț numai în ce privește pe asigurator.

Contul curent și cecul nu sunt considerate ca fapte de comerț, în ce privește pe necomercianți, afara numai dacă ele n-au o cauză comercială.

TITLUL III

DESPRE COMERCIANȚI

ART. 7

Sunt comercianți aceia care fac fapte de comerț, având comerțul ca o profesiune obișnuită, și societățile comerciale.

ART. 8

Statul, județul și comuna nu pot avea calitatea de comercianți.

ART. 9

Orice persoana care într-un chip accidental face o operațiune de comerț, nu poate fi considerată ca comerciant, ea este însă supusă legilor și jurisdicțiunii comerciale pentru toate contestațiunile ce se pot ridica din aceasta operațiune.

ART. 10 ***

Minorul de orice sex, pentru a putea face comerț și prin urmare a fi considerat ca major, întrucât privește obligațiunile contractate de dânsul ca comerciant va trebui sa aibă etatea de 18 ani împliniți, sa fie emancipat, sa aibă autorizațiunea în scris a tatălui sau, sau în caz de moarte, interdicțiune ori absentă a tatălui, aceea a mamei sale; iar în lipsa de tata și mama, autorizația tutorelui cu avizul consiliului de familie omologat de tribunalul civil.

Actele de emancipare și de autorizare vor fi prezentate la tribunalul în jurisdicțiunea căruia minorul voește a-și stabili domiciliul sau comercial, spre a fi transcrise în registrul destinat pentru aceasta și afișate în sala tribunalului, în sala comunei, în localurile bursei celei mai apropiate, dacă vor fi, și publicate în foaia anunțurilor judiciare a locului; toate acestea prin îngrijirea grefei.

Grefierului tribunalului va păstra la dosar proba ca afișările și publicațiunile s-au făcut.

Înainte de transcriere, afișare și publicațiune, minorul nu va putea începe comerțul sau.

ART. 11 ***

Dispozițiunea articolului precedent este aplicabilă minorului emancipat, chiar necomerciant, pentru actele pe care legea le consideră ca fapte de comerț.

ART. 12 ***

Minorul comerciant în condițiunile art. 10, pentru tot ce privește comerțul sau, poate ipoteca și înstrăina imobilele sale, fără a avea necesitate de vreo autorizațiune.

***) Articolele 10-12 a fost abrogate prin art. V din Decretul nr. 185/1949 (B. Of. nr. 25 din 30 aprilie 1949).

ART. 13

Tatăl sau mama care exercită puterea părintească sau, în lipsa lor, tutorul, nu pot continua comerțul în interesul unui minor dacă nu vor fi autorizați, cel dintâi de tribunalul civil și cel de al doilea prin încheierea consiliului de familie omologata de tribunal. *)

Actul de autorizare va fi afișat și publicat conform art. 10.

*) În baza dispozițiilor legii din 20 aprilie 1932, privitoare la ridicarea incapacității Civile a femeii maritate, aceasta nu mai are nevoie la autorizarea Consiliului de familie, ambii părinți fiind supuși aceluiași regim juristic.

ART. 14

Interzisul și cel pus sub un consiliu judiciar nu pot fi comercianți și nici a continua un comerț.

ART. 15-16

Abrogate prin legea privitoare la ridicarea incapacității civile a femeii maritate (B. Of. nr. 94 din 20 aprilie 1932).

ART. 17

Când prin contractul de căsătorie bărbatul va avea vreun drept asupra bunurilor câștigate de femeie, aceste bunuri și veniturile lor rămân exclusiv afectate la plata datoriilor comerciale. *)

*) Urmare Legii din 20 aprilie 1932 bărbatul nu poate avea vreun drept asupra bunurilor femeii.

ART. 18 ***

Autorizațiunea de a face comerț, data minorului de către părintele sau, sau de către un tutor în condițiunile prevăzute mai sus, precum și aceea data de către bărbat femeii, pot fi revocate în orice timp. Actul de revocare însă trebuie să fie făcut cu observarea formelor prevăzute la art. 10.

Cu toate acestea, dacă minorul sau femeia începuse a exercita comerțul, revocarea nu va putea produce nici un efect de nu va fi aprobată și de tribunalul civil după ce acesta, în camera de consiliu, va fi ascultat pe minor sau pe femeie și pe aceia care le-au retras autorizațiunea.

În nici un caz revocarea nu poate vătăma drepturile celui de al treilea nici chiar prin afacerile în curs de executare.

***) Abrogat prin art. V din Decr. nr. 185/1949 (B. of. nr. 25 din 30 aprilie 1949).

ART. 19

Contractul de căsătorie între persoane dintre care una este comercianta, va trebui să fie trimis în copie certificată, în termen de o lună de la data lui, de către ofițerul stării civile care a

celebrat căsătoria, la tribunalul în jurisdicțiunea căruia se găsește stabilimentul comerciantului, pentru a fi publicat conform art. 10 (Art. 10 fiind abrogat, publicitatea se va face prin Monitorul oficial).

Ofițerul stării civile care va omite a îndeplini îndatorirea impusă prin acest articol va fi supus la o amendă de 25 până la 100 de lei; iar dacă omisiunea a fost făcută cu rea credință, la destituire; în amândouă cazurile fără prejudiciul drepturilor părților interesate. *).

*) Minimul și maximul amenzii s-a majorat de 5 ori prin D.L. pentru majorarea amenzilor judecătorești (M. of. 139 din 18 iunie 1943)

ART. 20

Dacă soțul devine comerciant în urma căsătoriei sale, dânsul este dator să depună copie după contractul sau de căsătorie, în termen de o lună socotit din ziua când și-a început comerțul, sub pedeapsa, în caz de faliment, de a fi considerat ca un bancrutar simplu. *).

*) Textul se aplică ambilor soți, nu numai bărbatului.

ART. 21

Cererea de separațiune de patrimonii între soți dintre care unul este comerciant, trebuie să fie publicată în modul prevăzut la art. 10. *).

Hotărârea asupra cererii de separațiune nu va putea fi pronunțată decât după o lună de zile de la sus zisa publicațiune.

Dacă se admite separația, hotărârea definitivă va trebui să fie publicată tot în același mod, în termen de o lună de la data ei.

În lipsa acestei publicațiuni, creditorii comerțului soțului pot opune, oricând interesul lor o cere, nulitatea separațiunii pronunțate și să atace restituirea drepturilor dotale ale femeii, dacă a avut loc.

Deosebit de aceasta, ei pot să exercite acțiunea ce le acordă art. 975 din Codul civil, când separațiunea ar fi fost făcută în fraudă drepturilor lor.

*) Dispozițiile acestui text se vor corobora cu art. 3-6 alin. 2 din Codul familiei.

Titlul IV

DESPRE REGISTRELE COMERCIANȚILOR

ART. 22

Registrele obligatorii pentru comercianți sunt: registrul jurnal, registrul inventar și registrul copier.

ART. 23

Orice comerciant este dator ca în registrul jurnal să înscrie pe fiecare zi ce are să ia și ce are să dea, operațiunile comerțului său, convențiunile, acceptațiunile sau girurile efectelor comerciale, și în general tot ce primește și plătește sub orice titlu trecând la fiecare finit de luna și sumele întrebuițate pentru cheltuielile casei sale. Acest registru jurnal este deosebit de alte registre ce se obișnuiesc în contabilitatea comercială, dar care nu sunt obligatorii.

ART. 24

Comerciantul este dator să formeze la începutul comerțului său și în fiecare an, sub a sa semnătura, un inventar de averea sa mobilă și imobilă și de datoriile sale active și pasive, încheind bilanțul cuvenit. Acest inventar și bilanț le va copia în registrul special pentru aceasta și le va semna.

Toate efectele și datoriile active trebuiesc evaluate în inventar și bilanț după prețul curent la epoca facerii inventariului.

Datoriile active greu de încasat sau indoioase se vor prețui după probabilitate; creanțele ce nu se pot încasa se vor înscrie numai pentru memorie.

Dacă sunt mai multi tovarasi solidari, trebuie sa subsemneze fiecare.

ART. 25

El este ținut a copia în registrul special și după ordinea zilei toate scrisorile ce trimite.

ART. 26

Registrele obligatorii vor fi numerotate pe fiecare pagina și, afara de registrul copier, parafate de un judecător al tribunalului locului de reședința al comerciantului, sau de către judecătorul ocolului respectiv în localitățile unde nu există tribunal.

Pe ultima pagina a acestor registre, judecătorul va constata numărul filelor ce compun fiecare registru și va semna aceasta certificare punind sigiliul tribunalului sau al judecătoriei. *)

*) Decretul 662 (Legea 165) pentru adăugarea unor dispozițiuni la art. 26 și 27 la Codul Comercial publicat în M. Of. 74 din 28 martie 1944.

ART. 27

Registrele pe care comerciantul este obligat a le avea, afara de copier, vor fi prezentate tribunalului sau judecătorului de ocol la finele fiecărui an comercial spre încheiere și viza.

Tribunalul sau judecătorul de ocol va pune imediat, sub ultima operațiune înscrisă, următoarea viza: "Astăzi la ... anul ... s-a prezentat registrul (jurnal, inventariu) al comerciantului și s-a vizat cu a noastră semnătura" punindu-se și sigiliul tribunalului sau judecătoriei.

Nici un fel de taxa, timbre sau altele nu se vor percepe pentru îndeplinirea formalităților prevăzute la aceste două articole. *)

*) Decretul 662 (Legea 165) pentru adăugarea unor dispozițiuni la art. 26 și 27 la Codul Comercial publicat în M. Of. 74 din 28 martie 1944.

ART. I

Art. 26 din Codul Comercial va avea următorul cuprins:

Registrele obligatorii vor fi numerotate pe fiecare pagina și afara de registrul copier, parafate de un judecător al tribunalului locului de reședința al comerciantului, sau de către judecătorul de pace respectiv, în localitățile unde nu există tribunal.

Pe ultima pagina a acestor registre judecătorul va constata numărul filelor ce compun fiecare registru și va semna aceasta certificare punind sigiliul tribunalului sau al judecătoriei.

Formalitățile prevăzute de articolul de fata se vor putea efectua la începutul noului an, chiar dacă registrele folosite în anul expirat nu au fost închiate și vizate, în condițiile articolului următor.

ART. II

Art. 27 din Codul Comercial va avea următorul cuprins:

Registrele pe care comerciantul este obligat a le avea, afara de copier, vor fi prezentate tribunalului sau judecătorului de pace, la finele fiecărui an comercial și cel mult până la încheierea bilanțului ,spre încheiere și viza.

Tribunalul sau judecătorul de pace va pune imediat, sub ultima operațiune înscrisă, următoarea viza: "Astăzi la ... anul ... s-a prezentat registrul (jurnal, inventar) al comerciantului și s-a vizat cu a noastră semnătura" punindu-se și sigiliul tribunalului sau judecătoriei.

ART. III

Dispozițiunile adăugate la art. 26 și 27 din Codul Comercial, au caracter interpretativ.

ART. 28

La fiecare tribunal comercial și, în localitățile unde acestea nu există, la fiecare tribunal de județ, se va ține un registru, în care se va înscrie numele comercianților care și-au prezentat registrele lor, ce anume registre, precum și numărul filelor fiecăruia. Tot astfel se va urma și cu registrele pe care comerciantul le prezintă anual pentru încheiere și viza.

Dacă numerotarea sau viza unui registru a fost făcută de judecătorul de ocol, atunci acesta, la finele fiecărui an, este dator să trimită un tablou tribunalului județului sau tribunalului comercial respectiv.

ART. 29

Registrele comercianților vor fi ținute în limba română sau în una din limbile moderne, după ordinea datei fiecărei operațiuni, fără a se lăsa vreun loc în alb, fără ștergere sau adaogire; se pot face îndreptări și ștersături, dacă aceasta este necesar, se vor face însă numai astfel ca cuvintele îndreptate sau șterse să fie citibile.

ART. 30

Comercianții sunt datori să păstreze, în timp de 10 ani de la cea din urmă viza, registrele pe care legea le impune să țină, precum și scrisorile și telegramele primite.

Asemenea sunt datori să păstreze cel puțin până la doi ani facturile mărfurilor cumpărate și introduse în stabilimentele lor.

ART. 31

Comunicațiunea registrelor nu poate fi ordonată de judecata după cererea unei părți decât în afaceri de succesiuni, comunități de bunuri, societăți și în caz de faliment.

ART. 32

În cursul unei contestațiuni și oricare ar fi natura ei, judecata, după cererea unei părți sau chiar din oficiu, va putea ordona înfățișarea registrelor spre a se extrage dintr-insele numai ceea ce este privitor la litigiu.

ART. 33

Când registrele oferite, cerute sau ordonate să se înfățișeze se află în circumscripțiunea unui alt tribunal, judecătoria va adresa o comisiune rogatorie tribunalului sau judecătorului de ocol respectiv pentru a lua cunoștința de conținutul acelor registre, a-l consemna într-un proces-verbal și a-l trimite tribunalului unde cauza este pendinte.

ART. 34

Dispozițiunile cuprinse în prezentul titlu nu se aplică colportorilor, comercianților care fac micul trafic ambulant, cărăușilor sau acelor al căror comerț nu iese din cercul unei profesii manuale.

TITLUL V

DESPRE OBLIGAȚIUNILE COMERCIALE ÎN GENERAL

ART. 35

Contractul sinalagmatic între persoane depărtate nu este perfect dacă acceptarea n-a ajuns la cunoștința propuitorului în termenul hotărât de dânsul sau în termenul necesar schimbului propunerii și acceptării după natura contractului.

Propuitorul însă poate primi ca bună și o acceptare ajunsă peste termenul hotărât de dânsul cu condițiunea ca să încunoștiințeze îndată pe acceptant despre aceasta.

ART. 36

Când propuitorul cere executarea imediată a contractului și un răspuns prealabil de acceptare nu este cerut și nici chiar necesar după natura contractului, atunci contractul este perfect îndată ce partea cealaltă a întreprins executarea lui.

ART. 37

Până ce contractul nu este perfect, propunerea și acceptarea sunt revocabile. Cu toate acestea, deși revocarea împiedică ca contractul să devină perfect, dacă ea ajunge la cunoștința celeilalte părți, după ce aceasta întreprinsese executarea lui, atunci cel ce revoacă contractul răspunde de daune-interese.

ART. 38

În contractele unilaterale propunerea este obligatorie îndată ce ajunge la cunoștința părții căreia este făcută.

ART. 39

Acceptarea condiționată sau limitată se consideră ca un refuz al primei propuneri și formează o nouă propunere.

ART. 40

Când urmează a se hotărî adevăratul preț sau prețul curent al produselor, mărfurilor, transporturilor, navlului, al primelor de asigurare, cursul schimbului, al efectelor publice și al titlurilor industriei, el se ia după listele bursei sau după mercurialele locului unde contractul a fost încheiat, sau, în lipsa, după acelea ale locului celui mai apropiat, sau după orice fel de proba.

ART. 41

Când moneda arătată într-un contract nu are curs legal sau comercial în țara și când cursul ei n-a fost determinat de însăși părțile, plata va putea fi făcută în moneda țării, după cursul ce va avea schimbul la vedere în ziua scadenței și la locul plății; iar când în acea localitate n-ar fi un curs de schimb, după cursul pieței celei mai apropiate, afara numai dacă contractul poartă clauza "efectiv" sau o altă asemenea.

ART. 42

În obligațiunile comerciale codebitorii sunt ținute solidariceste, afara de stipulațiune contrarie.

Aceeași presumpțiune există și contra fidejursorului, chiar necomerciant, care garantează o obligațiune comercială.

Ea nu se aplică și la necomercianți pentru operațiuni care, încât îi privește, nu sunt fapte de comerț.

ART. 43

Datoriile comerciale lichide și plătibile în bani produc dobânda de drept din ziua când devin exigibile.

ART. 44

În obligațiunile comerciale judecătorul nu poate acorda termenul de grație permis de art. 1021 din Codul civil.

ART. 45

Contractul litigios prevăzut de art. 1402, 1403 și 1404 din codul civil nu poate avea loc în caz de cesiune a unui drept derivând dintr-un fapt comercial.

ART. 46

Obligațiunile comerciale și liberatiunile se probează:

Cu acte autentice;

Cu acte sub semnătura privată;

Cu facturi acceptate;

Prin corespondenta;

Prin telegrame;

Cu registrele părților;

Cu martori, de câte ori autoritatea judecătorească ar crede ca trebuie să admită proba testimonială și aceasta chiar în cazurile prevăzute de art. 1191 din codul civil;

În fine, prin orice alte mijloace de proba admise de legea civilă.

ART. 47

Telegrama face proba, ca act sub semnătura privată, când originalul este scris de însăși persoana arătată într-însa ca trimitatorul ei. Ea face aceeași probă, chiar dacă aceasta persoana este scrisă de o altă mână, când ar fi probat ca originalul a fost predat oficiului telegrafic sau trimis spre a i se predă, de însăși acea persoana.

Dacă subscrierea originalului este autenticată de autoritatea competentă, atunci se aplică principiile generale. În caz când identitatea persoanei care a scris sau predat originalul telegramii s-a stabilit prin alte moduri prevăzute de regulamentele telegrafo-postale, proba contrară este admisă.

Data telegramelor stabilește, până la proba contrară, ziua și ora în care ele au fost în adevăr expediate de oficiurile telegrafice.

ART. 48

În caz de eroare, schimbare sau întârziere în transmiterea unei telegrami, se aplică principiile generale asupra culpei. Cu toate acestea trimitatorul unei telegrami se prezumă afara de orice culpa dacă a îngrijit a o colona sau recomandă conform dispozițiilor regulamentelor telegrafo-postale.

ART. 49

În comerț, mandatul și orice declarațiune de consimțământ, chiar judiciar, transmise prin telegraf cu subscrierea declarată autentică de autoritatea competentă, sunt valabile și fac proba în justiție.

ART. 50

Registrele comercianților, ținute în regula, pot face proba în justiție între comercianți pentru fapte și chestiuni de comerț.

Înscrierea în registre, făcută de prepusul care ține scriptele sau este însărcinat cu contabilitatea, are același efect ca și când ar fi făcută de însuși stapanul.

ART. 51

Registrele pe care comercianții sunt obligați a le avea și care nu vor fi ținute în regula și nici investite cu formele prevăzute de lege, nu sunt primite a face proba în justiție, spre folosul celui ce le-a ținut.

Neîndeplinirea prescripțiilor legii în aceasta privință, poate atrage încă după sine aplicațiunea pedepselor prevăzute în caz de faliment.

ART. 52

Registrele comercianților, chiar netinute în regula fac proba, contra lor. Partea însă care voiește a se referi la dansele nu poate scinda conținutul lor.

ART. 53 ***

Dacă partea la registrele căreia cealaltă parte oferă sa dea crezământ, refuză a le prezenta, judecata poate deferi acestei din urma jurământul asupra obiectelor contestațiunii.

***) Abrogat prin Decretul nr. 205/1950 (M. Of. 68 din 12 august 1950).

ART. 54

Judecata este în drept a aprecia dacă se poate atribui conținutului registrelor unui comerciant, un caracter de validitate mai mult sau mai puțin mare, dacă trebuie a se renunța la aceasta proba în caz când registrele comerciale ale părților nu concordă, sau a atribui o credință mai mare registrelor uneia din părți.

ART. 55

Când codul comercial cere proba prin scris, proba testimonială nu poate fi admisă decât în cazurile în care este permisă și de codul civil.

ART. 56

Dacă un act este comercial numai pentru una din părți, toți contractanții sunt supuși, încât privește acest act, legii comerciale, afara de dispozițiile privitoare la persoana chiar a comercianților și de cazurile în care legea ar dispune altfel.

ART. 57

Data actelor și a contractelor comerciale trebuie să arate locul, ziua, luna și anul.

Ea poate fi stabilită, față de cei de al treilea, prin toate mijloacele de probă arătate în art. 46.

Data arătată în cambie și în orice alte titluri la ordin, precum și în girurile lor, se consideră drept adevărată până la proba contrarie.

ART. 58

Posesorul unui titlu la purtător, uzat, stricat sau distrus, are dreptul ca contradictoriu cu emitentul să ceară un duplicat al acestui titlu echivalent.

Cheltuielile privesc pe reclamant.

În privința titlurilor datoriei publice, a biletelor de banca și a altor titluri de asemenea natură, se observă legile speciale.

Revendicarea titlurilor la purtător pierdute sau furate nu se admite decât contra aceluia care le-a găsit sau furat și contra aceluia care le-au primit cu orice titlu, cunoscând viciul cauzei posesiunii.

ART. 59

Orice obligațiune comercială trebuie să fie executată în locul arătat prin contract, sau în locul care ar rezulta din natura operațiunii, ori din intențiunea părților contractante.

În lipsa de o clauză expresă, contractul trebuie să fie executat în locul unde cel ce s-a obligat își avea stabilimentul sau comercial, sau cel puțin domiciliul ori reședința, la formarea contractului.

Dacă însă urmează a se preda un lucru determinat, care după cunoștința părților se găsea într-alta parte în momentul formării contractului, atunci predarea se va face în acel loc.

TITLUL VI

DESPRE VÂNZARE

ART. 60

Vânzarea făcută pe un preț nedeterminat în contract este valabilă dacă părțile au convenit asupra unui mod de a-l determina în urma.

ART. 61

Vânzarea făcută pe adevăratul preț sau pe prețul curent este asemenea valabilă. În acest caz prețul se determină conform dispozițiilor art. 40.

Determinarea prețului poate fi încredințată arbitrajului unei a treia persoane desemnate în contract sau rămase a se alege în urma.

Când persoana desemnată sau aleasă nu voiește sau nu poate primi, părțile trebuie să procedă la o nouă numire.

Dacă părțile nu se invoiesc, numirea se face de justiție.

ART. 62

Când mărfurile vândute sunt arătate în contract numai prin catime, fel și calitate, fără nici o altă indicațiune de natură a desemna un corp cert și determinat, vânzătorul este obligat a preda, în locul și timpul stipulat, câtimea, felul și calitatea convenite, chiar dacă mărfurile care ar fi fost la dispozițiunea sa în momentul formării contractului sau pe care el și le-ar fi procurat în urma în executarea lui, ar fi pierit, sau dacă expedierea sau sosirea acelor mărfuri ar fi fost împiedicată din vreo cauză oarecare.

ART. 63

Vânzarea mărfurilor care se află în călătorie cu arătarea vasului care le transportă sau care urmează a le transporta, este supusă condițiunii sosirii în buna stare a acelui vas.

Dacă vânzătorul își rezerva drepturile ca, în timpul fixat prin convențiune, să arate vasul care transportă sau urmează să transporte mărfurile vândute și dacă acest termen a trecut, cumpărătorul are dreptul să ceară sau executarea contractului sau daune-interese.

Pentru aprecierea pagubei cauzate, judecata va ține seama de timpul fixat pentru predarea mărfurilor vândute sau de acela determinat pentru desemnarea vasului.

Dacă prin convențiune nu se fixează vreun termen pentru arătarea vasului, cumpărătorul este în drept să ceară ca termenul să fie fixat de justiție.

ART. 64

Dacă prin contract, sau mai în urma s-a fixat un termen pentru sosirea vasului în care se află mărfurile ce călătoresc și termenul expiră fără ca vasul să fie sosit, cumpărătorul are dreptul să renunțe la contract sau să-i prelungească termenul odată sau de mai multe ori.

Când însă nu s-a fixat nici un termen pentru sosirea vasului se înțelege că părțile au luat drept termen timpul necesar pentru împlinirea călătoriei.

În caz de întârziere, justiția ținând seama de împrejurări, poate fixa un termen, și dacă și acest termen expiră fără ca vasul să sosească, contractul se consideră ca reziliat.

În nici un caz justiția nu poate fixa un termen mai lung decât un an, socotit din ziua plecării vasului de la locul unde mărfurile au fost încărcate.

ART. 65

Dacă în cursul călătoriei, din cauza de forță majoră sau caz fortuit, marfa vândută este transportată din vasul desemnat pe un alt vas, contractul nu se desființează, și vasul pe care s-a făcut transportul se consideră, pentru toate efectele contractului, ca substituit primului vas.

ART. 66

Avariile intimplare în timpul călătoriei reziliază contractul, dacă mărfurile sunt până într-atât deteriorate încât nu mai pot servi la întrebuințarea pentru care fuseseră destinate.

În orice alt caz, cumpărătorul este dator să primească mărfurile în starea în care se vor afla la sosire, însă cu o potrivită scădere de preț.

ART. 67

Când, mai înainte de expirarea termenului fixat pentru executarea convențiunii, una din părți a oferit celeilalte predarea lucrului vândut sau plata prețului, și aceasta nu-și îndeplinește la termenul fixat obligațiunea sa, atunci condițiunea rezolutorie se împlinește de drept în favoarea părții care își executase obligațiunea sa.

În lipsa de asemenea oferte sau stipulațiuni exprese, rezilierea contractului se regulează după dispozițiunile codului civil, privitoare la condițiunea rezolutorie tacită.

În amândouă cazurile cel în culpa răspunde de daunele interese cauzate.

ART. 68

Când cumpărătorul unui lucru miscator nu-și îndeplinește obligațiunea sa, vânzătorul are facultatea să depună lucrul vândut la o casă acreditată de comerț pe socoteala și cheltuiala cumpărătorului, sau să-l vîndă.

Vînzarea se va face prin licitație publică, sau chiar pe prețul curent, dacă lucrul are un preț la bursa sau în târg, de către un ofițer public însărcinat cu asemenea acte și cu dreptul pentru vânzător la plata diferenței dintre prețul obținut și acela convenit la prima vânzare, precum și la daune interese.

Dacă neexecutarea contractului provine din partea vânzătorului, cumpărătorul are dreptul să facă să se cumpere lucrul de către un ofițer public însărcinat cu asemenea acte.

Cumpărătorul are dreptul să pretindă diferența în mai mult dintre prețul plătit și al celui convenit cu primul vânzător, precum și să ceară daune interese, dacă ele se cuvin.

Partea care va uza de dreptul ce i se acordă prin acest articol este dator să încunoștiințeze prealabil despre aceasta pe cealaltă parte contractantă.

ART. 69

Dacă termenul stipulat într-un contract de vânzarea unui lucru mobil este esențial naturii operațiunii, partea care voiește executarea convenției, fără să țină seama de expirarea termenului stipulat în favoarea sa, trebuie să încunoștiințeze pe cealaltă parte, în termen de 24 de ore de la expirarea termenului.

Chiar în acest caz vânzarea lucrului nu se poate face decât a doua zi după încunostiintare.

ART. 70

Cumpărătorul unor mărfuri sau produse provenind din o altă piață, este dator să denunțe vânzătorului viciile aparente în timp de două zile de la primire, ori de câte ori un timp mai lung n-ar fi necesar din cauza condițiilor excepționale în care se află lucrul vândut sau persoana cumpărătorului.

El este dator să denunțe viciile ascunse ale lucrului în cele dintâi două zile de la descoperirea lor.

O dată acest termen expirat, cumpărătorul nu mai poate fi primit să reclame ceva pentru viciile lucrului vândut.

ART. 71

Prezidentul tribunalului, și acolo unde nu există tribunal, judecătorul de ocol poate ordona, după cererea cumpărătorului sau a vânzătorului, cu atât calitate cat și starea în care se află lucrul vândut să fie constatate de unul sau mai mulți experți, pe care îi va numi din oficiu.

Prin aceeași ordonanță de numire a experților, sau prin o altă, prezidentul tribunalului sau judecătorul de ocol poate ordona sau sechestrarea lucrului vândut, sau depunerea lui într-un depozit public sau într-alt loc pe care-l va desemna; și dacă păstrarea lucrului poate aduce mari pagube sau ocaziona cheltuieli însemnate, chiar vânzarea acelu lucru, pe socoteala celui ce se cuvine și în condițiile ce se vor determina prin însăși ordonanța.

ART. 72

Ordonanța prezidentului tribunalului sau judecătorului de ocol va trebui să fie comunicată, înainte de punerea ei în lucrare, celeilalte părți sau reprezentantului sau, dacă vreunul dintre ei se află în localitate.

În caz contrariu, ordonanța va fi comunicată în termenul prevăzut de art. 137 din procedura civilă, de la executarea ei.

Cumpărătorul care nu va voi să beneficieze de dispozițiunile cuprinse în articolul precedent, va trebui, în caz de contestațiune, să probeze atât identitatea cât și viciile mărfii cumpărate de dânsul.

ART. 73

Dispozițiunile cuprinse în articolele 67, 68 și 69 se aplică și la contractele de bursa încheiate după formele prevăzute de legea ei specială.

Titlul VII

DESPRE REPORT

ART. 74

Contractul de report constă în cumpărarea pe bani gata a unor titluri de credit circulând în comerț, și în revinzarea simultanee cu termen și pe un preț determinat către aceeași persoană a unor titluri de aceeași specie.

Pentru validitatea contractului este necesară predarea reală a titlurilor date în report.

Proprietatea lor se transferă la cumpărător.

Părțile pot stipula ca primele, rambursurile și dobânzile ce se vor cuveni titlurilor în termenul reportului, să rămână în profitul vânzătorului.

ART. 75

Revinzarea titlurilor date în raport poate fi prelungită prin voința părților, pentru unul sau mai multe termene succesive.

ART. 76

Dacă la expirarea termenului reportului, părțile lichidează diferențele înspre a face separat plățile lor și reînnoiesc reportul asupra unor titluri ce diferă prin cantitatea sau specia lor, sau pe un alt preț, atunci se consideră ca părțile au încheiat un nou contract de report.

Titlul VIII

DESPRE SOCIETĂȚI ȘI DESPRE ASOCIAȚIUNI COMERCIALE

CAP. 1

DESPRE SOCIETĂȚI

SECȚIUNEA I - VI

ART. 77 - 220

Abrogate prin Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale.

SECȚIUNEA VII

Dispozițiuni relative la societățile cooperative.

ART. 221- 235

Abrogate prin Legea privind organizarea cooperăției din 28 martie 1929, cu modificările ulterioare. (vezi și art. 226 din Codul Cooperăției din 1935.)

SECȚIUNEA VIII

Dispozițiuni relative la societățile civile și la societățile constituite în tari străine

ART. 236

Abrogat prin art. 225 din Legea nr. 31/1990.

ART. 237

Societățile pe acțiuni și celelalte societăți și asociațiuni comerciale, industriale sau financiare, constituite și având sediul în țara străină, vor putea să-și stabilească un sediu secundar sau o reprezentantă în România.

a) Dacă vor dovedi printr-o declarație a guvernului lor, ca în țara unde sunt înființate se observă deplina reciprocitate pentru societățile române de același fel;

b) Dacă vor îndeplini prescripțiile din prezenta secțiune, fiecare fel de societate în ceea ce o privește.

ART. 238

(Modificat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900)

Societățile legal constituite în țara străină, care își stabilesc în România un sediu secundar sau o reprezentantă, sunt supuse la dispozițiunile prezentului cod în ce privește depunerea și transcriptiunea, afișarea și publicațiunea actului constitutiv, a statutelor, a actelor care aduc schimbări la unul sau altul din zisele acte, și a bilanțurilor; ele sunt datoare încă să publice, în formele prevăzute de lege, numele persoanelor care dirig sau administrează aceste sedii, sau care reprezintă în orice mod societatea în țara.

Aceste persoane răspunzătoare fata cu cei de al treilea, ca administratorii societăților naționale.

Dacă societățile sunt altfel decât cele prevăzute în art. 77, ele vor fi supuse la îndeplinirea formalităților prescrise pentru depunerea și publicarea actului constitutiv și a statutelor societăților prin acțiuni, și le sunt aplicabile toate dispozițiunile prezentei secțiuni, relative la aceleași societăți.

Publicațiunile vor trebui să cuprindă și arătarea capitalului constituit pentru operațiunile din România.

ART. 239

Societățile care, deși constituite în țara străină au însă în România sediul și obiectivul principal al întreprinderilor, vor fi supuse chiar pentru forma și validitatea actului constitutiv, deși încheiat în străinătate, la toate dispozițiile prezentului cod, rămânând supuse și la îndeplinirea prescripțiilor secțiunii de față, pentru a putea funcționa în țară.

ART. 240

Nici o societate străină nu va putea face în România operațiuni la care nu este îndreptățită în țara unde își are sediul principal.

ART. 241

Guvernul va putea, ori de câte ori va găsi cu cale, a revizui operațiunile societăților străine.

ART. 242

Societățile străine sunt supuse aceluiași impozite la care sunt supuse societățile române de aceeași natură.

ART. 243

Abrogat (suprimat) prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.

ART. 244

Societățile pe acțiuni, legal constituite în țara străină, nu vor putea să-și înființeze un sediu secundar sau o reprezentanță în România, fără a avea prealabilă autorizație a guvernului român.

Această autorizație nu se va putea decât după ce se va lua avizul Camerii de Comerț din București; și dacă societatea își stabilește sediul într-un alt loc, și pe acel al Camerii de Comerț din acea localitate, sau a celei mai apropiate, când n-ar fi Camera de Comerț în acel loc.

ART. 245

(Modificat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.)

Cererea de autorizație va fi însoțită de următoarele acte:

1) Statutele societății autentificate în regulă, precum și orice alte acte dovedind existența legală a societății în țara unde s-a înființat; și o declarațiune formală ca societatea se supune legilor române.

2) Recipisa Cassei de depuneri, constatând depunerea cautiunii fixată de guvern, pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor ce societatea va contracta în țară. Această cautiune nu va putea, în nici un caz, să fie mai mică de 100.000 lei, și guvernul va putea cere chiar sporirea ei până la o pătrime din capitalul de acțiuni al societății. Societățile de asigurare vor da o cautiune de cel puțin 250.000 lei, pentru fiecare ramură în parte.

Aceste cautiuni vor servi pentru desdaunarea cu preferința a acționarilor și creditorilor din țară.

Cautiunea va consista exclusiv în efecte publice ale Statutului Roman, după cursul zilei când se face consemnarea, și va fi depusă pe numele societății, care singura va fi recunoscută de proprietară.

Societățile care vor înființa fabrici sau alte stabilimente industriale, cele care s-ar ocupa cu creări sau exploatare de căi de comunicații și de mine, precum și băncile, având de obiect operațiuni financiare și de credit, vor fi scutite de depunerea sus-zisei cautiuni.

3) O declarație a societății, omologată de autoritatea competentă a țării respective, ca cautiunea va servi spre a garanta numai afacerile făcute de societate în România.

ART. 246

(Modificat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.)

Deosebit de condițiile stabilite prin articolele precedente și de acelea pe care guvernul le va lua după împrejurări, societățile pe acțiuni străine, vor avea să observe și dispozițiile speciale următoare:

1) Societățile pe acțiuni străine își vor alege unul din orașele țării ca domiciliu, unde vor avea un reprezentant general pentru toate operațiunile lor din țara.

Acest reprezentant va depune o copie autentică după procura sa generală.

2) Societățile pe acțiuni străine vor publica, pentru fiecare an, cel mai târziu în luna mai a anului următor, un bilanț asupra operațiunilor lor din țara, conform prescripțiilor legii.

Asemenea ele vor înainta guvernului, imediat după publicarea lor, dările de seama și bilanțurile ce vor publica la sediul lor principal;

3) Guvernul va putea, prin ministerul public, cere tribunalului de comerț sa pronunțe retragerea autorizațiunii în cazurile următoare:

a) Când capitalul de acțiuni al societății autorizate va fi redus, prin orice împrejurare, la jumătatea sumei arătată când s-a făcut cererea de autorizațiune;

b) Când, prin orice împrejurare, s-ar diminua cauțiunea depusă conform art. 245, fără ca societatea, în termen de 30 de zile, sa o fi completat;

c) Când se va constata ca societatea face operațiuni străine celor prevăzute în actul de constituire;

d) Când aceste societăți nu vor observa dispozițiunile prezentei secțiuni;

e) Când ar înceta reciprocitatea prevăzută de alin. 1 de sub art. 237;

f) Când societatea a încetat de a funcționa în țara sa de origine.

Tribunalul de comerț va statua în camera de consiliu, ascultind și societatea incriminată și motivat. Încheierea sa nu e susceptibilă decât de apel, în termenul de o lună de la pronunțare. Curtea de apel, ascultind societatea, va statua definitiv.

4) Cauțiunea depusă se va restitui numai atunci, când se va dovedi ca nu mai există în țara nici o obligațiune a societății autorizate, sau când o societate română, recunoscută ca buna de guvern, va garanta necondiționat pentru societatea străină care va cere liberarea cautiunei;

5) Acțiunile societăților străine funcționând în țara nu vor putea fi admise la cota bursei române, decât după ce societățile vor fi funcționat cel puțin un an în România, având publicat bilanțul lor pentru exercițiul respectiv.

ART. 247

Îndeplinirea formalităților și condițiunilor prescrise prin articolele precedente supune societățile străine la consecințele legale stabilite pentru societățile naționale, fără ca aceste societăți străine sa poată dobândi în România alte drepturi decât cele recunoscute străinilor prin legi și regulamente, și fac pe societate răspunzătoare de toate obligațiunile contractate de administratorii sau reprezentanții săi, chiar când aceștia prin contractarea lor ar fi depășit puterile ce li se conferise.

ART. 248

Abrogat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.

ART. 249

Societățile străine de felul celor prevăzute de art. 239, care funcționează, precum și celor care vor avea un sediu secundar sau reprezentante la punerea în aplicatiune a prezentei legi, li se acordă un termen de trei luni spre a-și regula pozițiunea în conformitate cu dispozițiunile legii de fata.

ART. 250

Persoanele care vor face orice fel de operațiuni sub orice titlu, în favoarea și pe seama societăților străine, care nu vor îndeplini condițiunile și formele prescrise prin prezenta secțiune, și vor păgubi printr-aceasta și pe Stat de taxele la care are drept, vor fi răspunzătoare de daunele cauzate Statului Roman prin operațiunile lor și supuse la pedepsele prevăzute de art. 323 din codul penal.

CAP. 2

DESPRE ASOCIAȚIUNI

SECȚIUNEA I

Despre asociatiunea în participațiune

ART. 251

Asociatiunea în participațiune are loc atunci când un comerciant sau o societate comercială acordă uneia sau mai multor persoane ori societăți o participațiune în beneficiile și pierderile uneia sau mai multor operațiuni, sau chiar asupra întregului comerț.

ART. 252

Asociatiunea în participațiune poate să aibă loc asemenea și pentru operațiunile comerciale făcute de către necomercianți.

ART. 253

Asociatiunea în participațiune nu constituie, în privința celor de al treilea, o ființă juridică distinctă de persoana interesatilor. Cei de al treilea nu au nici un drept și nu se obligă decât către acela cu care au contractat.

ART. 254

Participanții nu au nici un drept de proprietate asupra lucrurilor puse în asociațiune, chiar dacă au fost procurate de dânsii.

Cu toate acestea, întru cât privește raporturile lor între dânsii, asociații pot să stipuleze ca lucrurile ce au adus să li se restituie în natura, având dreptul, în caz când restituțiunea nu s-ar putea face, la reparațiunea daunelor suferite. Afara de aceste cazuri, drepturile asociațiilor se marginesc în a li se da cont de lucrurile ce au pus în asociațiune și de beneficii și pierderi.

ART. 255

Afara de dispozițiunile articolelor precedente, convențiunile părților determină forma, întinderea și condițiunile asociațiunii.

ART. 256

Asociațiunile în participațiune sunt scutite de formalitățile stabilite pentru societăți, dar ele trebuie să fie probate prin act scris.

SECȚIUNEA II

Despre asociatiunea de asigurare mutuală

ART. 257

Asociatiunea de asigurare mutuală are ca scop de a împărți între asociați daunele cauzate prin riscurile care sunt obiectul asociațiunii.

Ea constituie, fata cu cei de al treilea, o persoană juridică distinctă de persoana asociațiilor.

ART. 258

Asociatiunea de asigurare mutuală trebuie să fie probată prin act scris.

Ea se regulează prin convențiunile părților.

ART. 259

Asociatiunea se administrează prin asociați, care sunt mandatarii săi temporali și revocabili.

ART. 260

Regulile privitoare la responsabilitatea administratorilor, la publicațiunea actului constitutiv, a statutelor, a actelor care aduc schimbări unuia sau altuia dintr-insele, a bilanșurilor societăților anonime și la penalitățile relative la aceste societăți, sunt aplicabile și asociațiunilor de asigurare mutuală.

Din bilanșurile acestor asociațiuni va trebui să rezulte îndeplinirea dispozițiunilor art. 147

ART. 261

Asociații nu sunt obligați să contribuie decât cu partea determinată prin contract; și în nici un caz nu sunt ținuți către cei de al treilea, decât fiecare în proporțiune cu valoarea lucrului pentru care a fost admis în asociațiune.

ART. 262

Acela care a pierdut lucrul pentru care s-a asociat încetează de a face parte din asociațiune, raminindu-i însă dreptul la indemnitatea ce i se cuvine.

ART. 263

Asociatiunea nu se dizolvă prin interdicția sau moartea unuia din asociați.

Falimentul unui asociat poate da loc la excluderea sa.

CAP. 3

DISPOZIȚIUNI PENALE ȘI TRANZITORII

ART. 264

Se vor pedepsi cu pedepsele stabilite de codul penal pentru escrocherie, acei care simulind sau afirmând fals existența subscripțiilor sau vărsămintelor într-o societate pe acțiuni, sau anunțind publicului, cu rea credință, ca interesate în societate, persoane care nu sunt, sau care prin alte simulațiuni au obținut sau au încercat să obțină subscripțiuni sau vărsăminte.

ART. 265

(Modificat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.)

Se vor pedepsi cu o amendă până la cinci mii lei, afara de pedepsele mai grele prescrise de codul penal:

1. Fundatorii, administratorii, directorii, censorii și lichidatorii societăților, care în relațiunile sau comunicările de tot felul făcute către adunarea generală, în bilanțuri sau în situațiunea acțiunilor societății, sau care cu știința au ținut ascunse, în totul sau în parte, fapte relative la aceleași condițiuni;

2. Administratorii și directorii care, cu știința, în lipsa de bilanțuri sau contrariu cu ceea ce rezultă dintr-insele, sau prin mijlocire de bilanțuri fraudulos stabilite, au distribuit asociaților, acționarilor sau comanditarilor, interese sau dividende neluate din beneficiile reale;

3. Administratorii și directorii care au emis acțiuni mai jos decât valoarea lor nominală, au cumpărat acțiuni ale societății, contrariu dispozițiunilor art. 146, sau au înaintat bani pe acțiuni ale societății, sau emis obligațiuni prin încălcarea dispozițiunilor alin. I și II ale art. 174;

4. Administratorii și directorii care au efectuat reducțiunea capitalului sau fuziunea societății, contravenind dispozițiunilor art. 101 și 197;

5. Administratorii și directorii societăților de asigurare asupra vieții și al societăților administrative de tontine, care vor fi contravenind dispozițiunilor art. 147;

6. Lichidatorii care au reimpărțit activul social între asociați, contravenind dispozițiunilor art. 203.

Aceiași pedeapsa se aplică censorilor care, în cazurile arătate în numerele 2, 3, 4, 5 și 6 de sub acest articol, nu au îndeplinit îndatoririle lor.

ART. 266

Dacă depunerea actului constitutiv și a statutelor societăților în comandită pe acțiuni sau anonime, a actelor care aduc schimbări ziselor acte, a situațiunilor lunare și a bilanțurilor, la Tribunalul civil sau la Tribunalul de comerț, după împrejurări, nu s-a făcut în termenele fixate, sau s-a făcut în mod incomplet, fiecare din persoanele care sunt datoare a o face sau de a ordona să se facă, se va pedepsi cu o amendă care va putea să se ridice până la cincizeci lei pentru fiecare zi de întârziere.

ART. 267 ***

Administratorii societăților cooperative, având asociați cu responsabilitate nemărginită, care nu depun la tribunalul de comerț, la finele fiecărui trimestru lista prescrisă de art. 229, și grefierul care nu va denunța aceasta omisiune procurorului în cele 10 zile următoare vor fi pedepsiți cu o amendă până la 300 lei.

***) Abrogat prin Legea cooperăției din 1929.

ART. 268

Orice abatere de la dispozițiunile art. 104, 157, 167 și 200 și de la cele dintâi două aliniate ale art. 174, se va pedepsi cu o amendă care nu va trece peste una suta lei.

ART. 269

Societățile constituite înainte de punere în lucrare a prezentului cod, vor fi supuse dispozițiunilor art. 104, 169, 180, 181 și 182, precum și dispozițiunilor care carmuiesc lichidarea și fuziunea societăților sau reducerea capitalului lor.

Societăților existente, care ar voi să-și modifice statutele lor, sau care ar voi să prelungească termenul pentru care fuseseră constituite, vor fi datoare să-și pună statutele în conformitate cu prezentul cod.

Titlul IX

DESPRE CAMBIE ȘI DESPRE CEC

ART. 270 - 369

Dispozițiile acestui titlu au fost abrogate prin art. 112 din Legea promulgată prin decretul nr. 1249/1934, publicat în M. Of. nr. 100 din 1 mai 1934, lege care a dat o altă reglementare cambiei și biletului de la ordin.

Titlul X

DESPRE CONTUL CURENT

ART. 370

Contractul de cont curent produce:

- 1) Strămutarea proprietății valorilor înscrise în contul curent asupra primitorului lor, prin aceea ca el le trece în debitul sau, și novatiunea obligațiunii de mai înainte între acela care a trimis valorile și primitorul lor. Înscrierea însă în contul curent a unui efect de comerț sau a unui alt titlu de credit e presupusa făcută sub "rezerva încasării";
- 2) Compensatiunea reciprocă între părți, până în concurența debitului și a creditului respectiv la încheierea socotelei, cu rezerva platei diferenței;
- 3) Curgerea de dobânzi pentru sumele trecute în contul curent în debitul primitorului, de la data înscrierii.

Dobânzile sunt cele comerciale și se socotesc pe zi, dacă părțile nu s-au învoit altfel.

ART. 371

Existenta contului curent nu exclude drepturile de comision și plata cheltuielilor pentru afacerile însemnate în contul curent.

ART. 372

Încheierea contului curent și lichidarea diferenței vor avea loc la scadenta termenelor stabilite prin convențiuni, și în lipsa la 31 Decembrie a fiecărui an.

Dobânda diferenței curge de la data lichidării.

Numai diferența (saldo) lichidată la încheierea contului curent poate fi supusă executiunii sau opririi în mâna unui al treilea, sau asigurată prin ipoteca. Dacă s-a consimțit o ipotecă prin credit deschis, posesorii efectelor create sau negociate în termenul acestei deschideri de credit nu se vor putea folosi de dânsul, decât până la concurența soldului final al contului.

ART. 373

Contractul de cont curent e de drept desființat:

- 1) Prin scadenta termenului convenit;
- 2) În lipsa de convențiune, prin retragerea uneia din părți;

3) Prin falimentul uneia din părți.
Desființarea contractului de cont curent se poate cere în caz de moarte, de interdicțiune sau incapacitate legală a uneia din părți.

Titlul XI DESPRE MANDATUL COMERCIAL ȘI DESPRE COMISION

CAP. 1 DESPRE MANDATUL COMERCIAL

SECȚIUNEA I

Despre mandatul comercial în general

ART. 374

Mandatul comercial are de obiect tratarea de afaceri comerciale pe seama și socoteala mandatului.

Mandatul comercial nu se presupune a fi gratuit.

ART. 375

Deși conceput în termeni generali, mandatul comercial nu se întinde și la afacerile care nu sunt comerciale, afara numai dacă aceasta se declară cu precizie prin mandat.

Dacă mandatarul nu are instrucțiuni decât asupra unor părți ale afacerii, mandatul se socotește liber pentru celelalte.

Mandatul pentru o anume afacere cuprinde împuternicire și pentru toate actele necesare executării lui, chiar când nu ar fi anume arătate.

ART. 376

Comerciantul care nu vrea sa primească o însărcinare este dator, în cel mai scurt termen posibil, sa facă cunoscut mandantului neprimirea; în acest caz este încă dator a face sa se păstreze în loc sigur lucrurile ce i s-au expediat și sa îngrijească de dansle în socoteala mandantului, până ce acesta va putea lua măsurile necesare.

În caz de întârziere, el va putea încă cere sechestrul judiciar și chiar vânzarea lucrurilor, după formele prevăzute de art. 71.

ART. 377

Dacă lucrurile primite în socoteala mandantului, prezintă semne de stricăciuni suferite în timpul transportului, mandatarul va trebui sa ia toate măsurile necesare pentru păstrarea drepturilor mandantului, fata cu cel ce a făcut transportul; altfel este responsabil de lucrurile primite după descrițiunile cuprinse în scrisorile de carat sau în polițele de încărcare. Dacă stricăciunea reclama îngrijiri urgente, mandatarul poate cere vânzarea lucrurilor, după formele prevăzute de art. 71.

ART. 378

Mandatarul este indatorat a face cunoscut mandantului toate faptele ce ar putea să-l hotărască a revoca sau a modifica mandatul.

ART. 379

Mandatarul este răspunzător de stricăciunile lucrurilor ce-i sunt încredințate spre păstrare, afara de cele provenite din caz fortuit, forța majora, din viciul sau chiar natura lor.

ART. 380

Mandatarul e ținut a plati dobânda la sumele de bani cuvenite mandantului din ziua în care era dator a le trimite sau a le consemna.

ART. 381

Mandatarul, care nu se conforma instrucțiunilor primite de la mandant, răspunde de daune interese.

ART. 382

Mandatarul este dator a încunoștiința fără întârziere pe mandant despre executarea mandatului.

Dacă în urma primirii acestei încunoștiintari, mandantul întârzie răspunsul un timp mai lung decât cel cerut de natura afacerii, el este considerat ca a acceptat executarea mandatului, chiar dacă mandatarul a trecut peste limitele mandatului.

ART. 383

Mandatarul care schimbă destinațiunea sumelor primite în socoteala mandantului, e dator dobânda la aceste sume din ziua în care le-a primit, deosebit de daune interese provenind din neîndeplinirea mandatului și de orice alta acțiune, chiar penală, în caz de dol sau fraudă.

ART. 384

Mandatarul este dator să-și arate mandatul persoanelor cu care tratează, când i se cere.

El nu poate opune celor de al treilea instrucțiunile deosebite ce i s-ar fi dat de către mandant, afara numai dacă nu probează ca aceștia aveau cunoștința de ele în momentul când obligațiunea a fost contractată.

ART. 385

Mandantul e ținut a procura mandatarului mijloacele necesare pentru îndeplinirea mandatului, afara numai dacă nu există convențiune contrarie.

ART. 386

Suma ce se datorește mandatarului pentru executarea mandatului se determină, în lipsa de convențiune, de către judecata, după împrejurări.

ART. 387

Mandatarul, pentru tot ce i se datorește din executarea mandatului sau și, chiar pentru retribuțiunea sa, are un privilegiu special. Acest privilegiu se exercită asupra lucrurilor mandantului pe care mandatarul le deține pentru executarea mandatului, sau care se găsesc la dispozițiunea sa, în magazinele sale, sau în depozite publice, sau pentru care el poate proba prin posesiunea legitima a poliței de încercare, sau a scrisorii de carat, ca i s-au expedit.

Creanțele sus-zise au precădere asupra oricăror alte creanțe contra mandantului și chiar contra vânzătorului ce revendică, cu toate ca plățile și cheltuielile vor fi fost făcute înainte sau după ce lucrurile au intrat în posesiunea mandatarului.

În caz de faliment al mandantului, privilegiul mandatarului asupra lucrurilor cumpărate în socoteala lui, se exercită conform dispozițiunilor de la cap. III, titlul IV, cartea III, din acest cod.

Dacă lucrurile mandantului au fost vândute de către mandatar, privilegiul subsista asupra prețului.

ART. 388

Pentru a exercita dreptul arătat în articolul precedent, mandatarul trebuie sa notifice formal mandantului sumele ce-i sunt datorate, cu invitația de a i se face plata în termen de cinci zile și cu prevestirea ca, la caz de neplata, se va procede la vânzarea lucrurilor supuse privilegiului.

Mandantul va putea face opoziție, citind pe mandatar înaintea judecării. Opozițiunea va trebui sa fie notificată mandatarului în termen de trei zile de la primirea notificatiei de către mandant.

Dacă mandantul nu are reședința sau domiciliul ales în locul de reședința al mandatarului, termenul pentru opozițiune va fi de 10 zile, dacă mandantul domiciliază în circumscripțiunea unui tribunal limitrof; de 20 zile, dacă domiciliază în orice alta parte a țării; de două luni dacă domiciliază afara din România.

Dacă termenul a trecut sau opozițiunea s-a respins, mandatarul poate, fără alta formalitate, sa facă a se vinde lucrurile sus zise, conform dispozițiunilor art. 68.

ART. 389

Dacă mai multi mandatarii sunt numiți prin același act, fără a se arăta ca ei trebuie să lucreze împreună, fiecare din ei poate lucra în lipsa celuilalt.

Dacă prin act se declară că mandatarii trebuie să lucreze împreună și mandatul nu este primit de toți acei care acceptă să socotesc autorizați să-l îndeplinească, când ar forma majoritatea celor numiți.

Comanditarii sunt responsabili solidar.

ART. 390

Afara de cazurile prevăzute de codul civil, mandatul încetează:

1. Prin căsătoria femeii comerciantă care a dat sau a primit mandatul, dacă nu este autorizată să continue comerțul conform dispozițiilor art. 15;

2. Prin revocarea autorizației de a exercita comerțul, care fusese acordată femeii maritate sau minorului care a dat sau primit mandatul.

ART. 391

Mandantul sau mandatarul care, fără cauză justă, prin revocarea sau renunțarea sa, întrerupe executarea mandatului, răspunde de daune interese.

Dacă executarea mandatului este întreruptă prin moartea mandantului sau a mandatarului, retribuțiunea acestui din urmă se va determina după ceea ce s-a executat, în proporțiune cu ceea ce s-ar fi datorat pentru completă executare a mandatului.

SECȚIUNEA II

Despre prepuși și reprezentanți

ART. 392

Prepus este acela care este însărcinat cu comerțul patronului său, fie în locul unde acesta îl exercită, fie în alt loc.

ART. 393

Patronul răspunde de faptele prepusului și de obligațiunile contractate de el, în limitele însărcinării ce i-a dat.

Dacă sunt mai multi patroni, fiecare din ei este solidar responsabil.

Dacă patronul este o societate comercială, responsabilitatea societăților se regulează după natura societății.

ART. 394

Mandatul dat prepusului poate fi expres sau tacit.

Mandatul expres trebuie să fie depus la tribunalul a cărui jurisdicțiune prepusul are să îndeplinească însărcinarea, spre a fi transcris în registrul destinat pentru aceasta și afișat conform dispozițiilor art. 10.

Un extract al mandatului va fi publicat, prin îngrijirea greșierului, în foaia anunțurilor judiciare a localității. Până la îndeplinirea formalităților de mai sus, se aplică dispozițiunile articolului următor.

ART. 395

Fata de al treilea, mandatul tacit al prepusului se socotește general, și cuprinde toate actele necesare exercițiului comerțului pentru care este dat.

Patronul nu poate opune celor de al treilea vreă restricțiune a mandatului tacit, dacă nu probează că ei o cunoșteau în momentul contractării obligațiunii.

ART. 396

Prepusul este totdeauna dator să trateze în numele patronului și să arate în subsemnatura sa, pe lângă numele și prenumele sau propriu, numele și prenumele sau firma patronului, cu mențiunea "prin procura", sau alta asemenea.

În lipsa unei asemenea declarațiuni, prepusul se obligă personal; cei de al treilea însă pot exercita și contra patronului acțiunile care deriva din actele prepusului, privitoare la exercițiul comerțului cu care acesta a fost însărcinat.

ART. 397

Prepusul nu poate, fără învoirea expresă a patronului, a face operațiuni, nici a lua parte, în socoteala sa proprie sau a altuia, la alte negoturi de natura aceluia cu care este însărcinat.

În caz contrariu, prepusul este responsabil de daune interese, și patronul are încă dreptul de a reține pentru sine foloasele ce ar rezulta din aceste operațiuni.

ART. 398

Prepusul e responsabil solidar cu patronul de observarea dispozițiilor cuprinse în titlurile III și IV ale acestei cărți, în ce privește comerțul cu care este însărcinat.

ART. 399

Revocarea mandatului expres trebuie sa fie făcută în aceleași forme cu care el a fost dat.

ART. 400

Prepusul poate intenta orice acțiune și a fi chemat în judecata în locul patronului pentru obligațiunile contractate de dânsul, în exercițiul comerțului cu care a fost însărcinat.

ART. 401

Dispozițiunile acestei secțiuni se aplică reprezentanților caselor comerciale sau ai societăților străine, care de obicei tratează sau încheie în tara, în numele și pe socoteala acestora, afacerile comerciale cu care au fost însărcinați.

SECȚIUNEA III

Despre comisi călători pentru comerț

ART. 402

Oricine trimite în alta localitate o persoană din serviciul sau, autorizand-o cu scrisori, avizuri, circulari sau alte asemenea documente, ca sa trateze sau sa facă operațiuni de ale comerțului sau, rămâne obligat prin faptele contractate de aceasta persoana în marginile însărcinării ce i-a dat.

ART. 403

Dispozițiunile art. 396 se aplică comisilor călători; aceștia însă nu pot subscrie "prin procura", ci trebuie numai sa arate numele patronului lor.

SECȚIUNEA IV

Despre comisii pentru negot

ART. 404

Comisii pentru negot sunt prepuși pentru vânzarea în detaliu a mărfurilor; ei au dreptul ca, în locul unde exerciteaza comerțul și în momentul predarei, sa ceara și sa încaseze prețul mărfurilor vândute, putând da pentru aceasta, chitanța valabilă în numele patronului lor.

Afara din magazin, ei nu pot cere plata creanțelor patronului, fără autorizație specială.

CAP. 2

Despre comision

ART. 405

Comisionul are ca obiect tratarea de afaceri comerciale de către comisionar în socoteala comitentului.

Între comitent și comisionar există aceleași drepturi și obligațiuni ca între mandant și mandatar, cu deosebirile stabilite prin articolele următoare.

ART. 406

Comisionarul este direct obligat către persoana cu care a contractat, ca și cum afacerea ar fi fost a sa proprie.

Comitentul nu are acțiune în contra persoanelor cu care a contractat comisionarul și nici acestea nu au vreo acțiune în contra comitentului.

ART. 407

Comisionarul trebuie sa țină deosebite între dansele și chiar de ale sale proprii, lucrările diferiților comitenți, și sa aibă în registrele sale partida deosebită pentru fiecare operațiune.

Dacă comisionarul are în contra aceleiași persoane creanțe provenind din diferite operațiuni făcute în contul comitenților săi, sau din o operațiune a sa proprie și a altuia, el este dator a cere de la acel debitor un înscris deosebit pentru fiecare afacere, și în caz de plata sa arate în registrele sale persoana pentru care plata s-a făcut.

În lipsa de asemenea aratare, plata se va împărți proporțional între fiecare creanța.

ART. 408

Operațiunile făcute de comisionar cu violarea mandatului sau peste limitele sale rămân în sarcina sa, și prin urmare:

1) Dacă a vândut cu preț mai mic decât cel hotărât sau, în lipsa, mai mic decât cel curent, el este dator sa plătească comitentului diferența, afara numai dacă nu ar proba ca vânzarea cu prețul hotărât nu se putea face și ca vinzind astfel comitentul a fost scutit de paguba;

2) Dacă a cumpărat cu un preț mai mare decât cel hotărât, comitentul poate refuza operațiunea și a o considera ca făcută în socoteala comisionarului, dacă acesta nu ar oferi sa plătească diferența prețului;

3) Dacă lucrul cumpărat nu corespunde cu calitatea convenită, comitentul îl poate refuza.

ART. 409

Comisionarul care, fără autorizațiunea comitentului, face înaintări de bani, vânzări sau alte operațiuni pe credit, își ia asupra-și orice răspundere și comitentul îi poate cere plata neîntârziată a creditelor făcute, cedandu-i interesele și foloasele ce ar rezulta din aceasta.

ART. 410

Comisionarul care vinde pe datorie este dator sa arate comitentului în scrisoarea de aviz, persoana cumpărătorului și termenul acordat; altminteri operațiunea se presupune ca s-a făcut pe bani gata; proba contrarie nu este admisă.

ART. 411

Când comisionarul este însărcinat sa vinda sau sa cumpere cambii, obligațiuni sau efecte ale Statului ori alte titluri de credit, circulând în comerț sau mărfuri, având preț la bursa ori în piața, dacă comitentul nu a dispus într-altfel, el însuși poate să-i procure pe prețul cerut, ca vânzător, lucrurile ce trebuia sa cumpere sau sa rețină pentru sine, după prețul curent, ca cumpărător, lucrurile ce trebuia sa vândă în socoteala comitentului, deosebit de dreptul sau la proviziune.

Dacă, în cazurile mai sus arătate, comisionarul, după îndeplinirea însărcinării sale, nu face cunoscut comitentului persoana cu care a contractat, comitentul are dreptul sa considere ca cumpărarea sau vânzarea s-a făcut pe contul sau și sa ceara de la comisionar executarea contractului.

ART. 412

Comisionarul nu este răspunzător pentru îndeplinirea obligațiunilor luate de către persoanele cu care a contractat, afara de convențiune contrarie.

Când comisionarul ia o asemenea răspundere, el este obligat personal, fata de comitentul, pentru îndeplinirea obligațiunilor rezultând din contract.

În acest caz, el are dreptul la proviziunea specială numita "pentru garanție, "pentru credit". Aceasta proviziune se stabilește de părți prin convențiunea lor, iar în lipsa este lăsată la aprecierea judecății.

Titlul XII

DESPRE CONTRACTUL DE TRANSPORT

ART. 413

Contractul de transport are loc între expeditor sau acela care da însărcinarea pentru transportul unui lucru și întreprinzătorul care se obligă a-l face în numele sau propriu și în socoteala altuia, ori între unul dintre aceștia și căraușul ce se însărcinează a-l face.

Se numește "cărauș" persoana care își ia însărcinarea ca într-un mod oarecare să transporte, sau să facă a se transporta, un obiect oarecare.

Obligațiunile între expeditor și întreprinzătorul de transporturi pe apă și căpitan sau patron, sunt regulate prin dispozițiunile prevăzute în cartea II-a a acestui cod.

ART. 414

Expeditorul trebuie să dea căraușului care i-ar face cerere o scrisoare de carat.

Scrisoarea de carat poate fi la ordin sau la purtător.

Forma și efectele girului scrisorii de carat sunt reglementate prin dispozițiunile titlului IX din aceasta carte.

ART. 415

Scrisoarea de carat trebuie să fie data, scrisă de expeditor și să cuprindă:

1. Natura, greutatea, măsura sau numărul lucrurilor de transportat și dacă lucrurile sunt în lăzi sau pachete și calitatea acestora, numărul și sigiliile sau mărcile puse pe dansele;
2. Numele expeditorului și locuința sa;
3. Numele și locuința căraușului;
4. Locul de destinație și persoana destinatarului, cu arătare dacă scrisoarea de carat este la ordin sau la purtător;
5. Portul sau prețul transportului și sumele datorate căraușului pentru expediție, adaogându-se cheltuielile anticipate sau de provizion;
6. Timpul în care trebuie să fie făcut transportul sau, când transportul are loc pe calea ferată, dacă trebuie făcută cu mare sau mica iuteală;
7. Celelalte stipulațiuni asupra cărora părțile s-au înțeles.

Expeditorul se poate desemna el însuși ca destinatar.

ART. 416

Expeditorul este dator să încredințe căraușului actele de vamă sau altele ce ar fi de trebuință; el este răspunzător de cuprinsul și regularitatea lor.

ART. 417

Căraușul va da expeditorului, când acesta i-ar cere, un exemplar al scrisorii de carat, scris de dânsul.

Dacă scrisoarea de carat e la ordin sau la purtător, girul sau remiterea exemplarului semnat de cărauș, transferă posesiunea lucrurilor transportate.

Convențiunile necuprinse în scrisoarea de carat nu au nici o tărie, fata cu destinatarul sau posesorul exemplarului scrisoarei de carat la ordin sau la purtător, ce a fost scris de cărauș.

ART. 418

Dacă căraușul primește lucrurile de transportat fără nici o rezervă, se presupune ca ele nu prezintă vicii aparente de imbalotare.

ART. 419

Căraușul este dator să facă expediția lucrurilor de transportat după ordinea în care le-a primit, afara dacă prin natura lor, din cauza destinației ce acele lucruri au, sau pentru alte cuvinte, nu ar trebui să se urmeze într-altfel, sau dacă nu ar fi împiedicat de vreun caz fortuit sau forța majora.

ART. 420

Dacă, din caz fortuit sau forța majora, transportul este împiedicat sau peste măsura întârziat, căraușul trebuie să încunoștiințeze îndată pe expeditor, care are facultatea de a rezilia contractul, plătind numai cheltuielile făcute de cărauș, și dacă împiedicarea are loc în timpul efectuării transportului, căraușul are încă dreptul la plata portului în proporțiune cu

drumul făcut. În amândouă cazurile se va înapoia cărăușului exemplarul scrisorii de carat la ordin sau la purtător, pe care l-a scris.

ART. 421

Expeditorul are dreptul de a suspenda transportul și de a cere restituirea lucrurilor transportate, sau predarea lor unei alte persoane decât aceea arătată în scrisoarea de carat, ori va dispune cum va crede de cuviință; dar este dator a plăti cărăușului cheltuielile făcute și pagubele directe și imediate rezultând din executarea acestui contra ordin.

Obligațiunile cărăușului de a executa ordinul expeditorului încetează din momentul în care, lucrurile fiind ajunse la locul de destinație, persoana căreia ii sunt destinate și care posedă actele necesare a făcut cererea de predare cărăușului, sau din momentul în care acesta i-a remis scrisoarea de carat. În aceste cazuri, numai destinatarul lucrurilor transportate are facultatea de a dispune de dansele.

Dacă scrisoarea de carat este la ordin sau la purtător, dreptul arătat în prima parte a acestui articol este al celui ce posedă exemplarul scrisorii de carat, scris de cărăuș. Cărușul primind contra-ordin, are dreptul sa ceara restituirea exemplarului sus zis, sau, dacă destinațiunea lucrurilor de transportat s-a schimbat, el poate pretinde o nouă scrisoare de carat.

ART. 422

Termenul predării lucrurilor transportate se hotărăște prin învoirea părților. În lipsa, el este lăsat la aprecierea judecății.

ART. 423

Cărușul este răspunzător de faptele subordonațiilor săi, de ale tuturor cărăușilor succesivi și de ale oricărei alte persoane căreia dânsul i-a încredințat facerea transportului.

ART. 424

Diferenții cărăuși au dreptul de a face sa se declare, pe scrisoarea de carat sau intr-altfel, starea în care se află lucrurile ce se transportă în momentul când ele le sunt încredințate.

În lipsa unei asemenea declarațiuni, se presupune ca ei au primit lucrurile în buna stare și conform cu aratarile cuprinse în scrisoarea de carat.

ART. 425

Cărușul este răspunzător de pierderea sau stricăciunea lucrurilor ce i-au fost încredințate spre transport, din momentul în care le primește până la acela al predării lor destinatarului, afara dacă nu probează ca pierderea sau stricăciunea au provenit din caz fortuit sau din forța majora, din chiar viciul propriu al lucrurilor sau din natura lor, din faptul expeditorului sau din acel al destinatarului.

ART. 426

Dacă sunt de transportat lucruri fragile, sau care se strica ușor, animale sau lucruri pentru care transportul urmează sa fie făcut în anume condițiuni, administrațiunile căilor ferate pot stipula ca pierderea sau stricăciunea sa se presupună ca provenită din viciul lucrurilor transportate, din cauza naturei lor, sau din faptul expeditorului ori al destinatarului, afara numai dacă ele sunt în culpa vădita.

ART. 427

Stricăciunile se vor proba conform dispozițiilor art. 71, și expeditorul, posesorul scrisorii de carat sau destinatarului, după distincțiunile prevăzute în art. 421, poate fi autorizat de către justiție sa ceara predarea lucrurilor transportate, cu sau fără cautiune.

ART. 428

În caz de întârziere în efectuarea transportului peste termenul stabilit prin art. 422, cărușul pierde o parte din prețul transportului, în proporțiune cu durata întârzierii și pierde întreg prețul transportului, dacă întârzierea a durat indoit de timpul hotărât pentru facerea transportului, afara de pagubele mai mari de care este răspunzător, dacă s-ar proba ca ele au provenit din aceasta cauza.

Căraușul nu este responsabil de întârziere, dacă probează ca ea a provenit din caz fortuit sau forța majora, sau din faptul expeditorului ori al destinatarului.

Lipsa mijloacelor îndestulătoare de transport nu ajunge pentru a justifica întârzierea.

ART. 429

Căraușul își poate margini răspunderea până la concurența unei sume de atât la sută pentru lucrurile care, prin natura lor, sunt supuse în timpul transportului la o micșorare în greutate sau în măsura. Aceasta suma trebuie să fie hotărâtă mai dinainte și specificată pentru fiecare ladă sau colet, dacă lucrurile sunt împărțite în lăzi sau colete.

Căraușul nu poate beneficia de convențiunea prin care dânsul și-a mărginit răspunderea, dacă expeditorul sau destinatarul probează că micșorarea nu a provenit din natura lucrurilor, sau dacă probează că, după împrejurările ce au avut loc, micșorarea nu putea ajunge la aceea hotărâtă de părți.

ART. 430

Paguba provenită prin pierdere sau stricaciune se calculează după prețul curent al lucrurilor transportate la locul și în timpul predării. Prețul curent se stabilește după dispozițiunile art. 40, scăzându-se cheltuielile ce întotdeauna se fac în caz de pierdere sau stricaciune.

Dacă paguba este cauzată prin dol sau neglijența vădita, cuantumul despăgubirii se determină după dispozițiunile art. 1084 și 1806 din codul civil.

În caz de pierdere a obiectelor unui călător predate căraușului fără arătarea conținutului, cuantumul despăgubirii se determină după împrejurările particulare ale faptului.

ART. 431

Căraușul nu răspunde de lucrurile prețioase, bani și titluri ce nu i-au fost declarate, și în caz de pierdere sau stricaciune nu este răspunzător decât de valoarea arătată.

ART. 432

După ajungerea lucrurilor transportate, sau după trecerea zilei în care ele trebuiau să ajungă la locul de destinație, destinatarul poate exercita toate drepturile derivând din contractul de transport, precum și acțiunile de despăgubire; din acel moment el poate pretinde predarea chiar a lucrurilor și a scrisorii de carat.

ART. 433

Căraușul nu este obligat să predea lucrurile transportate, până când persoana ce se prezintă a le primi nu-și îndeplinește obligațiunile.

În caz de neînțelegere, dacă destinatarul plătește suma ce crede că datorește, și depune în același timp și diferența până la suma pretinsă de cărauș, acesta este dator să-i predă lucrurile transportate.

Dacă scrisoarea de carat e la ordin sau la purtător, căraușul se poate opune ca să facă predarea, până la restituirea exemplarului scris de dânsul.

ART. 434

Destinatarul are dreptul să verifice cu cheltuiala sa, în momentul predării, starea în care se află lucrurile transportate, deși ele n-ar prezenta însă semne exterioare de stricaciune.

Destinatarul care primește lucrurile e obligat să plătească ceea ce se datorește pentru transport după scrisoarea de carat, precum și toate celelalte cheltuieli.

ART. 435

Dacă căraușul predă lucrurile transportate, fără a arăta sumele ce i se datoresc lui, căraușilor anteriori sau expeditorului, sau fără a pretinde depunerea sumei asupra căreia există neînțelegere, pierde dreptul de regres și rămâne răspunzător către expeditori și căraușii anteriori pentru sumele ce li se cuvenea; are însă acțiune contra destinatarului.

ART. 436

Orice cerere de despăgubire trebuie îndreptată contra primului sau ultimului cărauș. Se poate îndrepta și contra căraușului intermediar, când s-ar proba că paguba s-a cauzat în timpul când acesta a făcut transportul.

Orice cărăuși chemat a răspunde de fapte care nu sunt ale sale, are facultatea a chema în garanție sau pe cărăușul care l-a precedat imediat, sau pe cărăușul intermediar răspunzător de paguba, după dispozițiunile stabilite mai sus.

ART. 437

Pentru toate creanțele rezultând din contractul de transport, cărăușul are privilegiu asupra lucrurilor transportate până la predarea lor destinatarului.

Dacă sunt mai multi cărăuși, cel din urma dintre ei exercită drepturile celor anteriori.

ART. 438

Dacă nu se găsește destinatarul, sau se ivește neînțelegere în privința primirii lucrurilor transportate, prezidentul tribunalului respectiv, sau judecătorul de ocol poate ordona depunerea sau sechestrul acelor lucruri. Poate asemenea face a se verifica starea în care se află lucrurile, și sa ordone vânzarea lor până la concurența sumelor datorite cărăușului, observandu-se formele prevăzute de art. 71.

Dacă nu e nici o contestație, cărăușul, pentru a obține plata ce i se datorește, se va conforma dispozițiilor art. 388.

ART. 439

Dacă în contractul de transport a fost prevăzută vreo clauza penală pentru neîndeplinire sau întârziere a predării, se poate cere și executarea transportului și clauza penală.

Pentru plata clauzei penale nu se cere ca paguba sa se probeze.

Când s-ar dovedi ca paguba suferită este mai mare decât clauza penală, se poate cere diferența.

Clauza penală nu poate sa aibă loc când, în cazurile prevăzute de art. 425 și 428, cărăușul nu este supus la răspundere.

ART. 440

Plata portului și primirea fără rezerva a lucrurilor transportate, chiar când plata portului ar fi fost făcută înainte, sting orice acțiune contra cărăușului.

Cu toate acestea, acțiunea contra cărăușului, pentru pierderea parțială sau stricăciunea ce nu se putea cunoaște în momentul predării, subsista și după plata portului și primirea lucrurilor transportate dacă se dovedește ca pierderea sau stricăciunea a avut loc între darea lucrului în primire cărăușului și predarea făcută de acesta, cu condiția însă ca cererea pentru verificare sa fie făcută îndată după ce se va fi descoperit paguba, și nu mai târziu decât cinci zile după primirea lucrurilor de către destinatar.

ART. 441

Orice stipulațiune care ar exclude sau ar margini în transporturile pe cale ferată, obligațiunile și răspunderile stabilite prin art. 417, 418, 419, 425, 427, 428, 429, 430, 432, 433, 436, și 440, sunt nule și de nul efect, chiar dacă ar fi fost permise prin regulamente generale sau particulare, afara numai de cazul când prin tarife speciale s-ar stabili ca prețul transportului sa fie mai mic decât acela cuprins în tarifele ordinare.

Titlul XIII

DESPRE CONTRACTUL DE ASIGURARE

ART. 442- 477

Dispozițiunile acestui titlu au fost înlocuite prin legea pentru construirea și funcționarea întreprinderilor private de asigurări și reglementarea contractului de asigurare din 7 iulie 1930, modificată la 9 aprilie 1931, la 1 mai 1932 și la 10 aprilie 1936.

Activitatea de asigurare, în prezent, este reglementată de dispozițiunile Legii nr 47 din 16 iulie 1991, privind constituirea, organizarea și funcționarea societăților comerciale din domeniul asigurărilor.

Titlul XIV
DESPRE GAJ

ART. 478

Gajul constituit de către un comerciant sau de un necomerciant pentru fapte de comerț, se constată, între părțile contractante, prin toate probele admise de legea comercială și prevăzute în art. 46 din acest cod, fără a se distinge dacă părțile au sau nu același domiciliu.

Fata însă cu cei de al treilea, gajul nu poate fi dovedit decât prin înscris, dacă suma pentru care s-a constituit gajul trece peste 500 lei (Textul modificat prin Decr. nr. 154/1948, B. of. nr. 166/21 iunie 1948).

ART. 479

Gajul cambiilor și titlurilor la ordin poate fi constituit prin gir cu clauza "valoarea în garanție" sau o altă de asemenea, din care sa rezulte voința părților ca aceste titluri au fost date în gaj, iar nu ca s-a transmis proprietatea lor.

Gajul asupra creanțelor și drepturilor încorporate netrasmisibile prin gir pot fi constituite prin acte făcute în forma cesiunilor. În aceste cazuri însă actul trebuie sa conțină mențiunea ca cesiunea se face cu titlul de gaj. (Adaos L. 15 iunie 1906.)

Gajul asupra acțiunilor, părților de interes și obligațiunilor nominale ale societăților financiare, industriale, comerciale sau civile, poate fi constituit prin un transfer înscris în registrele societății, cu arătarea "pentru cauza de garanție".

Dacă s-a dat în gaj o creanță mobilă, creditorul gajist pentru, a-și avea privilegiul sau fata cu cel de al treilea, urmează sa notifice debitorului creanței date în gaj, constituirea gajului.

ART. 480

Creditorul are dreptul de a fi plătit cu privilegiu asupra lucrului ce i s-a constituit în gaj.

Acest privilegiu nu există decât dacă lucrul s-a pus și se află în posesiunea creditorului sau a unei alte persoane aleasă de părți. *)

Creditorul este presupus ca are în posesiunea sa lucrurile date în gaj când ele se află în magazinele sale sau ale comisionarului sau, în vasele sale, la vama sau într-un depozit public, sau dacă înainte de sosirea lor e în posesiunea poliției de încărcare sau a scrisorii de carat, girata cu clauza "valoarea în garanție" sau o altă asemenea.

(Adaos L. 15 iunie 1906). Prin derogare la dispoziția de mai sus, gajul constituit asupra produselor solului pendinte încă prin rădăcini sau deja culese precum și asupra materiilor industriale prime, în stare de fabricațiune sau deja fabricate și aflate în fabrici sau depozite, se consideră constituit prin singurul efect al conventiunei, de la data actului, care va indica numărul, natura, calitatea și locul unde se află gajul, fără ca sa se ia din posesiunea debitorului sau constituentului, lucrurile constituite în gaj.

Data actului face deplina credința.

În timp de 5 zile aceste acte de gaj se vor transcrie în registrul prevăzut de art. 728 bis din procedura civilă.

În cazul în care gajul se va afla în o comună alta decât aceea unde este reședința județului, grefierul tribunalului va comunica de urgenta primarului respectiv un extract de orice intabulare efectuată pentru a se face mențiune de ea în registrul care se va înființa în acest scop.

În privința celor de al treilea, drepturile creditorului gajist nu vor începe decât de la data intabulării; iar atunci când este locul a se face mențiunea în registrul primăriei, de la data acelei mențiuni.

Se vor respecta dispozițiunile art. 1729 și 1730 din codul civil.

*) Legea 590 (decret 2335) pentru modificarea unor texte din legea pentru organizarea și reglementarea comerțului de banca din 8 mai 1934, cu modificările ulterioare publicata în M. Of. 167 din 26 iulie 1945.

ART. I

...

Prin derogare de la art. 1685 și 1688 din Codul civil, art. 480, alin. 2 din Codul Comercial și de la dispozițiunile oricăror legi în vigoare pe tot cuprinsul României, băncile vor putea încheia convenții de gaj, fără a lua gajul din posesia debitorului sau constituantului.

În acest caz, gajul se consideră valabil constituit prin singurul efect al semnării convenției. Debitorul sau constituantul îl va deține pentru banca creditoare, răspunzând de conservarea sa.

Gajul devine opozabil fata de terți, prin transcrierea făcută în conformitate cu dispozițiunile art. 480, alin. 6 și 7 din Codul Comercial (a se vedea și alte precizări din lege).

Legea 63 (Decretul 611) pentru modificarea art. 132 din Codul Comercial din 1887 și a art. 217 din Codul Comercial din 1938, publicata în M. Of. nr. 75 bis din 31 martie 1947.

ART. I

Art. 132, alin. III din Codul Comercial din 10 mai 1887, va avea următorul cuprins:

"Nu se vor putea emite noi acțiuni decât după plata integrală a celor dintâi. Aceasta "dispozițiune se aplică societăților comerciale în caz de fuzionare".

ART. II

Art. 217, alin. II și III din Codul comercial din 10 noiembrie 1937, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 7 octombrie 1939, va avea următorul cuprins:

"Fiecare acțiune da dreptul la un vot".

ART. III

Orice prevedere din actele constitutive sau statutele societăților anonime, contrarii dispozițiunilor legii de fapt se consideră nescrise. (prevederi abrogate prin Legea nr. 31 privind societățile comerciale din 16 noiembrie 1990, publicata în M. Of. 126 - 127 din 17 noiembrie 1990).

ART. 481

Creditorul e dator a face actele necesare pentru conservarea lucrului primit în gaj. Dacă efectele date în gaj au sosit la scadenta, creditorul gajist este dator a urmări și încasa valoarea lor.

Cheltuielile făcute ii sunt înapoiate și, după ce-și va încasa creanța cu toate accesoriile ei, va da socoteala de ceea ce rămâne.

ART. 482 *)

În caz de neplata la termen a întregii datorii pentru care s-a constituit gajul, creditorul poate procedea la vânzarea obiectelor date în gaj.

Pentru acest sfârșit, el se va adresa la președintele tribunalului, cu cerere de a fi autorizat sa vinda gajul.

Președintele va statua asupra cererii de vânzare a gajului și, prin ordonanța ce va da, va încuviința vânzarea, fie în modul convenit de părți, dacă ele au stipulat în ce mod sa vinda gajul, fie în mod public și prin organul unui agent judecătoresc desemnat de președinte, dacă părțile n-au prevăzut alt mod de vânzare.

În caz de faliment, cererea de vânzare a gajului se va notifica sindicului, pentru ca, în termen de trei zile, sa poată uza de facultatea ce-i este lăsată de art. 782.

Dacă în acest termen sindicul nu va retrage gajul, executarea cerută și încuviințată de președinte își va urma cursul ei, fără a putea fi împiedicată sau suspendată prin lucrările falimentului.

Suma prinsă din vânzarea gajului va fi în acest caz depusă la Casa de consemnațiuni și creditorii falimentului vor putea exercita asupra acestei sume drepturile eventuale ce le-ar cistiga prin contestațiuni făcute cu ocaziunea verificării creanțelor.

*) Modificat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.

ART. 483

Ordonanța aceasta nu va deveni executorie, decât după ce va fi fost notificată debitorului și aceluia care a procurat gajul, cu indicarea zilei, locului și orei la care se va procedea la vânzare și, după ce vor fi expirat cele trei zile ale opozițiunii, ordonanța va rămâne definitivă și în ultim resort, dacă în trei zile de la primirea ei debitorul sau tertul care a procurat gajul nu vor fi făcut opozițiune și nu vor fi chemat pe creditor înaintea tribunalului.

În caz de opozițiune, citarea părților și judecarea opozițiunii se vor face de urgență și cel mult în termen de opt zile de la primirea opozițiunii.

ART. 484

Termenul pentru a face apel contra hotărârii intervenite asupra acestei opozițiuni va fi de opt zile de la comunicarea hotărârii Tribunalului.

ART. 485

Termenele mai sus fixate nu sunt susceptibile de a fi mărite în raport cu distanța.

Dacă debitorul sau tertul care a procurat gajul nu sunt domiciliați în cuprinsul acestui Tribunal și n-au făcut electiune de domiciliu în acel cuprins, notificările menționate la articolele precedente vor fi valabile făcute prin afișarea lor în sala de audiență a tribunalului și prin publicarea în "Monitor" sau în foile anunțurilor judecătorești din acea localitate.

Procesul-verbal al portarelului, constatând îndeplinirea acestor formalități, va ține loc în acest caz de dovada a notificării.

Notificarea primei ordonanțe a președintelui se va face, chiar în aceasta ultima ipoteză, conform art. 74 din procedura civilă.

ART. 486

Ordonanța care autoriză vânzarea, dacă nu s-a făcut opoziție în termenul prescris, și hotărârea dată de tribunal asupra opoziției, în caz când s-a făcut asemenea opoziție, sunt executorii de drept și fără cauțiune, chiar când s-ar fi făcut apel contra acelor acte și înainte de expirarea termenului de apel.

ART. 487

Drepturile acordate creditorului gajist prin articolele precedente nu sunt suspendate prin falimentul sau moartea debitorului, ori celui care a procurat lucrul dat în gaj.

ART. 488

Este nulă orice clauza care ar autoriza pe creditor a-și apropia gajul, ori a dispune de dânsul fără îndeplinirea formelor de mai sus.

ART. 489

Dispozițiunile precedente nu modifică legile speciale și regulamentele ce privesc băncile și alte institute autorizate a face împrumuturi și bani și împrumuturi pe depozite și lucruri date în gaj.

Gajul asupra mărfurilor depuse în magazinele generale e regulat prin dispozițiunile legii speciale din 28 Iunie 1881; și gajul asupra vaselor de comerț prin dispozițiunile cartei a II-a a acestui cod.

CARTEA II

DESPRE COMERȚUL MARITIM ȘI DESPRE NAVIGAȚIE

Titlul I DESPRE VASE ȘI PROPRIETARIILOR

ART. 490

Vasele sunt bunuri mobile.

Fac parte din vas: imbarcatiunile, uneltele, instrumentele, armele, munitiunile, proviziunile și în general toate lucrurile destinate uzului sau permanent, chiar când ar fi oarecare timp separate de vas.

ART. 491

Contractele pentru construcția vaselor, modificările și rezilierile lor, precum și declarațiunile și cesiunile de participare la proprietatea unui vas în construcție, făcute de către comitent sau de către constructorul care a luat asupra sa construcția, trebuiesc a fi făcute în scris, și nu se pot opune celor de al treilea, dacă nu sunt transcrise în registrele căpitaniei portului sau a autorității maritime unde e întreprinsă construcțiunea.

ART. 492

Pe lângă drepturile decurgând din dispozițiunile codului civil relative la locațiune, comitetul mai poate cere rezilierea contractului pentru incapacitatea manifestă sau pentru fraudă constructorului.

Constructorul poate desființa contractul pentru caz de forța majora.

În caz de moarte a constructorului, contractul se desființează după dispozițiunile art. 1485 din codul civil.

ART. 493

Orice înstrăinare sau cesiune totală sau parțială a proprietății sau folosinței unui vas trebuie făcută prin act scris, afara de dispozițiunile cuprinse în titlul IV din aceasta carte.

Dacă înstrăinarea sau cesiunea are loc în tara, ea poate fi făcută prin act public sau prin act privat, dar nu se poate opune celor de al treilea dacă nu e transcrisă în registrele căpitaniei portului unde vasul se găsește înscris. Afara din tara, înstrăinarea trebuie făcută prin act încheiat dinaintea consulului și nu are tărie fata cu cei de al treilea, dacă nu este transcrisă în registrele consulatului. Consulul este dator sa trimită copie legalizată după actul de înstrăinare la căpitania portului unde se află vasul înscris.

În toate cazurile, înstrăinarea trebuie sa fie notată și pe actul de naționalitate cu aratare dacă vânzătorul rămâne creditor al prețului total sau în parte.

Capitanii de porturi și autoritățile consulare nu pot primi și transcrie actul de înstrăinare, dacă nu li se prezintă actul de naționalitate al vasului, afara de cazul prevăzut la art. 499, din acest cod.

Când se va fi înstrăinat vasul la mai multe persoane, data adnotatiunei pe actul de naționalitate determină preferința.

ART. 494

Autoritățile consulare în tara străină nu pot primi actele de înstrăinare ale vaselor, dacă nu se va fi asigurat plata sau garanția datorilor privilegiate notate pe actul de naționalitate.

ART. 495

Contractul de gaj asupra vasului sau asupra unei porțiuni din el, trebuie făcută prin înscris.

Înscrisul făcut în tara, prin care se constituie gajul, nu are putere fata cu cei de al treilea, dacă nu este transcris în registrele căpitaniei portului unde se găsește vasul este înscris sau în acele ale autorității consulare ale locului unde se găsește vasul, când înscrisul de gaj este făcut în tara străină. Consulul este obligat sa trimită îndată o copie legalizată după contractul de gaj la oficiul maritim unde vasul se află înscris.

În amândouă cazurile, gajul trebuie sa fie notat pe actul de naționalitate al vasului.

Capitanii de porturi și autoritățile consulare în țara străină nu pot transcrie actul de gaj, dacă nu li se prezintă actul de naționalitate, afara de cazurile prevăzute în art. 496 și 499.

În actul de transcriptiune se va face mențiune despre adnotarea gajului pe actul de naționalitate.

ART. 496

Înscrișul constitutiv al gajului asupra unui vas în construcțiune nu are putere față de al treilea, dacă nu e transcris în registrele oficiului maritim în a cărui circumscripție se face construcțiunea.

Când după terminarea construcției se da vasului actul de naționalitate, se va adnota în acest act înscrișurile constitutive de gaj ce au fost transcrise în registrele căpitaniei portului.

ART. 497

Nu este necesitate de numirea vreunui custode, pentru ca gajul asupra unui vas să-și aibă tărie.

ART. 498

Dacă înscrișul care constituie gajul e la ordin, girul transmite creanța și orice alt drept accesoriu.

ART. 499

Dacă înstrăinarea, cesiunea sau constituirea în gaj a unui vas se face în țara, pe când vasul se află în călătorie către o țară străină, părțile pot conveni ca adnotarea pe actul de naționalitate să se facă în cancelaria consulatului locului unde se află vasul sau unde se duce, cu condițiune ca acest loc să fie declarat în scris deodată cu cererea de transcriptiune a titlului. În acest caz capitanul portului va trimite îndată o copie legalizată după acel titlu, oficiului consular sus-zis cu spesele reclamantului.

Contractul nu are tărie față de cei de al treilea decât de la data adnotării pe actul de naționalitate.

ART. 500

Contractele de construcție, de înstrăinare sau de gaj ale vaselor mici care nu sunt destinate a ieși din porturi, din râuri, din canale sau lacuri, și a altora ce n-au acte de naționalitate, nu au putere față de cei de al treilea, dacă nu sunt transcrise într-un registru ce se va ține de autoritățile și în formele ce se vor determina printr-un regulament de administrațiune publică.

ART. 501

Proprietarul unui vas este răspunzător de faptele căpitanului și ale celorlalte persoane ale echipajului și ținut de obligațiunile contractate de căpitan, pentru tot ce privește vasul și expedițiunea. Cu toate acestea, proprietarul sau coproprietarul care nu s-a obligat personal poate, în toate cazurile prin abandonul vasului sau a navlului ce i se datorează sau este a i se datori, să se elibereze de răspundere sau de obligațiunile sus-zise, exceptându-se însă acelea relative la salariile și emolumentele persoanelor echipajului.

Când capitanul este proprietar sau coproprietar al vasului, el nu are dreptul de abandon; iar dacă el nu este decât coproprietar, în lipsa de speciale convențiuni, nu este răspunzător personal pentru îndeplinirea obligațiunilor ce a contractat relativ la vas și expedițiune, decât în proporțiune cu interesul ce are.

ART. 502

Abandonul vasului se poate face către toți creditorii sau numai către unii dintr-înșii.

Declarațiunea de abandon va fi transcrisă în registrele oficiului maritim unde vasul este înscriș, și după ce transcriptiunea s-a făcut, ea va fi notificată creditorilor a căror titluri sunt transcrise în același registru sau adnotate pe actul de naționalitate.

În privința creditorilor care au introdus o acțiune sau făcut o somațiune, abandonul se va face prin portarei, notificându-se la domiciliul ales de creditor, sau în lipsa, la grefa tribunalului de comerț, în termen de opt zile de la primirea citațiunii sau a somatiunii permise de la creditor, sub pedeapsa de a nu se mai ține în seama.

ART. 503

În caz de abandon, orice creditor poate lua pentru sine vasul, cu obligațiunea de a plăti pe ceilalți creditori privilegiați. Dacă sunt mai mulți creditori care voiesc a lua vasul, se va referi cel ce a făcut întâi declarațiunea; și dacă declarațiunea este făcută în același timp, se va preferi creditorul mai mare în suma.

Dacă nici un creditor nu voiește a lua pe seama sa vasul, el va fi vândut după stăruințele creditorului celui mai diligent, prețul va fi distribuit între creditori, și ceea ce va rămânea după plata datoriilor, va fi a proprietarului.

ART. 504

Proprietarul poate departa pe căpitan.

În caz de depărtare nici o despăgubire nu va fi datorită, afara numai dacă acest drept n-a fost stipulat în scris.

Dacă capitanul departat e coproprietar al vasului, el poate renunța la coproprietate și cere plata capitalului ce ar reprezintă partea sa de proprietate.

Suma acestui capital se determină prin expertiza.

ART. 505

Pentru tot ce se atinge de interesul comun al proprietarilor unui vas, deciziunile majorității sunt obligatorii și pentru minoritate.

Majoritatea se formează din cei care reprezintă un interes în vas mai mare decât jumătatea valorii lui.

Tribunalul este ținut să încuviințeze vânzarea cu licitație a unui vas, când i se va cere de un număr de coproprietari reprezentând jumătatea proprietății vasului, afara numai dacă părțile n-ar fi convenit într-altfel.

Dacă vânzarea unui vas este cerută de grave și urgente împrejurări privitoare la interesul comun, tribunalul o poate încuviința, deși coproprietarii ce o cer nu reprezintă mai mult decât o pătrime a proprietății vasului.

Titlul II

DESPRE CĂPITAN

ART. 506

Capitanul sau patronul însărcinat cu comanda unui vas este răspunzător pentru greșelile sale, chiar ușoare, pe care le comite în exercițiul funcțiilor sale.

Responsabilitatea căpitanului, în cazurile prevăzute de acest cod, nu încetează decât probându-se obstacole provenite din caz fortuit sau forța majora.

ART. 507

Capitanul nu poate refuza încărcarea lucrurilor cu transportul cărora s-a însărcinat, sub cuvânt ca nu sunt potrivite cu vasul sau.

ART. 508

Capitanul este răspunzător de lucrurile încărcate.

Da recipisa de primire prin polița de încărcare.

Capitanul nu răspunde de lucrurile prețioase, de bani și titlurile de credit ce nu i-au fost declarate.

Capitanul este răspunzător de stricăciunile ce din orice cauza s-au intimplat lucrurilor așezate de dânsul pe podeala de sus a vasului, fără consimțământul în scris al încărcătorului. Aceasta dispozițiune nu se aplică la călătoriile cele scurte ce se fac din port în port și din liman în liman, pe lângă tarmuri, fie pe mare, fie pe râuri.

ART. 509

Capitanul are dreptul a întocmi echipajul vasului, a fixa retribuirea persoanelor ce-l compun, însă e dator a face aceasta în înțelegere cu proprietarii vasului, când ei se vor afla într-acele loc.

ART. 510

Capitanul este dator sa țină un registru al vasului împărțit în următoarele patru cărți:

Jurnal general și de contabilitate;

Jurnal de navigațiune;

Jurnal de încărcare sau manual al bordului, și

Inventarul bordului.

Registrul nu poate fi întrebuințat, dacă mai intiiu fiecare foaie nu va fi fost numerotată și parafată de funcționarul însărcinat special cu aceasta; el va fi ținut conform dispozițiilor art. 29, observindu-se regulile următoare:

În jurnalul general și de contabilitate va fi notat tot ceea ce se raporta la atribuțiunile căpitanului fata cu echipajul și cu călătorii, la lucrurile încărcate, la ceea ce se petrece mai important în timpul călătoriei, la deciziunile luate, la veniturile și cheltuielile vasului, și în general la tot ceea ce privește interesul proprietarilor, armatorilor sau încărcătorilor și care poate da loc la vreo răspundere sau cerere în judecata, afara de însemnările particulare ce trebuiesc făcute în celelalte jurnale;

În jurnalul de navigațiune se va însemna, în special, direcțiunile urmate, calea parcursă, manevrele făcute, observațiunile geografice, meteorologice și astronomice și tot ce privește navigatiunea;

În jurnalul de încărcare sau manual al bordului vor fi însemnate datele și locurile încărcării, natura, calitatea și cantitatea lucrurilor încărcate, destinațiunea lor, persoana încărcătorilor și destinatarilor, locul și data predării și tot ce privește încărcarea;

În inventarul bordului trebuiesc a fi însemnate uneltele, instrumentele și toate obiectele ce se află pe vas, precum și orice schimbare li s-ar întâmplă.

Regulile pentru ținerea uniforma a jurnalului nautic, a cărților din care se compune și pentru verificarea inventariului fata cu legile maritime, sunt determinate de regulament publicat prin decret regal.

ART. 511

Ținerea registrului nu e obligatorie pentru navigatiunea pe râuri sau lacuri și pentru călătoriile vaselor cu capacitate mai mica de cincizeci tone, când aceste călătorii nu se intind mai departe de țarmurile Mării Negre, la Odessa și Constantinopole.

ART. 512

Capitanul va face sa i se viziteze vasul în cazurile și modurile stabilite prin regulamentele și legile speciale.

Înainte de plecare, el se va asigura ca vasul este în stare proprie de a face călătoria, ca este bine încărcat sau cu savură necesară.

ART. 513

Capitanul este dator a avea pe vas:

1. Actul de naționalitate;

2. Lista echipajului;

3. Polițele de încărcare și contractul de navlu;

4. Actele de vizita;

5. Chitanțele de plata sau înscrișurile de cauțiune ale vamei.

ART. 514

Capitanul va comanda în persoana vasul la intrarea și esirea din porturi, limanuri, canaluri sau râuri.

El este obligat a întrebuința, cu spesele vasului, un pilot experimentat ori de câte ori aceasta ar fi declarată obligatorie prin legile țării sau prescrisă de regulamentele ori uzurile locale în străinătate.

ART. 515

În caz de contravențiune la dispozițiunile art. 510, 512, 513 și 514 capitanul este răspunzător de orice paguba către cei interesați.

ART. 516

Când capitanul se află în localitatea unde domiciliază proprietarii, armatorii sau procuratorii lor, el nu poate, fără specială lor autorizare, să ordone reparatiunea vasului, să cumpere pânze, funii sau alte lucruri pentru vas, și nici să-l închirieze sau să ia bani cu împrumut în contul vasului sau poverii (încarcaturei) sale.

ART. 517

Dacă vasul este închiriat cu consimțământul proprietarilor sau al majorității acestora și vreunui dintre coproprietari refuză să contribuie la cheltuielile necesare pentru expedițiune, capitanul, după douăzeci și patru de ore de la somatiunea făcută celor ce refuză să ia partea lor de cheltuieli, poate cere autorizațiunea tribunalului comercial sau, în lipsa, a judecătorului de ocol, ca să ia în contul lor cu împrumut suma convenită, cu sau fără gaj, asupra părții de interes ce dă ei în vas.

ART. 518

În timpul călătoriei, capitanul, după ce va constata necesitatea printr-un proces-verbal subscris de către fruntașii echipajului, poate întrebuința pentru serviciul vasului lucrurile ce se găsesc pe bord, cu obligațiune de a plăti prețul lor celui în drept.

ART. 519

Dacă în cursul călătoriei va fi trebuință de bani pentru reparațiuni, cumpărare de proviziuni, sau pentru alte urgente trebuințe ale vasului, capitanul este dator, dacă e posibil, a încunoștiința neîntârziat pe armatori, incarcatori sau destinatari, și după ce va constata necesitatea după cum s-a stabilit prin articolul precedent, poate cere, în țară, autorizațiunea tribunalului de comerț, și, în lipsa, a judecătorului de ocol, iar în străinătate a autorității consulare a Regatului, sau, în caz de lipsă, a autorității străine locale, pentru a-și procura suma necesară, luând bani cu împrumut pe corpul vasului, dând gaj sau vinzind lucrurile încărcate sau obligându-se către cei ce vor procura direct material, unelte, proviziuni sau vreo lucrare.

Titlul împrumutului și actul privind operațiunile sus zise se vor transcrie în modul stabilit prin prezentul cod și adnota pe actul de naționalitate al vasului de către funcționarul maritim sau consular, sau de către autoritatea ce a dat autorizarea, prin îngrijirea căpitanului, în timp de zece zile de la data contractului, sub pedeapsa de a pierde rangul privilegiului.

Vânzarea lucrurilor încărcate se va face prin licitație publică.

Proprietarii vasului sau capitanul ce îi reprezintă vor ține cont de lucrurile vândute, după valoarea ce vor avea în locul și timpul descărcării vasului.

Inchirietorul sau diferiți incarcatori, când se invoiesc, se pot opune la vânzarea sau darea în gaj a lucrurilor lor, descarcându-le și plătind navlul în proporțiune cu calea făcută. Dacă consimțământul unuia sau mai multor incarcatori lipsește, acela care va voi să uzeze de această facultate, va plăti navlul întreg pentru partea sa de încărcare.

ART. 520

În cursul călătoriei, capitanul poate, dacă este urgentă, să notifice orice acte sau chiar să pornească judecata în numele și interesul proprietarilor vasului, întrucât privește vasul și navigațiune cu care este însărcinat.

Asemenea, cei de al treilea, când se vor afla în alt loc decât acela unde domiciliază proprietarii vasului sau cei ce îi reprezintă, pot să facă somațiuni, să urmărească sau să intenteze acțiuni contra căpitanului, încât să privește faptele lui sau ale echipajului, sau

obligațiunile contractate de el în cursul expediției. Actele trebuie notificate sau personal căpitanului, sau la bordul vasului.

Proprietarii pot totdeauna să-și însușească judecata pornită de căpitan sau contra lui.

Condamnatiunile pronunțate contra căpitanului nu ridică proprietarilor dreptul de a abandona vasul, conform dispozițiilor art. 501.

ART. 521

Capitanul, mai înainte de a pleca din locul în care a făcut cheltuielile extraordinare sau a contractat obligațiuni, va trimite proprietarilor sau armatorilor vasului sau procuratorilor un cont scris de ei însuși, atât de cheltuielile făcute cu arătarea actelor justificative dacă sunt, cât și de obligațiunile contractate, cu numele, pronumele și locuința creditorilor.

Dacă încărcarea s-a făcut în contul proprietarilor sau armatorilor, capitanul le va trimite un cont de lucrurile încărcate și de prețul lor.

ART. 522

Capitanul care fără necesitate a contractat obligațiuni, a pus în gaj sau vândut lucruri încărcate sau proviziuni, sau a pus în conturile sale avarii și cheltuieli neadevărate, e obligat personal către armatori și către toți cei interesați la despăgubire, afara de acțiunea penală, dacă este caz.

ART. 523

Capitanul nu poate vinde vasul fără mandat special din partea proprietarului, afara de cazul când vasul nu mai e în stare de a putea naviga.

Declarațiunea de imposibilitate a navigației cum și autorizarea pentru vânzare vor fi pronunțate, în țara, de tribunalul respectiv, iar în străinătate de către autoritatea consulară a țării.

Vânzarea va fi făcută prin licitație publică.

ART. 524

Capitanul care s-a îndatorat a face o călătorie, e ținut a o îndeplini; altfel e obligat la daune și cheltuieli către proprietari și inchirietori.

Dacă vasul a fost declarat în imposibilitate de a mai naviga, capitanul e dator a îngriji, cu tot dinadinsul, să-și procure alt vas cu care sa poată transporta lucrurile încărcate la locul de destinație.

ART. 525

Capitanul, care călătorește având parte din profit asupra încărcării, nu poate face, pe contul sau particular, nici un fel de comerț, dacă în scris nu s-a convenit într-altfel.

În caz de contravenție lucrurile încărcate de căpitan în contul sau particular rămân în profitul celorlalți interesați.

ART. 526

La sosire în portul de destinație, atât la ducere cât și la întoarcere, sau la locul unde cu voie sau silit se adăposteste, precum și în caz de naufragiu, capitanul va cere să i se vizeze registrul vasului de către funcționarul public competent. Dacă s-a întâmplat evenimente extraordinare care interesează vasul, lucrurile încărcate sau persoanele, capitanul, afara de îndatoririle la care este supus de cod și regulamentele marinei comerciale, e ținut să-și facă raportul sau.

Raportul va cuprinde locul și timpul plecării, calea urmată, pericolele peste care a dat, dezordinele intimplate pe vas și în general, toate evenimentele importante ale călătoriei.

ART. 527

Raportul va fi făcut cât de neîntârziat, și cel mult în douăzeci și patru de ore după sosire sau adăpostire, către președintele tribunalului, către judecătorul de ocol, dacă sosirea sau adăpostirea este într-un port al țării; și către autoritatea consulară a țării și în lipsa către autoritățile străine locale, dacă vasul se află sosit sau adăpostit în port străin.

Raportul făcut în țară se va depune la grefa tribunalului respectiv. Judecătorul de ocol îl va trimite asemenea, fără întârzierea prezidentului tribunalului.

ART. 528

Prezidentul, judecătorul de ocol sau autoritatea consulară care a primit raportul, va verifica faptele cuprinse într-insul, interogând, în neprezența căpitanului și separat, persoanele echipajului și dacă e cu puțința și călătorii. Răspunsurile trebuie a fi scrise. Orice alte informațiuni folositoare în descoperirea adevărului trebuiesc culese prin toate mijloacele permise de lege.

Verificatiunea va fi făcută în cel mai scurt timp, și ziua fixată pentru acest sfârșit se va face cunoscută printr-un anunț lipit pe poarta localului autorității către care raportul a fost făcut, prin afișe la bursa cea mai apropiată, în vecinătățile jocului unde vasul este ancorat și oriunde se va găsi de cuviință.

Persoanele interesate și cei ce vor să le reprezinte, chiar fără mandat, sunt admise să asiste la verificare.

Procesele-verbale încheiate asupra operațiunilor de mai sus se vor alătura la raport.

Constatările cuprinse în raport pot fi combătute prin proba contrarie.

ART. 529

Rapoartele ce nu sunt verificate, nu pot fi primite în descărcarea căpitanului și nu fac proba în judecată, afara de cazul când capitanul singur a scăpat din naufragiu în locul unde și-a făcut raportul.

ART. 530

Capitanul nu poate descărca nici un lucru din vas, până ce nu și-a făcut și nu i s-a verificat raportul, exceptându-se cazurile urgente.

Titlul III

DESPRE ÎNROLAREA ȘI SALARIILE PERSOANELOR ECHIPAJULUI

ART. 531

Persoanele ce compun echipajul sunt: capitanul sau patronul, ofițerii marinarii și lucrătorii indicați în rolul echipajului, format în modul prevăzut de regulamente, precum și masinistii, fochiștii și toate celelalte persoane funcționând sub orice numire în serviciul masinelor la vasele cu abur.

Rolul va arăta salariile sau partea de beneficiu datorite persoanelor echipajului. Celelalte condițiuni ale înrolării trebuiesc cuprinse în contractul de înrolare.

ART. 532

Contractul de înrolare va fi făcut prin act scris, legalizat de autoritatea maritimă în țară, de cea consulară în străinătate, trecut în registrele oficiului maritim și transcris în registrul vasului.

Dacă cineva este înrolat în țară străină, unde nu se află autoritate consulară română, contractul va fi transcris numai în registrul vasului.

În orice caz, contractul de înrolare va fi scris de căpitan și de înrolat, și, dacă acesta nu poate sau nu știe să subscrie de doi martori.

Convențiunile care nu sunt investite cu aceste formalități nu au nici o tărie.

Dispozițiunile precedente nu sunt obligatorii pentru contractele de înrolare în cazurile prevăzute de art. 511.

ART. 533

Contractul de înrolare enunță, în mod lămurit și precis, durata lui și navigațiunea în vederea căreia se încheie.

În vederea speculațiunilor comerciale, destinațiunea și navigațiunea pot fi ținute secrete; în asemenea caz, însă, echipajul trebuie să fie încunostiintat și să consimtă a fi înrolat în astfel de

condițiuni. Consimțământul trebuie exprimat prin act în scris în forma stabilită prin articolul precedent.

ART. 534

Inrolatul e dator a-și continua serviciul și după expirarea termenului inrolării până la întoarcerea vasului în țara la locul destinației sale, cu condițiunea ca întoarcerea să se facă direct, fără alte întârzieri decât cele neaparate. În acest caz, acela căruia s-a prelungit înrolarea, are dreptul la o retribuție proporțională salariului.

Înrolarea se înțelege întotdeauna terminată, deși termenul prevăzut în contract nu a expirat, când vasul s-a întors în țara la locul destinației sale, după ce și-a făcut prima călătorie și după ce a fost descărcat.

ART. 535

Dacă durata inrolării nu este fixată, marinarul poate cere părăsirea serviciului după doi ani de la inrolare, afara de dispozițiunea prevăzută în articolul precedent. Dacă vasul se află în țara străină și nici s-a dispus, nici s-a început călătoria de întoarcere în țara, marinarul, afara de plata salariului ce i se cuvine, mai are dreptul la cheltuielile de întoarcere în patrie, dacă capitanul nu i-ar înlesni alta îmbarcare.

Marinarul nu poate cere să iasă din serviciu într-un port, care nu este cel de destinație.

Înrolarea pe timp nedeterminat și pentru toate călătoriile ce s-ar întreprinde, nu împiedică pe marinar de a cere după doi ani ieșirea din serviciu, fără numai dacă nu s-a convenit în mod expres ca serviciul să continue și peste doi ani.

ART. 536

După expirarea termenului inrolării, capitanul va da act scris fiecărei persoane a echipajului, pentru ieșirea din serviciu.

Acest act va arăta numele și felul vasului, numele și prenumele căpitanului, timpul cât a ținut înrolarea, și va fi înscris în registrul vasului.

Când, dintr-o cauza oarecare, capitanul se va afla în neputință de a scrie însuși actul, el va fi scris, în prezenta sa, de ajutorul sau locțiitorul sau, și subscris de doi martori.

ART. 537

Capitanul și persoanele echipajului nu pot, sub nici un cuvânt, încarcă în contul lor, pe vas, nici un fel de marfa, fără învoirea proprietarilor și fără să plătească navlul, dacă nu sunt autorizați să facă aceasta prin condițiunile inrolării lor.

ART. 538

Persoanele echipajului înrolate cu luna au dreptul la salariu din ziua în care sunt înscrise pe rol, dacă nu s-a convenit într-alt fel.

ART. 539

Când călătoria a fost împiedicată prin faptul proprietarilor, căpitanului sau inchirietorilor, înainte de plecarea vasului, marinarii înrolați pentru călătoria întreaga sau cu luna, au dreptul la plata zilelor servite, și ca despăgubire să reține ceea ce au primit înainte. Dacă nu li s-a plătit nimic înainte, marinarii înrolați cu luna primesc ca despăgubire salariul cuvenit pe o lună; cei ce au fost înrolați pentru călătoria întreaga, primesc o sumă corespunzătoare salariului pe o lună, făcându-se calculul după durata probabilă a călătoriei, și dacă durata probabilă nu trece peste o lună, primesc întreg salariul cu cât s-au învoit.

Când călătoria este împiedicată după plecarea vasului;

1. Marinarii înrolați pentru întreaga călătorie au dreptul la tot salariul conform învoielii;
2. Marinarii înrolați cu luna au dreptul la salariul cuvenit pentru timpul cât au servit și afara de aceasta încă la o dreaptă despăgubire, în proporțiune cu salariul cuvenit pentru restul duratei probabile a călătoriei pentru care se înrolase;
3. Marinarii înrolați pentru călătoria întreaga sau cu luna au încă dreptul la cheltuielile pentru întoarcere la locul de unde a plecat vasul, dacă capitanul sau altul interesat, sau autoritatea competentă, nu le procura îmbarcarea pe alt vas cu destinație pentru acel loc.

ART. 540

Dacă comerțul cu locul de destinație al vasului este interzis, sau dacă vasul este oprit printr-un ordin al guvernului înainte de începerea călătoriei, marinarii nu au dreptul decât la plata zilelor servite până atunci.

ART. 541

Dacă interzicerea comerțului sau oprirea vasului se întâmplă în cursul călătoriei:

1. În caz de interzicere, marinarii au dreptul la plata salariului pentru timpul cât au servit;
2. În caz de oprire, marinarii inrolati cu luna au dreptul la jumătatea salariului pentru timpul cât ține oprirea, și marinarii inrolati pentru întreaga călătorie au dreptul la salariul convenit prin inrolare.

Dacă se acordă vreo despăgubire pentru interzicere sau pentru oprire, marinarii inrolati cu luna primesc restul salariului; iar cei inrolati pentru întreaga călătorie primesc o adaogire de salariu în proporțiune cu timpul cât a ținut oprirea; în orice caz, indemnitatea datorită tuturor marinarilor nu va putea trece peste a treia parte din indemnitatea acordată vasului.

ART. 542

Dacă se prelungește călătoria, suma salariului marinarilor inrolati pentru întreaga călătorie se mărește în proporție cu timpul prelungirii.

ART. 543

Dacă descărcarea vasului se face de buna voie într-un loc mai apropiat decât cel arătat în contractul de închiriere, salariile nu sunt supuse la scădere.

ART. 544

Marinarii inrolati cu parte la câștig sau navlu nu au dreptul la plata zilelor servite, nici la despăgubire pentru călătoria împiedicată, întârziată sau prelungită din caz fortuit sau forța majora.

Când călătoria este împiedicată, întârziată sau prelungită prin faptul încărcătorilor, persoanele echipajului iau parte la despăgubirile ce s-ar acordă vasului. Aceste despăgubiri sunt împărțite între proprietarii vasului și persoanele echipajului în aceeași proporțiune în care s-ar fi împărțit între ei navlul.

Dacă împiedicarea provine din faptul căpitanului sau al proprietarilor, ei sunt datori despăgubirile convenite persoanelor echipajului.

ART. 545

În caz de pradare, de sfarimare sau de naufragiu cu pierderea întreaga a vasului și a poverii, marinarii nu pot pretinde nici un salariu. Nu sunt însă obligați a restitui ceea ce li s-a dat prin anticipatiune.

ART. 546

Dacă se scapa vreo parte a vasului, marinarii inrolati pentru întreaga călătorie sau cu luna sunt plătiți pentru timpul servit din rămășițele vasului sau din ceea ce s-a putut scapa de prada.

Dacă lucrurile scapate sau redobindite nu ajung sau dacă nu s-a scăpat sau redobândit decât povara, ei sunt plătiți subsidiar din navlu.

Marinarii inrolati cu participarea la navlu, sunt plătiți în proporțiune cu ceea ce s-a câștigat din navlu.

Marinarii, în orice conditiune inrolati, au dreptul la plata zilelor servite de ei pentru scăparea rămășițelor vasului și lucrurilor inecate.

ART. 547

Marinarul care se imbolnaveste în timpul călătoriei, sau care e rănit în serviciul vasului, primește salariul; el este căutat și îngrijit cu cheltuielile vasului. Dacă este rănit în îndeplinirea unui serviciu comandat în interesul vasului și poverii, e căutat și îngrijit cu cheltuielile vasului și poverii.

Când căutarea sănătății cere ca marinarul să fie debarcat, capitanul va depune la autoritatea consulară a țării, sau la autoritatea competentă a locului, suma ce se găsește necesară pentru însănătoșire și întoarcere în patrie.

În orice caz, marinarul debarcat nu are dreptul la cheltuieli de căutare a sănătății și la salariu pentru mai mult de patru luni din ziua debarcării.

ART. 548

Dacă marinarul e rănit sau se îmbolnăvește din greșeala sa proprie, sau pe când se găsește pe uscat fără autorizare, cheltuielile pentru căutarea sănătății sunt în sarcina sa; însă capitanul este dator să i le înainteze.

Dacă marinarul trebuie să fie debarcat, capitanul îngrijește pentru căutarea sănătății lui și pentru întoarcerea în patrie, în modul arătat prin articolul precedent, afara de dreptul la restituire a cheltuielilor înaintate, și salariul nu i se plătește decât pe timpul servit

ART. 549

În caz de moarte a marinarului în timpul călătoriei:

1. Dacă era înrolat cu luna, salariul ce i se cuvine se datorește moștenitorilor până la ziua morții sale;

2. Dacă era înrolat cu călătoria și moare în timpul ducerii sau în portul de destinație, salariul se datorește pe jumătate; iar când moare în timpul întoarcerii, salariul se datorește întreg;

3. Dacă marinarul era înrolat cu parte la câștig sau la navlu, i se datorește partea întreaga, când moare după începerea călătoriei.

Marinarului mort în apărarea vasului, se datorește întreg salariul pentru toată călătoria, dacă vasul a scăpat.

ART. 550

Marinarul prins și făcut prizonier pe vas are dreptul la salariu până în ziua când a fost prins.

Dacă a fost prins și făcut prizonier pe când era trimis pe mare sau pe uscat pentru serviciul vasului, are dreptul la întregul salariu până în ziua în care și-ar fi îndeplinit serviciul. La plata sa parte și marfa încărcată pe vas, dacă trimiterea s-a făcut și în interesul ei.

ART. 551

Dacă în timpul înrolării vasul este vândut, persoanele echipajului au dreptul la întoarcerea în patrie cu cheltuielile vasului și la plata salariilor.

ART. 552

Capitanul poate concedia pe marinar înaintea termenului înrolării și fără să fie obligat de a dovedi că și-a călcat datoriile; dar este dator ca odată cu concediul, să-i înlesnească și mijloacele necesare pentru întoarcerea în patrie.

Marinarul concediat fără cauza binecuvântată, afara de plata pentru serviciul îndeplinit, are dreptul și la o indemnitate.

Dacă concediul este dat în portul în care s-a făcut înrolarea și înaintea plecării, indemnitatea este egală cu salariul pe o lună. Dacă concediul este dat după plecare sau într-un port al țării altul decât acela în care s-a făcut înrolarea, indemnitatea este egală cu salariul pentru patruzeci de zile. Dacă concediul este dat afara din apele țării, indemnitatea este egală cu salariul pentru o lună pe coastele Mării Negre din Europa; pentru două luni pe coastele Mării Mediterane și celelalte coaste ale Mării Negre; pentru patru luni pe orice alte coaste.

În nici unul din cazurile de mai sus capitanul nu poate să pretindă de la proprietarii vasului restituirea indemnitatilor plătite, dacă concediul nu a fost dat cu consimțământul lor.

Nici o indemnitate nu se datorește marinarului concediat înainte de închiderea rolului echipajului.

ART. 553

Persoanele echipajului au dreptul să fie întreținute pe vas, până când li se va plăti salariile sau partea din profit ce li se cuvine.

ART. 554

În lipsa de convențiune contrarie, persoanele echipajului după terminarea inrolării, sunt datorate a-și continua serviciul până la ajungerea la destinațiune și descărcarea vasului. În schimb au dreptul la plata și întreținere pentru tot timpul cât servesc după expirarea termenului inrolării.

Dacă în timpul carantinei vasul trebuie să plece pentru o nouă călătorie, persoana ce nu voințe să se inrola, are dreptul să fie debarcată în lazaret și plătită până când vasul va căpăta libera practica.

Cheltuielile pentru întreținere, carantina și lazaret, sunt în sarcina vasului.

ART. 555

Salariile și câștigurile marinarilor nu pot fi cedate nici sechestrate decât pentru alimente datorite după lege și pentru datorii către vas, născute cu ocaziunea serviciului pe vas. În primul din aceste cazuri reținerea prin sechestrul asupra salariului sau câștigului nu poate trece peste a treia parte.

ART. 556

Dispozițiunile privitoare la salarii și îngrijirea marinarilor se aplică și la căpitan sau patron, precum și la ofițeri sau orice alta persoana a echipajului.

Titlul IV

DESPRE CONTRACTUL DE ÎNCHIRIERE

CAP. 1

DISPOZIȚII GENERALE

ART. 557

Contractul de închiriere trebuie făcut prin act scris.

Actul trebuie să cuprindă:

1. Numele, naționalitatea și capacitatea vasului;
2. Numele și prenumele inchirietorului și chiriașului;
3. Numele și prenumele căpitanului sau patronului;
4. Locul și timpul ce s-a stabilit pentru încărcare și descărcare;
5. Navlul (chiria);
6. Dacă închirierea se raporta la întregul vas sau numai la o parte a lui;
7. Indemnitățile ce s-ar conveni în caz de întârziere.

Proba prin scris nu este necesară dacă închirierea are de obiect vasele și călătoriile arătate la art. 511.

ART. 558

Schimbarea căpitanului sau a patronului arătat în act, chiar după concediul dat de proprietarul vasului nu face să înceteze efectele contractului de închiriere, dacă nu s-a convenit într-altfel.

ART. 559

Timpul încărcării sau al descărcării vasului se stabilește prin convenția părților; în lipsa de asemenea convențiune, el se determină de oficiul maritim local.

ART. 560

Dacă închirierea este cu luna sau pe un timp oarecare și nu este hotărâtă când începe, ea curge din ziua când începe descărcarea lucrurilor ce sunt de transportat, până în ziua când sunt descărcate la locul de destinație.

ART. 561

Dacă înainte de plecarea vasului, călătoria pentru locul de destinație este împiedicată prin faptul vreunui guvern străin, contractul este desființat și nici una dintre părți nu datorează celeilalte vreo despăgubire. Cheltuielile pentru încărcare și descărcare privesc pe încărcător.

ART. 562

Dacă plecarea vasului sau continuarea călătoriei este împiedicată pentru citva timp, din caz fortuit sau forța majora, contractul subsista și nu e loc de adaogire de navlu (chirie) sau la despăgubire din cauza întârzierii.

Pe cât timp ține împiedicarea, încărcătorul poate descărca cu cheltuiala sa lucrurile sale, cu obligațiune însă de a le reîncărca sau de a despăgubi pe căpitan; pentru îndeplinirea acestei obligațiuni el va da cauțiune.

ART. 563

În caz de blocus al portului de destinație sau alt caz fortuit ori de forța majora, care ar împiedica intrarea vasului în acel port, capitanul, dacă nu are ordine sau dacă ordinele primite nu se pot executa, este dator să lucreze în cel mai bun mod pentru apărarea intereselor încărcătorului, ori intrind în alt port vecin, ori întorcându-se la portul de unde a plecat.

ART. 564

Dispozițiunile art. 440 se aplică și la contractul de închiriere prevăzut în acest capitol.

CAP. 2

DESPRE POLIȚA DE ÎNCĂRCARE

ART. 565

Polița de încărcare trebuie să cuprindă: natura, specia, calitatea și cantitatea lucrurilor încărcate.

Ea va fi datată și va arăta:

1. Persoana încărcătorului și reședința sa;
2. Persoana căreia este îndreptată expedițiunea și reședința sa;
3. Numele și prenumele căpitanului sau patronului;
4. Numele, naționalitatea și capacitatea vasului;
5. Locul plecării și acel al destinației;
6. Navlul (chiria).

Vor fi însemnate, pe marginea poliței, mărcile și numerile lucrurilor încărcate.

Polița poate fi la ordin sau la purtător; în primul caz, formele și efectele girului sunt regulate prin dispozițiunile titlului IX al primei cărți.

Polița nu poate fi scrisă de căpitan înainte de încărcare.

ART. 566

Polița de încărcare va fi făcută în 4 originale, destinate căpitanului, proprietarului sau armatorului vasului, încărcătorului și persoanei căreia lucrurile încărcate trebuiesc predate.

Pe fiecare original se va arăta persoana căreia este destinată.

Dacă încărcătorul are unul sau mai multe duplicate ale originalului destinat persoanei căreia sunt să se preda lucrurile încărcate, se vor aplica dispozițiunile art. 299 și 300.

Originalele destinate căpitanului și proprietarului sau armatorului vasului sunt subscrise de către încărcător, celelalte de către căpitan.

Subscrierea și predarea respectiva a originalelor vor avea loc în douăzeci și patru de ore după terminarea încărcării.

Încărcătorul va preda în același termen căpitanului, facturile lucrurilor încărcate și chitanțele de plata sau certificatele de cauțiune ale vamei.

ART. 567

Capitanul va preda la locul de destinație mărfurile celui care-i va prezenta polița de încărcare, oricare ar fi numărul ei dacă nu i s-a notificat vreo opozițiune.

În caz de opozițiune, sau dacă se prezintă mai mulți purtători ai poliței de încercare, capitanul, cu autorizația justiției, va depune mărfurile în locurile ce i se va desemna, el va putea să obțină autorizațiunea de a vinde o parte dintr-insele pentru plata navlului.

ART. 568

Polița de încărcare formată în modul stabilit mai sus, face proba față cu toate părțile interesate în încărcare, precum și între ele și asiguratori.

ART. 569

În caz de deosebire între polițele aceleiași încărcări, face proba aceea ce se află la căpitan, dacă este scrisă în întreg de către încărcător sau de către comisionarul său; aceea ce este prezentată de către încărcător sau de către persoana căreia este adresată expedițiunea face proba, dacă este scrisă în întreg de căpitan.

ART. 570

Comisionarul sau destinatarul care a primit lucrurile arătate în polița de încărcare sau în contractul de închiriere, este dator, la cerere, a da căpitanului chitanța de primire; altfel este răspunzător de cheltuielile făcute și de pagubele ocazionate chiar prin întârziere.

CAP. 3

DESPRE NAVLU (CHIRIE)

ART. 571

Navlul se reglementează prin convenția părților și se probează prin contractul de închiriere sau prin polița de încărcare.

Navlul poate avea de obiect:

- a) Întregul vas sau o parte a lui, pentru una sau mai multe călătorii, sau pentru un timp determinat;
- b) Transportul unor lucruri determinate după număr, greutate sau volum.

ART. 572

Capitanul care a făcut declarația ca vasul este de o capacitate mai mare sau mai mica decât cea adevărată, este răspunzător de orice daune către chiriașul vasului.

Nu se socotește ca eroare în declarație, dacă diferența nu trece peste a doua-zecea parte, sau dacă declarația este conformă actului de naționalitate.

ART. 573

Dacă vasul este închiriat în întregul său și dacă chiriașul nu da toată povara, capitanul nu poate, fără învoirea acestuia, să încarce alte lucruri. Chiriașul se folosește de navlul lucrurilor ce completează povara.

ART. 574

Chiriașul care, înainte de plecarea vasului, declară ca nu mai face călătoria fără să fi încărcat ceva, e dator să plătească jumătatea navlului.

Dacă nu a declarat ca nu mai voiește să facă călătoria sau dacă încarcă o cantitate mai mica decât cea învoită, e dator să plătească navlul întreg.

Dacă încarcă o cantitate mai mare, e dator să plătească pentru excedent, în raport cu navlul convenit.

ART. 575

Dacă contractul de închiriere are de obiect transportul unor lucruri determinate, încărcătorul poate, înainte de plecarea vasului, să-și retragă lucrurile încărcate, plătind însă jumătatea navlului.

În asemenea caz, cheltuielile de încărcare, de descărcare și de reîncărcare a lucrurilor ce trebuiesc transportate, precum și cheltuielile pentru întârziere privesc pe încărcător.

ART. 576

Capitanul poate da afara din vas la locul încărcării lucrurile ce găsește ca nu i-au fost declarate, sau sa ceara pentru navlul lor cel mai mare preț care se plătește în același loc pentru lucrurile de același fel.

ART. 577

Încărcătorul care, în timpul călătoriei, retrace lucrurile încărcate, e dator a plati navlul întreg și toate cheltuielile cauzate de descărcare.

Dacă lucrurile sunt retrase prin faptul și din culpa căpitanului, acesta este responsabil de daune și cheltuieli.

ART. 578

Dacă vasul întârziata la plecare, în cursul călătoriei sau la locul de descărcare, prin faptul chiriașului, acesta este răspunzător de cheltuielile întârzierii.

Dacă vasul închiriat pentru ducere și întoarcere se înapoiază neincarcat sau încărcat în parte, se datorește navlul întreg, afara de despăgubirea ce s-ar cuveni pentru întârziere.

ART. 579

Capitanul e dator chiriașului despăgubire, dacă prin faptul sau vasul a întârziat la plecare, în timpul călătoriei sau la locul descărcării.

ART. 580

Dacă, din caz fortuit sau forța majora, capitanul este silit să-și repare vasul în cursul călătoriei, chiriașul este dator sa aștepte sau sa plătească navlul întreg.

Dacă vasul nu se poate repara, navlul se datorește în proporțiune cu călătoria făcută.

Dacă pentru transportul lucrurilor încărcate la locul de destinațiune capitanul închiriaza un alt vas, nouă închiriere se socotește făcută în contul încărcătorului.

ART. 581

Capitanul pierde navlul și e ținut la despăgubire către chiriași, dacă acesta probează ca vasul nu era în stare a naviga când a plecat.

Proba este admisă chiar contra actelor de vizita.

ART. 582

Când s-ar interzice comerțul cu tara către care călătorește vasul, capitanul are dreptul la navlul întreg, cu toate ca vasul ar fi constrâns sa se întoarcă încărcat la locul de plecare; dar dacă vasul e închiriat pentru ducere și întoarcere, se datorește jumătatea navlului întreg sau a celor două navluri socotite la un loc.

ART. 583

Dacă vasul e închiriat pentru a merge într-un port spre a lua o povară și a o duce în alt port, și interdicțiunea de comerț supravine pe când vasul călătorește spre a lua acea povara, capitanul are dreptul la cheltuielile făcute în executarea contractului și la o indemnitate ce se va hotărî după împrejurări.

ART. 584

Dacă vasul în cursul călătoriei este oprit din ordinul unui stat străin, sau constrâns a se adăposti într-un port pentru a-și repara stricăciunile, chiar cu voința suferite pentru scăparea comuna, nu se datorește vreun navlu în timpul opririi sau șederii în port, când vasul a fost închiriat cu luna; nici adăugire de navlu, când a fost închiriat cu călătoria.

ART. 585

Navlul este datorat pentru lucrurile încărcate pe care capitanul a fost silit a le vinde, a le pune în gaj sau a le întrebuința pentru necesitățile urgente ale vasului.

Cu toate acestea, capitanul este dator a restitui proprietarilor valoarea ce aceste lucruri ar avea la locul descărcării, dacă vasul a ajuns bine în port.

Când vasul s-a pierdut, capitanul va restitui proprietarilor lucrurile vândute sau întrebuințate, prețul ce a luat pentru dansele și pentru cele date în gaj suma luată în împrumut, retinind în același timp navlul arătat în polițele de încărcare.

În ambele cazuri, proprietarii au dreptul sa facă abandonul.

Dacă din aceasta cauza rezultă vreo pierdere pentru proprietarii lucrurilor întrebuințate, vândute sau date în gaj, pierderea este împărțită prin contribuții asupra valorilor acestora tuturor lucrurilor ajunse la destinație, sau a celor ce au fost scapate de naufragaj, în urma evenimentelor maritime care au necesitat întrebuințarea, vânzarea sau gajul.

ART. 586

Capitanul are dreptul la navlu asupra lucrurilor aruncate în mare pentru scăparea comuna, intrind la contribuție după regulile arătate în titlul VII, cap. II al acestei cărți.

ART. 587

Nu se datorește navlu pentru lucrurile pierdute prin naufragiu, rapite de pirati sau luate de inamici, și capitanul e dator să restituie navlul ce i se va fi plătit înainte, dacă nu există convențiune contrară.

ART. 588

Dacă vasul și lucrurile încărcate sunt răscumpărate sau sunt scapate de naufragiu, capitanul are dreptul la navlu până la locul unde vasul a fost pradat sau a naufragiat; iar dacă duce lucrurile încărcate la locul destinației lor, el are drept la navlul întreg, contribuind cu partea sa la răscumpărare.

Contribuțiunea pentru răscumpărare se face după prețul curent al lucrurilor încărcate la locul descărcării, scăzându-se cheltuelile, și asupra jumătății vasului și navlului.

Salariile marinarilor sunt scutite de contribuție.

ART. 589

Dacă destinatarul lucrurilor încărcate refuză a le primi, capitanul poate, cu autorizația justiției, a face să se vîndă cantitatea necesară pentru plata navlului și a pune în depozit ceea ce rămâne.

Dacă prețul rezultat din vânzarea lucrurilor nu ajunge pentru plata navlului, capitanul conservă dreptul sau pentru rest contra încărcătorului.

ART. 590

Capitanul nu poate reține lucrurile încărcate în caz de neplata a navlului. Are dreptul însă, în timpul descărcării, să ceară ca ele să se depună în o țărâșă până la plata navlului.

ART. 591

În nici un caz încărcătorul nu poate cere scăderea navlului. Încărcătorul nu poate lăsa, drept prețul navlului, lucrurile încărcate scăzute în valoare, sau stricate prin viciul lor propriu, din caz fortuit sau forța majora. Cu toate acestea, dacă vinul, uleiul sau alte lichide s-au scurs, butiile ce le conțineau, rămase goale sau aproape goale, pot fi lăsate pentru navlul ce urma să se plătească pentru dinsele.

CAP. 4

DESPRE CĂLĂTORI

ART. 592

Contractul de închiriere pentru transport de călători, în lipsa de convenție specială, se reglementează după următoarele dispozițiuni:

ART. 593

Când călătoria nu mai are loc, înainte de plecarea vasului:

1. Dacă călătorul nu vine pe vas la timpul oportun, se datorește navlul întreg căpitanului;
2. Dacă călătoria nu se mai face după declarația călătorului sau din cauza de moarte, boala, ori alt caz fortuit sau de forța majora, privind persoana sa, navlul se datorează pe jumătate, scăzându-se cheltuelile de hrană pentru cât trebuia să țină călătoria, dacă acestea au fost cuprinse în navlu;
3. Dacă călătoria se împiedică prin faptul căpitanului, călătorul are dreptul la despăgubire;

4. Dacă nu mai are loc din caz fortuit sau forța majora privind vasul, contractul este desființat și navlul plătit înainte se restituie, dar fără drept de despăgubire, nici pentru o parte nici pentru cealaltă.

ART. 594

Când călătoria încetează după plecarea vasului:

1. Dacă capitanul debarcă în vreun port de buna voie, plătește navlul întreg;
2. Dacă capitanul nu vrea să continue călătoria sau, prin culpa sa, face pe călător să debarce în alt port, e dator despăgubire;
3. Dacă călătoria încetează din caz fortuit sau forța majora, privind vasul sau persoana călătorului, navlul se datorește în proporție cu calea făcută.

Nu se plătește nici un navlu de către moștenitorii călătorului mort în naufragiu dar nici navlul plătit nu se restituie.

ART. 595

În caz de întârziere a plecării vasului, călătorul are dreptul la locuința și chiar hrana pe bord în timpul întârzierii, dacă hrana e cuprinsă în navlu, afara de dreptul la despăgubire când întârzierea nu provine din caz fortuit sau forța majora.

Dacă întârzierea trece peste zece zile, călătorul poate rezilia contractul; în acest caz trebuie să se restituie navlul întreg.

Dacă întârzierea este cauzată de timp rau, călătorul nu poate desființa contractul decât pierzind a treia parte din navlu.

Faptul că timpul este rau, se recunoaște și se declară de către capitanul portului respectiv.

ART. 596

Vasul închiriat exclusiv pentru transport de călători, trebuie să-i ducă direct, ori în ce număr ar fi, la portul de destinație, oprindu-se în stațiunile anunțate înaintea contractului de închiriere sau la cele obișnuite.

Dacă vasul se abate din cale sau se oprește din voința sau faptul căpitanului, călătorii continuă a primi locuința și hrana în socoteala vasului și au drept la despăgubire, pe lângă facultatea de a rezilia contractul.

Dacă vasul, afara de călători, are încărcate mărfuri sau alte obiecte, capitanul are facultatea de a se opri, în timpul călătoriei pentru descărcare.

ART. 597

Dacă vasul, în timpul călătoriei, întâmpină vreo întârziere în urma unei opriri ordonată de un Stat străin, sau pentru trebuințe de reparațiuni:

1. Călătorul, când nu vrea să aștepte ca să înceteze oprirea sau ca să se facă și să se termine reparațiile, poate rezilia contractul, plătind navlul în proporție cu călătoria făcută;
- 2) Dacă preferă să aștepte să continue călătoria, nu datorește nici o adaogire de navlu, dar urmează să se hrănească cu cheltuielile sa, în timpul opririi sau a reparațiilor.

ART. 598

Hrana călătorului în timpul călătoriei se presupune că se cuprinde în navlu; dacă s-a convenit într-altfel, capitanul este dator, în timpul călătoriei și la caz de trebuință, să i-o procure pe adevăratul preț.

ART. 599

Dacă vasul este în totul sau în parte închiriat pentru a transporta călători, deși numărul lor nu e indicat, drepturile chiriașului și ale închirietorului sunt reglementate după dispozițiunile capitolului III din acest titlu, dacă nu ar fi incompatibile cu obiectul contractului.

ART. 600

Se aplică, în privința lucrurilor ce călătorul aduce cu sine pe vas, dispozițiunile contractului de navlu, dar nu se datorește, dacă nu s-a stipulat altfel, plata deosebită.

TITLUL V

DESPRE ÎMPRUMUTUL MARITIM

ART. 601

Contractul de împrumut maritim, în sensul codului comercial, este un împrumut făcut de către capitanul unui vas în virtutea puterilor ce-i da legea și prin care el da garanție vasul, navlul, totalitatea sau o parte din mărfurile încărcate, cu condiția ca suma împrumutată să o piardă împrumutătorul, dacă lucrurile date în garanție ar pieri; iar dacă ele vor ajunge bine în port, împrumutătorul să-și primească banii împreună și cu prima convenită între părți.

Prima convenită se numește folos maritim.

ART. 602

Contractul de împrumut maritim trebuie făcut prin act scris, altfel rămâne simplu împrumut și nu produce de cât interese legale.

Înscrișul va cuprinde:

1. Capitalul împrumutat și suma convenită ca interes sau folos maritim;
2. Lucrurile asupra cărora împrumutul e asigurat;
3. Numele vasului;
4. Numele și prenumele căpitanului sau patronului;
5. Persoana care da banii și aceea care primește împrumutul;
6. Pentru ce călătorie și pentru cât timp e făcut împrumutul;
7. Timpul și locul plății.

ART. 603

Împrumutul maritim asupra vasului sau asupra unei porțiuni din el, făcut în țară, se va transcrie în registrele oficiului maritim al circumscripției unde s-a făcut, adnotându-se și pe actul de naționalitate al vasului.

Dacă împrumutul este făcut în țară străină, va fi transcris în registrele consulatului român al locului unde este stipulat, adnotându-se și pe actul de naționalitate al vasului.

Autoritatea maritimă și cea consulară a țării în străinătate, vor trimite copie după actul de împrumut la oficiul maritim unde este înscris vasul.

Actul nu va putea fi transcris în registre, dacă nu se va prezenta în același timp și actul de naționalitate al vasului.

Împrumutul maritim făcut într-o țară străină unde nu este autoritate consulară română, nici altcineva care să-i țină locul, se va adnota, prin îngrijirea căpitanului vasului, pe actul de naționalitate, de către autoritatea locală competentă a da autorizațiunea, sau de un alt funcționar public din acea localitate.

Capitanul care nu dovedește îndeplinirea acestei formalități, e obligat personal la plata împrumutului maritim.

Originalul sau o copie autentică a contractului se va expedia împreună cu copia autentică a actului de autorizație autorității consulare române cea mai apropiată, care le va transcrie în registre și le va trimite oficiului maritim competent din țară.

Contractul nu se poate opune celor de al treilea, decât de la data adnotării pe actul de naționalitate.

În cazurile prevăzute de art. 499 și 519 se aplică și dispozițiunile acelor articole.

ART. 604

Actul de împrumut maritim, dacă este la ordin, poate fi transmis prin gir.

Formele și efectele girului sunt regulate după dispozițiunile titlului IX al cărții întâi.

Garanția de plată se întinde și la folosul maritim, dacă nu este convenție contrară.

ART. 605

Împrumutul maritim poate fi constituit:

1. Asupra întregului vas sau a unei părți din el;
2. Asupra uneltelor, instrumentelor și armamentului;

3. Asupra navlului;
4. Asupra poverii sau asupra unei părți din ea;
5. Asupra vasului, navlului și poverii împreună.

Împrumutul maritim nu se poate face asupra salariilor sau asupra participării la câștig a marinarilor și a oamenilor de mare; dacă, cu toate acestea, împrumutul are loc, împrumutătorul are drept numai la plata capitalului fără interese.

ART. 606

Împrumutul maritim, care întrece valoarea lucrurilor asupra cărora a fost constituit, are tărie pentru acea valoare după prețuirea făcută sau convertită, iar restul sumei împrumutate se răspunde cu procente după cursul pieței.

Dacă însă a fost fraudă din partea împrumutatului, împrumutătorul are dreptul a cere anularea contractului și restituirea sumei împrumutate cu procentele de mai sus.

Profitul ce se separă asupra lucrurilor încărcate nu se socotește ca exces de valoare, dacă aceasta s-a declarat în mod expres.

ART. 607

Împrumutul maritim nu poate fi contractat decât de proprietarii lucrurilor date în garanție sau de către împuterniciții lor speciali, afara de drepturile acordate căpitanului prin art. 517 și 519.

ART. 608

Din ziua în care capitalul împrumutat și folosul maritim au devenit exigibile, nu se datoresc decât procentele legale la întreaga suma.

ART. 609

Dacă călătoria s-a întrerupt înainte de începerea riscurilor, împrumutatul e dator să restituie banii cu procente legale din ziua împrumutului. Dacă însă întreruperea călătoriei a avut loc chiar prin faptul său, el este dator procente după cursul pieței, când acesta ar fi superior procentelor legale, și deosebit de aceasta să plătească despăgubirea convenită asiguratorului, dacă împrumutul a fost asigurat.

ART. 610

Împrumutătorul nu risca nimic în caz de schimbare a itinerariului, a călătoriei sau a vasului, declarate în contract, afara numai dacă schimbarea a avut loc din caz fortuit sau forța majora.

Asemenea nu risca nimic împrumutătorul când împrumutatul se abține sau face o declarație falsă, care ar putea să micșoreze teama de pericole sau să schimbe obiectul.

Schimbarea căpitanului sau a patronului, chiar prin concediul dat de proprietarul vasului, nu face să înceteze efectele contractului, dacă nu este convenție contrară.

ART. 611

Dacă lucrurile asupra cărora s-a constituit împrumutul maritim sunt cu totul pierdute din caz fortuit sau forța majora, în timpul și locul pentru care împrumutătorul și-a luat răspunderea de riscuri, împrumutatul este liberat de plata.

Dacă pierderea e parțială, plata sumelor împrumutate e redusă la valoarea lucrurilor afectate împrumutului, și care au fost scapate, afara de plata cheltuielilor pentru scăpare și a creanțelor privilegiate cărora s-ar cuveni preferința.

Când împrumutul e făcut asupra navlului, plata, în caz de sinistru e redusă la ceea ce se datorește de către chiriași, scăzându-se mai întâi salariile personale ale echipajului pentru cea din urma călătorie și contribuția cheltuielilor pentru scăparea vasului.

Dacă lucrul asupra căruia s-a constituit împrumutul maritim este și asigurat, valoarea părții ce s-a scăpat se împarte între împrumutător, numai pentru capital, și asigurator numai pentru sumele asigurate, în proporție cu interesul fiecăruia.

ART. 612

Împrumutătorul nu suferă pierderile și daunele cauzate prin vicii inerente lucrului afectat la asigurarea plății, sau pe acelea care sunt cauzate prin faptul debitorului.

ART. 613

Timpul riscurilor, dacă nu este determinat prin contract, începe:

1. În privința vasului, accesoriilor lui și navlului, din momentul în care vasul părăsește portul, până în ziua când arunca ancora în portul de destinație;
2. În privința poverii din momentul în care lucrurile se încarcă în vas sau în bărci pentru a fi transportate pe vas până în ziua când s-a descărcat pe uscat, la locul de destinație.

ART. 614

Cel ce se împrumută pe mărfuri transportate, nu este liberat de plata prin pierderea vasului și a poverii dacă nu dovedește ca se găseau pe vas lucruri încărcate pe contul sau până la concurența sumei luată cu împrumut.

ART. 615

Împrumutătorii contribuie și ei la avariile comune spre ușurarea celor împrumutați; orice convenție contrară este nulă.

Avariile particulare nu sunt în sarcina împrumutătorilor, dacă nu s-a convenit astfel; dar dacă prin faptul unor asemenea avarii lucrurile afectate împrumutului nu ajung să satisfacă pe creditor, suferă și acesta paguba ce rezultă.

Titlul VI

DESPRE ASIGURAREA ÎN CONTRA RISCURILOR NAVIGATIUNEI

CAP. 1

DESPRE CONTRACTUL DE ASIGURARE ȘI DESPRE OBLIGAȚIUNILE ASIGURATORULUI ȘI ASIGURATULUI

ART. 616

Regulile stabilite în titlul XIII al cărții I, se aplică și la asigurările contra riscurilor navigației, întrucât ele nu vor fi incompatibile cu asigurările maritime și nu vor fi modificate prin dispozițiile următoare.

Societățile de asigurare mutuală, maritima, sunt supuse și dispozițiilor titlului VIII din aceeași carte.

ART. 617

Polița de asigurare, afara de regulile stabilite prin art. 445, va cuprinde:

1. Numele, specia, naționalitatea și capacitatea vasului;
2. Numele și prenumele căpitanului sau patronului;
3. Locul unde obiectele asigurate au fost sau trebuie să fie încărcate;
4. Portul din care vasul a plecat sau trebuie să plece;
5. Porturile în care vasul trebuie să încarce și să descarce și în care are să intre.

Dacă indicațiile de mai sus nu se pot face sau pentru ca asiguratul nu este în stare să le procure, sau din cauza naturii speciale a contractului, vor fi suplinite prin altele în stare să determine obiectul asigurării.

ART. 618

Asigurarea poate avea drept obiect:

1. Vasul, cu aburi sau pânze, gol sau încărcat, armat sau nearmat, singur sau acompaniat;
2. Mașinile, uneltele, instrumentele, armamentul, dotatiunea și proviziunile;
3. Navlul călătorilor și al lucrurilor încărcate, pe lângă care se poate prevedea și salariile oamenilor din echipaj;
4. Lucrurile încărcate;
5. Sumele date cu împrumut maritim;
6. Sumele plătite sau datorate pentru avarii comune și cheltuielile făcute sau datorate pentru avarii particulare, când nu ar fi acoperite prin un împrumut.

7. Și în general, orice lucruri care se pot prețui în bani și sunt supuse la riscurile navigațiunii.

Asemenea poate fi făcută asupra totalității sau a unei părți din sus-zisele lucruri împreună sau deosebit.

ART. 619

Asigurarea e nulă dacă are de obiect:

Sumele luate cu împrumut maritim.

Lucrurile care servesc drept garanție împrumutului maritim nu pot fi asigurate decât pentru partea valorii ce trece peste suma împrumutată.

ART. 620

Dacă, fără fraudă, s-au făcut mai multe asigurări asupra acelor lucruri de către deosebiți interesați sau de către mai mulți reprezentanți ai aceleias persoane ce au lucrat fără însărcinare specială, toate asigurările sunt valabile până la concurența valorii lucrurilor.

Cei interesați au acțiune contra oricărui dintre asiguratorii după alegere, afara de recursul asiguratorului care a plătit contra celorlalți, în proporțiune cu interesul fiecăruia.

ART. 621

Asigurarea poate fi făcută în timp de pace sau în timp de război, înainte sau în cursul călătoriei vasului.

Poate fi făcută pentru o călătorie, sau pentru un timp determinat.

Asigurarea pentru o călătorie poate fi făcută numai pentru ducere sau numai pentru întoarcere, sau pentru ducere și întoarcere.

Asigurarea pe un timp determinat se socotește făcută pentru orice navigațiune sau stațiune a vasului în timpul convenit, afara de o convenție specială.

ART. 622

Adaogirea de prima convenită în timp de pace pentru timpul de război ce ar putea supraveni, și a carei suma nu ar fi determinată prin contract, va fi stabilită de judecata, avându-se în vedere riscurile, împrejurările și convențiunile fiecărei polițe de asigurare.

ART. 623

Dacă contractul de asigurare nu determină timpul riscurilor, se vor observa regulile următoare:

În asigurările pentru un timp determinat, riscurile încep de la data poliței și iau sfârșit în timpul convenit.

În asigurările pentru o călătorie, riscurile încep și se sfarsesc la timpul arătat în art. 613. Dacă însă asigurarea e făcută după începerea călătoriei, riscurile se socotesc de la data poliței.

Dacă descărcarea lucrurilor asigurate este întârziată prin culpa destinatarului, riscurile încetează pentru asigurator după o lună de la ajungerea vasului la locul de destinație.

ART. 624

Lucrurile încărcate pot fi asigurate:

Sau pentru prețul cu care s-au cumpărat, adaogindu-se cheltuelile de încărcare și navlul;

Sau pentru prețul curent la locul de destinație, după ajungerea lor, fără avarii.

Prețuirea făcută prin contract lucrurilor încărcate fără o altă explicație, se poate referi la amândouă aceste cazuri, și nu vor fi aplicabile dispozițiunile art. 453, dacă ea nu trece peste cel mai mare din prețurile menționate.

O asemenea prețuire se socotește în totdeauna ca s-a făcut după declarația asiguratului, dacă nu a fost precedată de o estimatie primită de asigurator, și pentru acest cuvânt ea este supusă regulei stabilită în secundul aliniat al art. 460.

ART. 625

Dacă se stipulează prin contract ca prețul lucrurilor asigurate sa fie plătit în moneda străină, lucrurile vor fi pretuite în moneda țării după cursul ce va avea în timpul subscrierei poliței, afara de convenție contrarie.

ART. 626

Când chiar prin faptul asiguratului, călătoria, înainte de începerea riscurilor, nu are loc, asigurarea n-are nici un efect și asiguratorul primește, în acest caz, ca indemnitate jumătate de prima stipulată și nu mai mult de o jumătate la suta din suma asigurată.

ART. 627

Sunt în riscul asiguratorului pierderile și pagubele ce se întâmplă lucrurilor asigurate, din furtuna, naufragiu, asvarlire pe terenuri sau pe stanci, lovire intimplatoare a vaselor, schimbări silite de cale, de călătorie sau de vas, din cauza de aruncare în mare, exploziune, foc, prindere, piraterie și, în general, din cauza oricărui alt accident de mare.

Asiguratorul nu este responsabil de pierderile și pagubele provenind numai din vicii inerente al lucrului asigurat.

ART. 628

Riscurile de război nu sunt în sarcina asiguratorului, dacă nu este convenție expresă. Dacă asiguratorul și-a luat asupra-și riscurile de război, fără a le determina precis, el răspunde de pierderile și pagubele intimplate lucrurilor asigurate din cauza ostilitatilor, represaliilor, opririlor, prinderilor sau vexatiunilor de orice natura din partea vreunui Stat amic sau inamic, de drept sau de fapt, recunoscut sau nerecunoscut, și în general pentru toate faptele și accidentele de război.

ART. 629

Orice schimbare de cale, de călătorie sau de vas, provenind din faptul asiguratului, nu sunt în sarcina asiguratorului, acesta are drept la prima dacă au început riscurile.

Schimbarea căpitanului sau patronului chiar prin concediul dat de către proprietarul vasului, nu face sa înceteze efectele asigurării, afara însă de dispozițiunile articolului următor.

ART. 630

Asiguratorul nu este responsabil de culpa sau prevaricatiunile căpitanului sau oamenilor echipajului, dacă nu s-a convenit intr-altfel.

O asemenea convenție însă este nulă, dacă se raporta la un căpitan anume arătat prin contract, când asiguratul îl concediază și-l inlocuiește printr-altul fără consimțământul asiguratorului.

ART. 631

Asiguratul nu participă la cheltuielile de navigațiune, de calauzie, de ernatic, de carantina, nici la taxele de orice fel, și nici la drepturile impuse asupra vasului sau povereii.

ART. 632

Dacă contractul are de obiect asigurarea mărfurilor pentru ducere și întoarcere, și ajungând vasul la prima destinație se întoarce gol ori neincarcate deplin, asiguratorul are dreptul la două treimi din prima de asigurare convenită, dacă nu există convenția contrară.

ART. 633

Dacă asigurarea s-a făcut separat pentru lucruri ce trebuie încărcate pe mai multe vase cu aratare de câtă anume suma s-a asigurat în fiecare, și povara întreaga este pusă pe un singur vas sau pe un număr de vase mai mic decât cel arătat în contract, asiguratorul nu răspunde mai mult decât suma asigurată din vasul care a primit povara, deși s-ar pierde toate celelalte vase arătate; cu toate acestea, asiguratorul are dreptul la indemnitatea stabilită prin art. 626 pentru sumele în privința cărora asigurarea rămâne fără efect.

ART. 634

Dacă capitanul are facultatea de a intra în mai multe porturi spre a completa sau schimbă povara, asiguratorul răspunde de riscurile la care sunt supuse lucrurile asigurate, numai cât timp ele sunt pe vas, afara dacă nu s-a stipulat intr-alt fel.

ART. 635

Asiguratorul nu mai răspunde de riscuri și are dreptul la prima, dacă asiguratul expediază vasul într-un loc mai departat decât cel arătat în contract, deși aflat pe aceeași cale.

Asigurarea își produce efectele, dacă călătoria se scurtează, oprindu-se vasul într-un loc mai apropiat, în care putea să staționeze.

ART. 636

Obligațiunea asiguratorului este marginită la suma asigurată.

Dacă în timpul cât ține asigurarea, lucrurile asigurate suferă mai multe sinistre succesiv, asiguratul trebuie în totdeauna să tie socoteala, chiar în caz de abandon, de sumele ce i s-a plătit sau i se datorește pentru sinistrelor precedente.

ART. 637

Clauza "fără de avarie" liberează pe asigurator de orice avarie comună sau particulară, exceptându-se cazurile de abandon. În aceste cazuri, asiguratul poate alege între abandon și exercițiul acțiunii pentru avarie.

ART. 638

Pentru verificarea pagubelor de care este răspunzător asiguratorul, asiguratul este dator să-i notifică toate incunostiințările ce a primit. Notificarea trebuie făcută în trei zile de la primirea încunostiințării, sub pedeapsa de despăgubire.

Aceeași obligație are asiguratul pentru povara, când vasul a fost declarat ca nefiind în stare a naviga, cu toate că povara nu va fi suferit altă stricaciune din cauza sinistrului intimplat.

ART. 639

Asiguratul este dator să notifice asiguratorului, în trei zile de la primire, actele doveditoare că lucrurile asigurate au fost expuse riscurilor și că s-au pierdut.

Asiguratorul poate face proba contrarie celor ce rezultă din actele prezentate de asigurat.

Admiterea probei contrarie nu suspendă însă condamnarea asiguratorului la plata sumei asigurate, dacă asiguratul da cauțiune.

Dacă în timp de patru ani nu a fost făcută cererea în judecată, cauțiunea este liberată.

ART. 640

În caz de pierdere de mărfuri încărcate pe vas în contul căpitanului, acesta e dator să justifice proprietatea lor cu probe admise de legea comercială, și povara cu o poliță de încărcare, subscrisă de doi dintre fruntasii echipajului.

Orice om al echipajului sau călătorul care aduce din străinătate mărfuri asigurate în țară, trebuie să consemneze polița de încărcare la consulul român din locul unde se face încărcarea, sau, în lipsa, la autoritatea locală.

ART. 641

În orice caz de sinistru, căpitanul și asiguratul sau insarcinatul sau sunt datori să dea ajutor pentru scăparea și conservarea lucrurilor asigurate, fără prejudiciu drepturilor lor față de asiguratorul. Cheltuielile făcute trebuiesc plătite până la concurența valorii lucrurilor scapate.

Asiguratorii și agenții sau insarcinații lor pot, în înțelegere cu căpitanul, cu asigurații și cu insarcinații lor, sau cu fiecare din ei, să ia măsuri pentru scăparea lucrurilor asigurate și pentru conservarea lor, fără prejudiciul vreunui drept.

ART. 642

Asiguratul, notificând asiguratorului incunostiințările primite, își poate rezerva dreptul de a cere prin act separat plata ce i se datorează prin asigurare.

ART. 643

Asiguratorul este dator să plătească sumele datorate:

În caz de simplă avarie, în termen de treizeci zile de când i s-a notificat lichidarea relativă;

În caz de abandon, în termen de două luni de la abandon.

Asiguratul este dator însă să probeze, în aceste termene, sinistrul ce da loc acțiunii de avarie sau dreptului de abandon.

Dacă este opunere, fiecare dintre oponenți și asiguratul chiar pot cere ca suma să se consemneze la Casa de depuneri și consemnațiuni.

CAP. 2 DESPRE ABANDON

ART. 644

Abandonul lucrurilor asigurate poate fi făcut în cazurile:

1. De naufragiu;
2. De prada;
3. De oprire prin ordinul unui Stat străin;
4. De oprire prin ordinul guvernului, după începerea călătoriei;
5. De imposibilitate de a continua navigațiunea, dacă vasul nu poate fi reparat, sau dacă cheltuielile necesare pentru a-l repara și pune în stare sa reia călătoria se suie la trei părți din valoarea sa asigurată;
6. De pierderea sau deteriorarea lucrurilor asigurate, când pierderea sau deteriorarea se urca la cel puțin trei părți din valoarea lucrurilor.

În orice caz, asiguratul nu poate cere decât despăgubire pentru avariile suferite.

ART. 645

Asiguratul poate face abandonul chiar fără sa fie ținut a proba pierderea vasului, dacă în călătoriile cu lung curs a trecut un an, și în celelalte călătorii au trecut șase luni, din ziua plecării vasului sau din ziua la care se referă ultimele știri primite.

În caz de asigurare pe timp mărginit și după trecerea termenilor de mai sus, pierderea vasului se presupune ca a avut loc în timpul asigurării.

Dacă sunt mai multe asigurări succesive, pierderea se presupune ca a avut loc a doua zi după primirea ultimelor știri.

ART. 646

Dacă vasul s-a declarat a nu fi în stare de navigațiune, abandonul lucrurilor încărcate intrinsec se poate face, dacă în termenul de trei luni de la declarația imposibilității de navigație nu s-ar fi putut găsi un alt vas pentru a reîncărca lucrurile și a le transporta la locul destinației lor.

ART. 647

În cazul prevăzut de articolul precedent și de art. 524, dacă lucrurile sunt încărcate pe alt vas, asiguratorul este obligat sa plătească stricăciunile ce ele au suferit, cheltuielile de descărcare și de reîncărcare, de depozit și de paza în magazii, excedentul navlului și toate celelalte cheltuieli făcute pentru scăparea lucrurilor până la concurența sumei asigurate, și dacă aceasta nu s-a cheltuit întreaga, asiguratorul continua a răspunde de riscuri pentru cât mai rămâne.

ART. 648

În caz de oprire din partea vreunui Stat străin sau de prada, abandonul lucrurilor oprite sau pradate nu poate fi făcut decât după trei luni de la notificarea sinistrului, dacă aceasta s-a întâmplat în apele sau marile Europei, în canalul Suez sau Marea Roșie, și după șase luni de la notificare dacă a avut loc în alte mari.

Pentru lucrurile supuse stricăciunii, termenele de mai sus se reduc la jumătate.

ART. 649

Abandonul trebuie făcut asiguratorilor în termenul:

De trei luni din ziua în care s-a primit stirea despre sinistru dacă acesta a avut loc în apele sau în marile Europei, în canalul Suez sau Marea Roșie;

De șase luni, dacă sinistrul a avut loc în alte mari ale Africii, în marile occidentale și meridionale ale Asiei și în marile orientale ale Americii;

În termen de un an, dacă sinistrul s-a întâmplat în celelalte mari.

În caz de oprire din partea vreunui Stat străin, sau în caz de prada, aceste termene curg de la împlinirea termenelor arătate în articolul precedent.

Odată ce aceste termene au trecut, asiguratul nu mai poate face abandonul ramanandu-i numai acțiunea pentru avarii.

ART. 650

Asiguratul, notificând știrile ce a primit, poate face abandonul, somind pe asigurator să-i plătească suma asigurată în termenul stabilit prin contract sau prin lege, ori poate a-și rezerva dreptul de a-l face în termenele legale.

Odată cu facerea abandonului, asiguratul este dator a declara asigurările efectuate sau ordonate și împrumuturile maritime făcute. În lipsa, termenul pentru plata nu începe decât din ziua în care aceasta declarație a fost notificată; termenul însă pentru urmărirea dreptului de abandon nu se poate prelungi.

În caz de declarație falsă, asiguratul pierde toate drepturile rezultând din contractul de asigurare.

ART. 651

Abandonul lucrurilor asigurate nu se poate face nici pentru parte din lucruri, nici sub condițiune. El cuprinde numai lucrurile ce fac obiectul asigurării și al riscurilor.

ART. 652

Odată ce abandonul s-a notificat și primit sau declarat valabil, lucrurile asigurate devin ale asiguratorului din ziua în care a fost făcut. Asiguratul e dator a-i da toate actele privitoare la lucrurile asigurate.

Asiguratorul nu poate, sub cuvânt de întoarcere a vasului, sa se sustragă de la plata sumei asigurate.

ART. 653

În caz de predare, dacă asiguratul nu a putut înștiința despre aceasta pe asigurator, poate răscumpăra lucrurile predate fără a mai aștepta ordinul sau.

Asiguratul însă e dator a notifica asiguratorului învoirea ce va fi făcut pentru răscumpărare, îndată ce-i va fi cu putința.

Asiguratorul are alegerea sau de a primi asupra-și răscumpărarea sau de a renunța la dansa; el e dator însă a notifica asiguratului alegerea ce va fi făcut în termen de douăzeci și patru de ore de la comunicarea învoirii de răscumpărare.

Dacă declară ca primește pe contul sau răscumpărarea, asiguratorul e dator sa contribuie, fără întârziere, la plata ei, conform convenției și în proporție cu partea asigurată de dânsul, neincetand de a fi răspunzător pentru riscurile călătoriei în conformitate cu contractul de asigurare.

Dacă declară ca renunță la răscumpărare, asiguratorul va plati suma asigurată fără a putea pretinde ceva din lucrurile asigurate.

Când asiguratorul nu a notificat alegerea sa în termenul de mai sus, se presupune ca el a renunțat la beneficiul rascumpararei.

Titlul VII

DESPRE AVARII ȘI DESPRE CONTRIBUȚII

CAP. 1

DESPRE AVARII

ART. 654

Se socotesc avarii toate cheltuielile extraordinare făcute pentru vas și pentru povara, pentru amândouă împreună sau pentru fiecare în parte, și toate pagubele ce se întâmplă vasului și lucrurilor încărcate, după încărcare și plecare până la întoarcere și descărcare.

Avariile sunt de două feluri: avarii mari sau comune, și avarii simple sau particulare.

Nu sunt avarii, ci numai cheltuieli în sarcina vasului: cheltuielile ce de ordin ar se fac pentru intrarea în golfuri, râuri sau canaluri, sau pentru a ieși dintr-insele, și cheltuielile pentru drepturi sau taxe de navigație.

În lipsa de convenție specială între părți, avariile sunt reglementate după următoarele dispoziții.

ART. 655

Sunt avariile comune sau mari, cheltuielile extraordinare făcute și pagubele suferite de buna voie pentru binele și pentru scăparea comuna a vasului și a poverii.

Astfel sunt:

1. Lucrurile date prin învoială și sub titlul de răscumpărare a vasului și a poverii;
2. Lucrurile aruncate în mare, pentru scăparea comuna;
3. Catarturile, pânzele, otgoanele și alte unelte tăiate sau sfarimate, pentru scăparea comuna;
4. Ancorele, lanțurile și alte obiecte părăsite sau aruncate în mare, pentru scăparea comuna;
5. Pagubele ce prin aruncare în mare s-a cauzat lucrurilor rămase pe vas;
6. Pagubele cauzate vasului prin operațiunea aruncării în mare, de bunăvoie sau de necesitate, precum și pagubele aduse vasului pentru înlesnirea scapării lucrurilor încărcate sau pentru a înlesni scurgerea și secarea apelor, și pagubele ce s-ar cauza, din aceasta, lucrurilor încărcate;
7. Daunele cauzate vasului și poverii cu ocazia stingerii incendiului de pe bord;
8. Cheltuielile făcute cu căutarea și hrana persoanelor rănite în apărarea vasului și cheltuielile funerării, în caz de moarte a acelor persoane;
9. Salariile și hrana persoanelor echipajului în timpul opririi sau impedicării, când vasul este oprit în călătorie prin faptul unui Stat străin sau este constrâns a sta într-un port din cauza unui rebel ce ar supraveni sau din o altă asemenea cauza ce împiedică călătoria la portul de destinație, până când vasul și povara sunt libere de obligațiile ce le privesc;
10. Cheltuielile de intrare sau ieșire și taxele de navigație plătite într-un port unde vasul a fost silit a se opri din cauza furtunei, goanei, inamicului sau piratilor, ori a intrării de apa, provenită din caz fortuit sau forța majora;
11. Salariile și hrana persoanelor echipajului într-un port de oprire silită în timpul reparațiilor necesare pentru continuarea călătoriei, când reparațiile constituie avaria comuna;
12. Cheltuielile de descărcare și reîncărcare a obiectelor puse pe uscat pentru înlesnirea sau facerea sus ziselor reparații ale vasului într-un port de oprire silită; cheltuielile pentru paza și chirie a magazinelor unde acele obiecte au stat în depozit;
13. Cheltuielile făcute pentru a se obține liberarea sau restituirea vasului oprit, când oprirea nu provine dintr-o cauza ce ar privi exclusiv pe vas, persoana căpitanului sau aceea a armatorului, precum și salariile și hrana persoanelor echipajului în timpul necesar pentru obținerea unei asemenea liberării sau restituiri, dacă ea a fost obținută;
14. Cheltuielile de descărcare pentru ușurarea vasului, când a trebuit sa se facă în timp furtuna sau din alta cauza privitoare la scăparea comuna a vasului sau a poverii și daunele ce vasul sau povara au suferit cu ocazia descărcării și reîncărcării;
15. Pagubele pe care vasul sau povara le-au încercat în cufundarea la mal de buna voie pentru scăparea vasului de furtuna, de prada sau de alt pericol iminent;
16. Cheltuielile făcute pentru scoaterea deasupra apei vasului cufundat în cazul mai sus, și recompensele datorite pentru lucrările și serviciile aduse în asemenea ocaziuni;
17. Pierderea și stricăciunile suferite de lucrurile puse în luntre sau bărci pentru ușurarea vasului în cazurile arătate la numărul 14, cuprinzindu-se partea de contribuție ce s-ar datora chiar luntrelor sau bărcilor; de asemenea și pagubele suferite de obiectele rămase pe vas, întrucât asemenea pagube pot fi considerate ca avarii comune;

18. Primele și interesele împrumuturilor maritime contractate pentru a face fata cheltuielilor considerate între avariile comune, și primele de asigurare ale aceluiași cheltuieli, precum și pierderea ce trebuie să se plătească proprietarului mărfurilor vândute, în timpul călătoriei într-un port de oprire silită, pentru acoperirea aceluiași cheltuieli;

19. Cheltuielile regulării avariilor comune.

Nu sunt considerate ca avarii comune, cu toate că sunt făcute de bunăvoie, pentru binele și scăparea comună: pagubele încărcate de vas sau cheltuielile făcute pentru dânsul, când provin din viciu, sau vechimea a vasului, sau din culpa ori neglijența căpitanului sau a echipajului.

Obiectele de armament ale vasului aruncate în mare, ancorele, lanțurile sau alte obiecte părăsite chiar de bunăvoie, pentru binele și scăparea comună, nu pot fi trecute între avarii, dacă nu sunt descrise în inventariul bordului ținut conform dispozițiilor art. 510.

Aruncarea în mare a proviziunilor vasului nu poate fi, nici într-un caz, considerată ca avarie comună.

ART. 656

Se consideră ca avarii comune:

1. Prețul sau indemnitatea pentru răscumpărarea oamenilor echipajului trimiși pe uscat în serviciul vasului și făcuți prizonieri sau ținuți ca ostatici;

2. Cheltuielile unei carantine neprevăzute la facerea contractului de închiriere, dacă ea privește și vasul și povara, precum și cheltuielile cu salariul și hrana persoanelor echipajului în timpul carantinei.

ART. 657

Dacă este necesitate de a se arunca în mare lucruri, trebuie să se începe cu cele mai puțin necesare, mai grele și de mai puțin preț, pe cât va fi cu putință, și apoi lucrurile după întâia podeala a vasului și succesiv celelalte.

ART. 658

Sunt avarii particulare toate pagubele încercate și toate cheltuielile făcute numai pentru vas, sau numai pentru povara.

Astfel sunt:

1. Orice pierdere sau paguba suferită de lucrurile încărcate, prin furtuna, incendiu, prada, naufragiu, cufundare, sau prin orice alt caz fortuit sau de forța majoră;

2. Pierderea catartelor, pânzelor, frangiilor, ancorelor, sau orice alta paguba suferită de vas din cauzele menționate mai sus;

3. Orice paguba suferită din viciul însuși al vasului sau al mărfurilor;

4. Cheltuielile pentru orice oprire cauzată din viciul vasului, din intrare de apă provenind din vechimea lui, din lipsa de provizii pe bord, sau din orice alta cauza imputabilă proprietarului, armatorului sau căpitanului;

5. Salariul și hrana marinarilor în timpul carantinei ordinare, sau în timpul reparațiilor provenite din viciul sau vechimea vasului, sau din o altă cauză imputabilă proprietarului, armatorului sau căpitanului, sau în timpul opririi ori șederii într-un port ce ar privi numai vasul sau numai povara, și cheltuielile pentru a obține în acest caz liberarea unuia sau altele;

6. Cheltuielile pentru conservarea mărfurilor încărcate sau pentru repararea butoaielor, lăzilor sau sacilor în care sunt puse, când aceste cheltuieli nu provin din pagube considerate ca avarii comune;

7. Excedentul navlului în cazul prevăzut de art. 580.

Pagubele intimplate mărfurilor prin accidente provenind din neglijența căpitanului sau celorlalte persoane ale echipajului sunt avarii particulare în sarcina proprietarului acelor mărfuri, având acesta dreptul de acțiune pentru despăgubire contra căpitanului, sau asupra vasului și asupra navlului.

Capitanul răspunde de pagubele cauzate proprietarilor vasului, prin lungă sau arbitrară ședere în porturi.

CAP. 2 DESPRE, CONTRIBUTIUNE

ART. 659

Avariile particulare se suportă și se plătesc de către proprietarul lucrului care a încercat paguba, sau a dat ocazie la o cheltuială.

Avariile comune sunt proporțional împărțite între povara și jumătate a vasului și a navlului. Valoarea lucrurilor aruncate este cuprinsă în formarea mesei ce urmează sa contribuie.

ART. 660

Bagajele persoanelor echipajului și ale călătoriilor nu contribuie la avaria comuna, dacă sunt scapate; dau însă dreptul la contribuție, dacă sunt aruncate în mare, sau suferă vreo stricaciune.

ART. 661

Lucrurile ce nu se cuprind în polița de încărcare, sau pentru care nu există declarația căpitanului, de se vor fi aruncat în mare, nu se plătesc; iar de au scăpat, contribuie.

ART. 662

Lucrurile încărcate pe podeala de sus a vasului, contribuie întotdeauna la avariile comune, dacă nu sunt scapate.

Dacă lucrurile sunt aruncate în mare sau stricate prin aruncare, afara de cazul călătoriilor prevăzute de ultimul alineat al art. 508, proprietarul nu este primit a cere despăgubire pentru pierderea sau stricarea lor, decât de la capitanul care le-a încărcat pe podeala vasului fără învoirea scrisă a încărcătorului. În caz contrariu, o specială contribuțiune are loc între vas, navlu și celelalte lucruri încărcate pe podeala, deosebit de contribuțiunea generala pentru avariile comune la toată povara.

ART. 663

Dacă aruncarea în mare nu scapa vasul, nu e loc la contribuție. Lucrurile scapate nu sunt supuse la plata și nici la despăgubirea celor aruncate în mare sau stricate.

Dacă aruncarea în mare scapa vasul, și acesta, urmindu-si călătoria, se pierde, lucrurile scapate contribuie la aruncarea după valoarea lor în starea în care se află, scazindu-se cheltuielile făcute pentru scăpare.

Lucrurile aruncate în mare nu contribuie în nici un caz la plata pagubelor ce se vor fi intimplat în urma aruncării lucrurilor scapate.

Povara nu contribuie la plata vasului pierdut sau ajuns în stare de a nu mai putea naviga.

ART. 664

În caz de pierdere a lucrurilor puse în luntre sau în bărci pentru ușurarea vasului, repartitiunea pierderii se face asupra vasului și asupra întregii poveri.

Dacă vasul se pierde cu restul de poveri, nu e loc la contribuțiune pentru lucrurile puse în bărci sau luntre, deși acestea ar ajunge bine în port.

ART. 665

Dacă, după repartitiune, lucrurile aruncate în mare sunt redobândite de proprietarii lor, aceștia vor restitui căpitanului și persoanelor interesate ceea ce au primit din contribuție, scazindu-se pagubele cauzate prin aruncare și cheltuielile făcute pentru redobindire.

ART. 666

Vasul contribuie pentru valoarea ce are la locul descarcării, sau pentru prețul cu care ar putea fi vândut, scapindu-se avariile particulare chiar posterioare avariei comune.

Navlul ce, prin faptul convenției arătate la art. 587, e câștigat chiar în caz de pierdere a lucrurilor încărcate, nu este supus la contribuțiune.

ART. 667

Lucrurile scapate și cele aruncate în mare sau în orice alt chip sacrificate, contribuie în proporție cu valoarea ce au locul descărcării. Dacă a avut loc convenția arătată în articolul precedent, navlul nu se scade din valoare.

ART. 668

Natura, specia și calitatea lucrurilor ce urmează să contribuie și a celor aruncate sau sacrificate, se stabilește prin polițele de încărcare, facturi și, în lipsa, prin orice mijloace de proba admise de lege.

Când în polița de încărcare calitatea sau valoarea lucrurilor încărcate nu este cea adevărată și în realitatea lucrurilor sunt de o valoare mai mare, ele contribuie după valoare mai mare, ele contribuiesc după valoarea lor reală, dacă sunt scapate, și se plătesc după calitatea și valoarea indicată, dacă sunt aruncate în mare sau stricate.

Dacă însă lucrurile sunt de o calitate sau o valoare mai mică celei declarate prin polița de încărcare, ele contribuie după calitatea și valoarea indicată, dacă sunt scapate, și se plătesc după valoarea lor reală, dacă sunt aruncate în mare sau stricate.

ART. 669

Capitanul va încheia proces-verbal despre orice hotărâre va lua și despre operațiunile urmate pentru scăparea comuna, îndată cu aceasta îi va fi cu puțința.

Procesul-verbal va cuprinde motivele hotărârii și va arăta în mod sumar lucrurile aruncate sau stricate; va fi scris de fruntasii echipajului sau va arăta motivele nevointei lor de a subscrie și va fi transcris în registrul vasului.

O copie de pe acest proces-verbal, scrisă de căpitan, va fi alăturată la raportul prevăzut de art. 526.

ART. 670

Descrierea, prețuirea și repartitia pierderilor și pagubelor va fi făcută, în locul de descărcare al vasului, prin îngrijirea căpitanului, de către experți, numiți, în țara, de președintele tribunalului respectiv și, în lipsa de tribunal, de către judecătorul de ocol; iar în țara străină, de autoritatea consulară română și, în lipsa, de autoritatea locală.

Repartitia propusă de experți va fi supusă, în țara, cercetării tribunalului respectiv sau judecătorului de ocol și, în țara străină, autorității locale competente.

ART. 671

Ațiunea pentru avarie contra chiriașului vasului și contra destinatarului nu poate avea loc dacă capitanul a primit navlul și a predat lucrurile încărcate fără a protesta, chiar când plata navlului ar fi fost făcută înainte.

Titlul VIII

DESPRE PAGUBELE CAUZATE PRIN LOVIREA VASELOR (ABORDAJ)

ART. 672

Dacă lovirea vaselor a avut loc din caz fortuit sau forța majora, pagubele și pierderile provenite din aceasta cauza sunt în sarcina lucrurilor ce le-au suferit, fără drept de despăgubire.

ART. 673

Dacă lovirea s-a întâmplat din culpa unuia din vase, pagubele și pierderile sunt în sarcina vasului în culpa. Despăgubirile datorate persoanelor moarte sau rănite sunt privilegiate în caz de neajungere a sumei de împărțit.

ART. 674

Dacă nu se dovedește cărui dintre vase se poate imputa culpa, sau dacă culpa se dovedește a fi comuna, fiecare suferă pagubele și pierderile încercate fără drept la vreo despăgubire; cu toate acestea, fiecare vas este obligat în mod solitar la plata pagubelor și pierderilor cauzate

lucrurilor încărcate și a leziunilor cauzate persoanelor, conform dispozițiilor celor două articole precedente.

ART. 675

Responsabilitatea vaselor stabilită prin articolele precedente, nu apara de răspundere pe autorii culpei către persoanele vătămate și către proprietarii vaselor.

ART. 676

Când un vas a lovit, nu din culpa sa, pe un altul, ci pentru ca el însuși a fost lovit din culpa unui al treilea, toată răspunderea este în sarcina acestuia.

ART. 676

Când un vas a lovit, nu din culpa sa, pe un altul, ci pentru ca el însuși a fost lovit din culpa unui al treilea, toată răspunderea este în sarcina acestuia.

ART. 677

Acțiunea de despăgubire, pentru daunele provenite din lovirea vaselor, nu poate fi admisă dacă nu s-a făcut, în termen de trei zile, către autoritatea locului unde s-a întâmplat faptul, sau a primului port în care vasul s-a oprit.

Pentru pagubele cauzate persoanelor sau mărfurilor, lipsa de protestare sau reclamație nu vatămă drepturile persoanelor care nu se găseau pe vas, sau nu erau în pozițiune a-și manifesta voința.

Titlul IX

DESPRE CREAŢELE PRIVILEGIATE

CAP. 1

Dispozițiuni generale

ART. 678

Privilegiile stabilite prin acest titlu trec înaintea oricărui alt privilegiu general sau special asupra mobilelor, stabilit prin codul civil.

ART. 679

În orice caz de deteriorare sau micșorare a lucrului asupra căruia există privilegiul, acesta se exercită pe ceea ce rămâne, sau se redobândește ori se scapa.

ART. 680

Dacă creditorul ce are un privilegiu asupra unuia sau mai multor obiecte, este primat asupra altor obiecte, cel dintâi este subrogat în privilegiul aparținând ultimului creditor.

Același drept îl au asemenea și ceilalți creditori privilegiați care suferă o pierdere în urma sus aratatei subrogatiuni.

ART. 681

Creațiile privilegiate în același grad concură între dinsele în caz de nesuficiența a lucrului în proporție cu cât au sa ia, dacă sunt contractate în același port. Dar dacă asemenea creații iau naștere în urma, după reluarea călătoriei, creațiile posterioare sunt preferate celor anterioare.

ART. 682

Dacă titlul creației privilegiate este la ordin, girul transmite și privilegiul.

CAP. 2

DESPRE CREAŢELE PRIVILEGIATE ASUPRA LUCRURILOR ÎNCĂRCATE

ART. 683

Sunt privilegiate asupra lucrurilor încărcate și plătite în ordinea prevăzută prin prezentul articol, creațiile următoare:

1. Cheltuielile de judecata făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservatiune și de urmărire a lucrurilor;
2. Cheltuielile, indemnitațiile și primele de scăpare datorate pentru ultima călătorie;
3. Drepturile vamale datorate pentru lucruri la locul de descărcare;
4. Cheltuielile de transport și descărcare;
5. Chiria magaziiilor în care lucrurile descărcate au fost depuse;
6. Sumele datorate ca contribuție pentru avariile comune;
7. Primele de asigurare;
8. Capitalul și procentele datorate pentru obligațiile contractate de căpitan asupra poverii, în cazurile prevăzute de art. 519 și cu îndeplinirea formalităților prescrise;
9. Orice alt împrumut maritim când acela ce a dat banii posedă polița de încărcare.

ART. 684

Privilegiile arătate în articolul precedent nu se conserva, dacă acțiunea nu este exercitată în termen de cincisprezece zile de la descărcare și înainte de trecerea lucrurilor încărcate în mina celor de al treilea.

Pentru sechestrarea, darea în gaj și vânzarea silită a lucrurilor supuse privilegiului, se aplică regulile generale stabilite prin codicele de procedura civilă, afara de cazurile în care codicele de comerț nu ar dispune într-alt fel.

CAP. 3

DESPRE CREAŢELE PRIVILEGIATE ASUPRA NAVLULUI

ART. 685

Sunt privilegiate asupra navlului și admise la plata, în ordinea aici arătată, următoarele creanțe:

1. Cheltuielile de judecata făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservare și urmărire;
2. Cheltuielile, indemnitațiile și primele de scăpare, datorite pentru ultima călătorie;
3. Salariile, retribuțiunile și indemnitațiile datorate persoanelor echipajului pentru călătoria în care s-a câștigat navlul;
4. Sumele datorate ca contribuțiune la avarii comune;
5. Primele de asigurare;
6. Capitalul și procentele datorate pentru obligațiunile contractate de căpitan asupra navlului, în cazurile prevăzute de art. 519 și cu îndeplinirea formalităților prescrise;
7. Pentru despăgubirile datorate chiriașilor vasului pentru nepredarea lucrurilor încărcate sau pentru avarii suferite de dansele din culpa căpitanului sau persoanelor echipajului în ultima călătorie;
8. Orice alta datorie cu împrumut maritim sau cu gaj asupra navlului, transcrisă și adnotată pe actul de naționalitate.

CAP. 4

DESPRE CREAŢELE PRIVILEGIATE ASUPRA VASULUI

ART. 686

Vasele sau părțile lor, chiar când s-ar află în posesiunea unei a treia persoane, sunt supuse la plata creanțelor ce legea declară privilegiate, în modul și marginile mai jos stabilite.

ART. 687

Sunt privilegiate asupra vasului și admise la plata asupra prețului sau și în ordinea arătată în prezentul articol, creanțele următoare:

1. Cheltuielile de judecata făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservatiune și urmărire a vasului;
2. Cheltuielile, indemnitațiile și primele pentru scăpare, datorate pentru ultima călătorie;
3. Taxele de navigațiune stabilite prin lege;
4. Salariile piloților, salariul custodelui și cheltuielile de paza a vasului, după intrarea lui în port;
5. Chiria magaziilor pentru păstrarea uneltelor și instrumentelor vasului;
6. Cheltuielile de întreținere a vasului și a uneltelor și instrumentelor sale după ultima sa călătorie și intrare în port;
7. Salariile, retribuțiunile și indemnitațiile datorate, conform dispozițiilor titlului III al acestei cărți, căpitanului și celorlalte persoane ale echipajului pentru cea din urma călătorie;
8. Sumele datorate ca contribuție la avariile comune;
9. Capitalul și procentele datorate pentru obligațiunile contractate de căpitan la trebuințele vasului în cazurile prevăzute de art. 519 și cu îndeplinirea formalităților prescrise;
10. Primele de asigurarea vasului și accesoriilor sale pentru cea din urma călătorie, dacă asigurarea a fost făcută pentru un timp determinat sau cu călătoria, și pentru vasele cu abur ce fac călătorii periodice asigurate pentru un timp determinat, primele corespunzătoare cu cele din urma șase luni, și deosebit de acestea, în asociațiunile de asigurare mutuală, reparațiunile și contribuțiunile pentru ultimele șase luni;
11. Indemnitațiile datorate chiriașilor pentru nepredarea lucrurilor încărcate sau pentru avariile suferite de dansele din culpa căpitanului sau a echipajului, în ultima călătorie;
12. Prețul vasului datorat încă vânzătorului;
13. Creanțele arătate la numărul 9 de mai sus, ce au fost transcrise și adnotate târziu, orice alta creanța de împrumut maritim asupra vasului și creanțele pentru care vasul a fost dat în gaj.

În caz când mai multe creanțe din cele prevăzute de numărul 13 se află în concurența, preferința se determină după data transcripțiunii titlului și adnotațiunii lui pe actul de naționalitate.

ART. 688

Girantul, cezionarul, subrogatul sau creditorul care a primit în gaj o creanță asupra unui vas, transcrisă și adnotată, vor putea cere să se menționeze pe registrul căpitaniei portului și pe actul de naționalitate al vasului girul, cesiunea, subrogatiunea sau constituirea gajului ce a avut loc.

ART. 689

Privilegiile arătate în articolele precedente nu se pot exercita, dacă creanțele nu sunt probate și privilegiile nu sunt conservate în modul următor:

1. Cheltuielile de judecata cu conturile lichidate de judecătorul competent, după formele stabilite prin legile de procedura;
2. Cheltuielile, indemnitațiile și primele pentru scăpare și salariile piloților, cu sentințe, cu atestate ale autorității maritime și cu celelalte probe ce autoritatea judecătorească va crede de cuviință a admite, după împrejurări;
3. Taxele de navigațiune cu recipisele autorităților competente;
4. Salariul custodelui, cheltuielile de paza arătate în numărul 4 al art. 687 și creanțele arătate în numărul 5 al art. 683 și în alineatele 5 și 6 ale art. 687 prin state aprobate de președintele tribunalului respectiv;
5. Salariile și retribuțiunile căpitanului și celorlalte persoane ale echipajului, cu rolurile de armament și dezarmament extrase din oficiurile autorității maritime, celelalte indemnități cu raportul căpitanului și cu celelalte probe ale intimplarilor ce le-au dat naștere;
- 6) Creanțele pentru contribuțiuni la avariile comune, cu actele relative la reparațiunea lor;

7. Creanțele arătate la numărul 8 de sub art. 683, la alineatul 6 de sub art. 685 și la alineatul 9 de sub art. 687 prin procesele-verbale subscribe de fruntasii echipajului, ordinele de autorizare, statele subscribe de căpitan și confirmate de experți, prin actele de vânzare și procesele verbale subscribe de el, sau prin mijlocul altor acte, dovedind necesitatea cheltuelilor;

8. Primele de asigurare, cu polițele de asigurare sau cu alte titluri subscribe de asigurat și cu extractele de pe registrele mijlocitorilor de asigurare, reparațiunile sau contribuțiunile în societățile de asigurare mutuală, cu extractele de pe registrele de admitere a navelor în societate;

9. Indemnitațiile datorate chiriașilor unui vas cu sentințele ce le-au lichidat; și dacă la timpul distribuirii prețului, sentința de condamnare la despăgubire e pronunțată, iar daunele-interese nu sunt încă lichidate, creditorii pot, după împrejurări, să fie admiși la plata despăgubirii pentru o sumă aproximativă, dând cauțiune ca vor restitui ceea ce va constata ca au primit mai mult; tot astfel vor fi admiși la plata și creditorii posteriori celor dintâi, dacă vor da cauțiune de restituire;

10. Vinderea vasului cu actul de vânzare, transcris și adnotat în modul stabilit prin art. 493;

11. Creanțele arătate la numărul 9 de sub art. 683, la numărul 8 de sub art. 685 și la numărul 13 de sub art. 687, cu actele respective transcrise și adnotate în modul prescris.

ART. 690

Afara de regulile generale pentru stingerea obligațiilor, privilegiile creditorilor asupra vasului se sting:

1. Prin vânzarea silită, făcută sau după cererea creditorilor, sau pentru alta cauza, după formele stabilite de procedura comercială și după plata prețului asupra căruia privilegiul a trecut;

2. Prin expirarea termenului de trei luni, în caz de înstrăinare de bunăvoie a vasului.

Acest termen începe de la data transcrierii actului de înstrăinare, dacă vasul se găsește în timpul transcripției în circumscripția unde e înscris; și de la data întoarcerii sale în zisa circumscripție, dacă transcripția înstrăinării s-a făcut după plecarea vasului, cu condițiunea ca, în termen de o lună de la data transcripției, vânzarea să fie notificată creditorilor privilegiați ale căror titluri se află transcrise și adnotate pe actul de naționalitate.

Stingerea privilegiului nu poate avea loc fata cu creditorul privilegiat, care înainte de expirarea termenului a chemat în judecata pe cumpărătorul vasului, pentru a obține recunoașterea privilegiului sau.

ART. 691

Achizitorul unui vas sau unei părți din vas, pentru a-l purga de creditele creanțelor privilegiate la care nu este obligat personal, e dator să notifice creditorilor înainte de punerea în gaj sau urmărirea vasului, un act conținând:

1. Data și felul titlului sau, datele transcripției titlului și adnotării de actul de naționalitate;

2. Numele și prenumele autorului sau;

3. Numele, felul și capacitatea vasului;

4. Prețul convenit și orice alta sarcina impusă achizitorului sau valoarea ce el oferă să plătească;

5. Lista creditorilor cu arătarea numelui și prenumelui lor, a sumelor ce li se datorează; data titlurilor lor, a transcripției și adnotatiunii pe actul de naționalitate;

6. Oferta de depunere a prețului convenit sau a valorii declarate pentru a fi împărțită între creditorii;

7. Alegerea domiciliului la reședința tribunalului care ar fi competente să proceda la vânzarea cu licitațiune, dacă aceasta ar trebui să aibă loc.

Un extract sumar de pe acest act se va publica în foaia anunțurilor judiciare a locului unde se află oficiul maritim la care vasul este înscris; aceasta va ține loc de notificatiune pentru creanțele nesupuse publicității.

ART. 692

Orice creditor privilegiat sau fidejutorul unor asemenea creanțe, poate în termen de 15 zile de la notificarea sau publicațiunea sus arătată, sa ceara vânzarea prin licitațiune publica a vasului, oferind suirea prețului cu a zecea parte și dând cauțiune pentru plata prețului și pentru îndeplinirea oricărei alte sarcini.

Aceasta cerere subscrisă de cel ce o face sau de un procurator special al sau, va fi notificată achizitorului cu citatiune de înfățișare dinaintea locului unde vasul este înscris, pentru ca judecata sa se pronunțe atât asupra cauțiunii, cât și asupra cererii de vânzare.

ART. 693

Dacă vânzarea n-a fost cerută în termenul și modul stabilit prin articolul precedent sau dacă cererea este respinsă, prețul rămâne fixat definitiv și, prin depunerea lui, achizitorul obține proprietatea vasului sau unei părți din el, libera de orice privilegiu. În acest caz privilegiile trec asupra prețului depus, care urmează a fi distribuit ca în cazurile de vânzare silită.

Dacă cererea este admisă, tribunalul, prin aceeași sentință va autoriza vânzarea vasului, care se va face conform dispozițiilor cuprinse în procedura codicelui comercial.

ART. 694

Radierea transcriptiunilor sau a adnotarii privilegiilor nu se va putea face decât după consimțământul părților interesante sau în virtutea unei sentințe rămase definitive.

Oricine poate obține un act dovedind existența uneia sau mai multor transcriptiuni asupra unui vas sau unei părți din el, sau un certificat ca nu există nici o sarcină.

CARTEA III ***

Despre faliment

TITLUL I ***

Despre declarațiunea de faliment și despre efectele sale

ART. 695 ***

Comerciantul care a încetat plățile pentru datoriile sale comerciale este în stare de faliment.

ART. 696 ***

Singurul refuz al unor plati, pe temeiul de exceptiuni pe care, în buna credință, debitorul îl socotește întemeiat, nu constituie o probă de încetarea plăților.

ART. 697 ***

Tribunalul și la tribunalele cu o secțiune specială, tribunalul de comerț, incunostiintat din partea unui sau mai multor creditori despre situațiunea dificilă în care se află un comerciant relativ la comerțul sau, și care înstrăinează în condițiuni desavantajoase avutul sau, va putea ordona prezentarea acestui în camera de consiliu și depunerea totdeodată a registrelor, a bilanțului sau comercial și a unei liste nominative de toți creditorii săi și de sumele creanțelor cu indicarea scadențelor respective.

Tribunalul va ordona, în același timp ca creditorul sau creditorii care au făcut denunțarea sa depună o cauțiune în bani sau efecte publice a carei quantum sa fie fixat de tribunal.

Aceasta cauțiune va rămâne consemnată la Casa de Depuneri, consemnațiuni și economie până la rezolvarea definitivă a procesului de calomnie intentat de comerciantul debitor.

Cauțiunei se va restitui și în caz când comerciantul debitor nu va fi intentat acțiunea în calomnie în termen de 5 zile, din ziua respingerii cererii în mod definitiv.

În cazul când aratarile creditorilor se găsesc întemeiate, sau când comerciantul, fără un just motiv nu se înfățișează, tribunalul va putea, dacă crede de cuviință, mai înainte de oricare

dispozițiuni ar lua asupra punerii sale în stare de faliment, sa numească, după importanta comerțului, pe unul sau mai multi dintre creditorii care, în continuarea ulterioară a comerțului, sa verifice registrele și sa supravegheze regularitatea operațiunilor comerciantului.

Chemarea se va face prin scrisoare închisă din partea președintelui tribunalului respectiv și cercetarea va avea loc în camera de consiliu.

Creditorul care, cu buna știință, va fi făcut o denunțare neîntemeiată, va putea fi supus pedepselor prevăzute de codul penal pentru calomnie.

Încheierea tribunalului va trebui pronunțată cel puțin în 5 zile libere de la cerere și dinsa nu va fi supusă opoziției.

Ea este susceptibilă de apel, în termen de trei zile de la pronunțarea ei. Tribunalul va putea însă acorda execuțiunea provizorie.

Toată procedura privitoare la modul chemării debitorului și la al judecării apelului va fi aceeaș ca la tribunal.

Deciziunea Curții nu este supusă nici opoziției, nici recursului.

ART. 698 ***

Refuzul nejustificat din partea creditorului de a primi delegarea atrage condamnarea lui la amenda de la 100 până la 500 lei.

ART. 699 ***

Onorariul custodelui se fixează de tribunal și se achită de comerciant.

ART. 700 ***

Aceste măsuri preventive încetează:

- a) Prin arătarea majorității creditorilor ca situațiunea afacerilor comerciantului nu le mai inspiră temere și ca măsura luată nu le mai este trebuincioasă;
- b) Prin justificarea plății în mod regulat a datoriilor ajunse la scadenta;
- c) Prin declararea în stare de faliment.

ART. 701 ***

Falimentul se declară prin hotărâre judecătorească, pronunțată după declarațiunea falitului, sau după cererea unui, ori mai multor creditorii sau din oficiu.

ART. 702 ***

Declarațiunea falimentului se pronunță de tribunalul de comerț în jurisdicțiunea căruia debitorul își are principalul sau stabiliment comercial.

Tribunalul este investit cu întreaga procedura a falimentului și va judeca acțiunea derivând dintr-insul dacă prin natura lor nu vor fi de competența jurisdicțiunii civile.

Formele de procedura în aceasta materie se reglementează prin dispozițiunile speciale cuprinse în cartea IV și prin acele ale Codicelui de procedura civilă.

ART. 703 ***

Falitul va fi dator ca în cele trei zile de la încetarea plăților, în care se cuprinde și ziua încetării lor, sa facă declarațiunea tribunalului de comerț, arătat în articolul precedent.

Declarațiunea trebuie sa fie însoțită de depunerea bilanțului, datat, semnat și certificat de falit ca este adevărat și de registrele sale de comerț în starea în care se află.

Bilanțul trebuie sa cuprindă indicațiunea și estimatiunea aproximativă a tuturor bunurilor mobile și imobile ale falitului, starea datoriilor și a creanțelor cu numele și prenumele și domiciliul fiecărui creditor și, pe cât se va putea cauza fiecărei datorii, tabloul profitelor și pierderilor precum și acel al cheltuielilor personale ale falitului și familiei sale, din tot timpul exercițiului comerțului sau pe cât se va putea.

ART. 704 ***

Orice creditor, a căruia creanță are o cauză comercială poate sa cere tribunalului competente declarațiunea în faliment a debitorului sau comerciant, probind încetarea plăților.

Nu sunt admiși a cere declarațiunea în faliment descendenții, ascendenții și soțul debitorului.

ART. 705 ***

Dacă încetarea plăților unui comerciant este notorie sau dacă ea rezultă din alte fapte neîndoioase, tribunalul va declara falimentul din oficiu; însă va putea, de va crede necesar, să asculte mai întâi pe falit.

ART. 706 ***

În cea dintâi zi a fiecărei săptămâni, portarii și judecătorii de pace vor transmite președintelui tribunalului de comerț, în jurisdicțiunea cărui se află, sau al tribunalului civil care îi ține locul, un tablou de protestele făcute în cursul săptămânii precedente.

Acest tablou trebuie să arate data fiecărui protest, numele și domiciliul persoanelor cărora s-a făcut și care au cerut protestul, scadența obligațiunii protestate, suma datorată și motivele refuzului de plată sau de acceptare.

Un duplicat după acest tablou se va trimite Camerei de comerț respectiv pentru publicare.

Aceste tablouri se vor face pe formulare tipărite trimise de minister, și vor trebui să fie cusute în fascicule lunare și păstrate la grefa, pentru ca oricine să poată lua cunoștința de dinsele.

Portarele sau judecătorul de pace, care nu îndeplinește aceasta îndoită obligațiune, va fi supus la o amendă de la 5 până la 50 lei, pe care o va pronunța completul tribunalului în camera de consiliu și fără apel.

ART. 707 ***

Comerciantul care s-a retras din comerț va putea fi declarat în faliment însă numai în decursul a cinci ani de la acest eveniment și numai când încetarea plăților a avut loc în timpul exercițiului comerțului, sau chiar în anul următor pentru datorii decurgând din același exercițiu.

Se va putea încă declara falimentul după moartea comerciantului, însă numai în decursul anului de la acest eveniment.

ART. 708 ***

Prin sentința declarativă de faliment tribunalul trebuie:

1. Să arate numele judecătorului-sindic chemat să administreze falimentul;
2. Să ordoneze punerea sigiliilor;
3. Să stabilească un termen, nu mai mare de 15 zile, în care creditorii trebuie să prezinte la grefa sindicatului declarațiunea creanțelor lor;
4. Să determine ziua și ora în care se va procedea, la reședința Tribunalului, la verificarea creanțelor. Acest termen nu poate fi mai departat decât cel mult cu 10 zile de la expirarea termenului prevăzut în alineatul precedent.

Sentința trebuie să cuprindă încă ordinul către falit de a înfățișa până în trei zile, bilanțul în forma stabilită prin art. 703 și registrele sale de comerț dacă nu sunt deja depuse.

Această sentință, supusă opozițiunii și apelului, este executorie provizoriu.

ART. 709 ***

Când averea unui comerciant declarat în faliment se află și în alte localități, sindicul va interveni, printr-o comisiune rogatorie, către autoritatea judecătorească locală pentru ruperea sigiliilor și încheierea actelor constatatoare acestei operații.

ART. 710 ***

Un extract al sentinței declarative de faliment se afige în termen de 24 ore, la usa tribunalului, independent de publicitatea cerută de art. 943.

ART. 711 ***

Falitul, judecat în lipsa și cel care a fost declarat din oficiu fără să fi fost chemat sau, deși chemat dar judecat în lipsa, are dreptul să facă opozițiune în contra sentinței declarative de faliment, până în termen de 5 zile libere de la afișarea extractului prevăzut de art. 710 sau deadreptul apel, până în termen de 10 zile libere de la aceeași dată.

Același drept îl au și creditorii care au cerut declararea în faliment.

Orice alta persoana interesată are dreptul sa facă opoziție contra sentinței declarative de faliment, până în zece zile de la împlinirea aceleiași formalități.

Sentința asupra opozițiunei se da contradictoriu cu judecătorul și este supusă apelului.

ART. 712 ***

Îndată după pronunțarea sentinței declarative de faliment procurorul tribunalului va trebui sa ia cunoștința în orice caz, de toate actele din dosar, spre a vedea dacă este loc la o acțiune penală.

În acest caz președintele tribunalului trebuie, până în 24 de ore, sa comunice procurorului copie de pe sentința declarativă de faliment, cu toate celelalte acte și informațiuni aflate în tribunal.

ART. 713 ***

Tribunalul de comerț va ordona deodată cu pronunțarea sentinței declarative de faliment arestarea falitului în contra căruia se ivesc indicii suficiente de fraudă, mai cu seama în cazuri de disparatiunea sau lipsa nejustificată a registrului de comerț și nedepunerea bilanțului; va putea de asemenea sa ordone și arestarea celorlalți complici ai fraudei.

Tribunalul de comerț și mai în urma în orice stare a procedurii falimentului, va ordona arestarea falitului în contra căruia se ivesc indicii suficiente de fraudă.

Ordonanța de arestare trebuie sa fie comunicată imediat procurorului, pentru executare; parchetul va fi obligat a deschide imediat acțiune publica. În asemenea caz, liberarea provizorie, cu sau fără cauțiune, nu poate fi acordată de judecătorul de instrucțiune însărcinat cu instruirea afacerii decât după ce va referi tribunalului care a ordonat arestarea.

Oricare ar fi avizul tribunalului, judecătorul de instrucțiune este în drept sa decidă cum va crede de cuviință, rămânând ca ministerul public sa exercite dreptul sau de opozițiune la Camera de punere în acuzatiune, dacă va crede aceasta necesar.

Judecătorul de instrucție va putea însă procede la arestarea falitului, când sunt grave indicii de fraudă, chiar dacă tribunalul nu va fi ordonat asemenea măsura.

ART. 714 ***

Procedura falimentului înaintea jurisdicțiunei comerciale și instrucțiunea sau procedura penală se vor urma independent una de alta.

Judecătorul de instrucție poate culege de la tribunalul de comerț, de la judecătorul sindic, orice informațiuni și orice științe de care ar avea trebuință; poate asemenea verifică sau cere copii sau extracte de pe actele procedurii falimentului, precum și de pe registrele și hârțiile falitului, dar nu poate sa le ridice de la greșa tribunalului comercial.

Complectindu-se instrucțiunea, judele instructor trebuie în orice caz, sa se pronunțe dacă este sau nu caz de urmărire în contra inculpaților.

Deciziunea definitiva a instanțelor penale va trebui sa fie notată pe marginea sentinței declarative de faliment și se va publica ca și aceasta.

ART. 710 ***

Numele și prenumele falitului se va înscrie într-un tablou afișat în sala tribunalului care a declarat falimentul și în sala burselor de comerț.

Acei al căror nume figurează pe acest tablou nu pot intra în localurile burselor. Aceasta dispozițiune trebuie sa fie înscrisă pe tablou.

ART. 716 ***

Până ce nu se termină procedura falimentului, falitul nu se poate departa de la domiciliul sau fără o permisiune a judecătorului sindic, și este dator sa se prezinte înaintea acelu judecător ori de câte ori va fi chemat. Însă dacă judecătorul se va convinge ca falitul este împiedicat de a se înfățișa în persoana din cauze binecuvintate, poate să-l autorizeze a se înfățișa prin mandatar.

APT. 717 ***

Sentința declarativă de faliment ridică de drept falitului, din ziua pronunțării sale, administrațiunea bunurilor sale chiar și a acelor pe care le-a dobândit în timpul falimentului.

Acțiunile care aparțin falitului nu vor putea fi exercitate decât de către judecătorul sindic, afara de acel care privesc drepturile lui exclusiv personale, sau care sunt străine falimentului.

Din ziua declaratiunei falimentului, nici o acțiune în contra falitului privitoare la bunurile sale mobile sau imobile și nici un act de executare asupra acelorași bunuri nu va putea fi intentat sau îndreptat decât în contra judecătorului sindic.

Acțiunile și executările deja începute în persoana falitului se vor continua, însă, în persoana judelei sindic.

Tribunalul, dacă găsește cu cale, poate permite sau ordonă ca falitul sa fie citat în cauza, mai cu seama atunci când ar avea interese opuse cu judecătorul sindic.

Falitul are dreptul sa intervină în chestiunile din care poate sa decurga în sarcina sa o imputare de bancruta.

ART. 718 ***

Sentința declarativă de faliment suspendă numai fata de masa creditorilor, curgerea dobânzilor, a creanțelor negarantate prin ipoteca, gaj sau alt privilegiu.

Dobânzile creanțelor garantate nu pot fi cerute decât asupra sumelor provenind din vânzarea bunurilor supuse privilegiului sau ipotecei; când însă din neajungerea acestor garanții, dreptul creditorilor se exercită asupra masei chirografare, restul creanței neacoperit se determină fără a se ține în seama dobânzile posteroare date sentinței declarative de faliment.

ART. 719 ***

Datoriile cu scadenta obligatorie în sarcina falitului și acele a căror scadenta este subordonată voinței sale, sunt considerate ca ajunse la scadenta prin efectul declaratiunei falimentului.

Din momentul declarării în stare de faliment, creanțele în contra falitului, în ceea ce privește participarea lor la deliberările falimentului, vor rămâne fixate în miinile ultimului purtător, anterior declarării în stare de faliment; asemenea și cele care se vor fi aflind în circulațiune în străinătate, vor rămâne fixate în miinile ultimului purtător din tara, anterior declararei în stare de faliment.

ART. 720 ***

Pentru chiriiile datorite de falit, actele de executare asupra bunurilor mobile care servesc la comerțul sau vor fi suspendate în timp de 30 de zile de faliment, afara de măsurile conservatoare și de dreptul pe care proprietarul îl dobindise mai dinainte pentru a reintra în posesiunea bunurilor închiriate. Când proprietarul a obținut acest drept, suspendarea actelor de execuțiune mai sus arătate încetează de drept.

ART. 721 ***

Dacă falitul este locatar de imobile pentru trebuințele comerțului sau, și dacă contractul trebuie sa dureze mai mult de un an de la data declararei falimentului, judecătorul sindic, cu autorizațiunea majorității în sume a creditorilor ale căror creanțe au fost verificate, poate cere desființarea acelu contract dând proprietarului o dreaptă despăgubire.

ART. 722 ***

Prin sentința declarativă de faliment sau printr-o alta posteroară, tribunalul, din oficiu sau după cererea oricărui în interesat, determină provizoriu ziua încetării plăților. În lipsa de o determinare specială, încetarea plăților se socotește ca a avut loc în ziua pronuntarei sentinței care a declarat falimentul sau în ziua morții falitului sau în aceea a retragerii sale din comerț, dacă falimentul a fost declarat în urma acestor evenimente.

În nici un caz încetarea plăților nu se va putea fixa la o epocă mai depărtată de trei ani de la datele sus menționate.

ART. 723 ***

În contra sentinței care determină provizoriu data încetării plăților, se poate face contestatiunea înaintea tribunalului care a pronunțat-o sub condițiune numai ca aceasta contestatiune sa fie notificată cel mai mult până în opt zile de la verificarea creanțelor.

Toate contestațiunile în contra acestei sentințe se discută contradictoriu cu judecătorul sindic și se rezolvă prin una și aceeași hotărâre.

După expirarea acestui termen, sau când sentința care s-a pronunțat asupra contestatiunii nu mai este supusă apelului, data încetării plăților rămâne irevocabil determinată în privința tuturor creditorilor.

ART. 724 ***

Toate actele și operațiunile falitului și toate plățile făcute de dânsul în urma sentinței declarative de faliment, sunt nule de drept.

Sunt asemenea nule, fata cu masa creditorilor:

1. Toate actele și înstrăinările cu titlu gratuit făcute cu șase luni înainte de data încetării plăților;
2. Plata datoriilor neajunse la scadenta, făcută în urma datei încetării plăților, fie în bani, fie prin cesiune, vânzare, compensatiune sau altfel;
3. Toate înstrăinările, cu orice titlu, însă numai de bunuri mișcătoare, făcute de falit, în interval de șase luni înainte de epoca încetării plăților, către soțul sau soția falitului, către rudele sale în linie directă și către rudele colaterale sau aliați până în gradul al patrulea.

ART, 725 ***

Toate actele, plățile și înstrăinările făcute în fraudă creditorilor, în orice timp ar fi fost făcute, trebuiesc sa fie anulate, conform dispozițiunilor art. 975 din Codicele civil.

ART, 726 ***

Se presuma făcute în fraudă creditorilor și, în lipsa de proba contrarie se anulează, fata cu masa creditorilor, următoarele acte, dacă sunt survenite în urma datei încetării plăților:

1. Toate actele, plățile și înstrăinările cu titlu oneros, când cel de al treilea cunoștea starea de încetare a plăților în care se găsea comerciantul cu toate ca încă nu era declarat falit;
2. Actele și contractele comutative, în care valorile date sau obligațiunile luate de falit întrec cu mult ceea ce i s-a fost dat sau promis;
3. Plățile datoriilor ajunse la scadenta și exigibile, care nu au fost efectuate în bani sau cu efecte de comerț;
4. Gajurile, anticrezele și ipotecile constituite asupra bunurilor debitorului.

Aceeași prezumțiune va avea loc și pentru actele, plățile și înstrăinările, cu orice titlu, făcute în cele zece zile anterioare declaratiunii de faliment, chiar în lipsa punctelor extreme, sus enunțate.

ART. 727 ***

Inscripțiunile ipotecare, luate în virtutea unui titlu recunoscut valabil nu sunt cuprinse în dispozițiunile articolului precedente, numai sa fie anterioare sentinței declarative în faliment.

ART. 728 ***

Dacă, după încetarea plăților și înainte de pronunțarea sentinței declarative în faliment, comerciantul a plătit cambiile, acțiunea pentru restituirea banilor se va putea îndrepta cunoștința de încetarea plăților în momentul când cambia a fost trasa sau girata.

ART. 729 ***

Dacă comerciantul a fost declarat falit după moartea sa, sau dacă moare după declarațiunea în faliment, soțul, fiii și moștenitorii săi pot sa se prezinte în persoana sau prin mandatar, ca în locul defunctului, la formarea bilanțului, la cercetarea registrelor și la procedura falimentului.

TITLUL II ***

Despre administrațiunea falimentului

CAP. 1 ***

Despre persoanele însărcinate cu administrarea falimentului

ART. 730 ***

Administrațiunea falimentelor se va exercita de un judecător sindic, așezat pe lângă fiecare tribunal sub privegherea tribunalului.

Ea are de scop conservarea și lichidarea bunurilor falitului și repartitiunea lor între creditori.

SECȚIUNEA I

Despre judecătorii sindici

ART. 731 ***

Pe lângă fiecare tribunal de județ se înființează unul sau mai multi judecători sindici, însărcinați în special cu administrarea falimentelor.

Tribunalul Ilfov va avea trei judecători sindici; tribunalul Iași doi.

Numărul judecătorilor sindici se va putea spori, după necesitățile serviciului, prin decret regal, în urma unei deciziuni a consiliului de miniștri.

ART. 732 ***

Judecătorii sindici sunt numiți prin decret regal.

Ei fac parte din corpul judecătoresc.

Ei sunt asimilați judecătorilor de ședința; sunt supuși la aceleași condițiuni de admisibilitate (art. 52 și 59 din legea organizării judecătorești) și se bucură de acelaș rang, drepturi și avantaje.

ART. 733 ***

Judecătorii sindici ai tribunalelor care nu au secțiune specială comercială, pot fi delegați de tribunal cu lucrări de orice natura afara de tribunal.

În caz de vacanta sau de absolută necesitate, judecătorii sindici pot fi delegați de ministrul justiției pentru a înlocui pe judecătorul tribunalului sau pe judecătorul de instrucție. Asemenea delegațiune permanenta se poate da și de președintele tribunalului, însă numai pentru termenul de 10 zile.

ART. 734 ***

În caz de lipsa sau de recuzare a judecătorului sindic, la tribunalele cu o singură secțiune, președintele tribunalului delegă pe un alt judecător spre a-i ține locul, fie până la încetarea absenței, fie până la terminarea falimentului.

ART. 735 ***

Tribunalul, acolo unde sunt mai multi judecatori-sindici, poate, în orice stare a falimentului sa înlocuiască pe un judecător-sindic prin altul, fără aratare de motive.

ART. 736 ***

Judecătorul sindic se poate recuza pentru aceeași motive ca și judecătorii.

Judecătorul-sindic, care cunoaște ca în persoana lui există motiv legal de recuzare, trebuie sa aducă aceasta la cunoștința tribunalului în termen de 24 ore.

Recuzarea se judecă în camera de consiliu, ascultindu-se partea care propune recuzarea și judecătorul sindic.

ART. 737 ***

În afacerile prezentând dificultăți speciale, judecătorul-sindic poate cere tribunalului sa se numească advocati experți sau custozi, de ale căror servicii s-ar simți nevoie.

Tribunalul, dacă încuviințează cererea, va desemna pe advocatii, experții sau custozii ce va găsi cu cale și va fixa retribuțiunea lor.

Judecătorul sindic este dator ca cel mai târziu în termen de trei zile de la încheierea tribunalului, sa comunice celor interesați însărcinarea ce li s-a dat.

ART. 738 ***

Judecătorul sindic este dator îndată ce hotărârea de omologare a concordatului a rămas definitivă, sau îndată ce este chemat să facă vreo distribuție între creditori să formeze statul cheltuielilor de justiție și administrație a falimentului și să ceară tribunalului aprobarea lui.

ART. 738 ***

Cheltuielile de justiție și administrație, prevăzute în statul judecătorului sindic, aprobat de tribunal, se vor plăti de falit, sau se vor reține din patrimoniul falimentului cu preferința înaintea oricăror altor datorii.

ART. 740 ***

Judecătorii sindici ai tribunalelor Ilfov, Iași, Covurlui, Dolj, Brăila, au unul sau mai mulți secretari-arhivari. Numărul lor se va fixa prin decizie a consiliului de miniștri.

Secretarii-arhivari au gradul de grefieri de tribunal; sunt supuși aceluiași condiționii de admisibilitate și se bucură de aceleași avantaje.

Ei se numesc prin decret regal.

La celelalte tribunale, funcțiunile secretarului-arhivar se îndeplinesc de grefierul tribunalului sau de un ajutor de grefa delegat de dânsul, sub a lui răspundere și control.

ART. 741 ***

Secretarii-arhivari sunt ținuuți, înainte de a intra în funcțiune să depună o cauțiune egală cu aceea a grefierilor.

Ei sunt supuși, în afara de obligațiunile speciale ce se vor fixa prin regulament, la toate îndatoririle prevăzute de regulamentul interior al grefelor.

ART. 742 ***

Un regulament special va determina modul de funcționare al serviciului contabilității falimentelor.

CAP. 2 ***

Despre punerea sigiliilor și despre inventar

ART. 743 ***

Îndată după declarațiunea falimentului, sau cel mult în 24 ore, judecătorul-sindic sau judecătorul de ocol, după delegațiunea judecătorului-sindic va procedea la punerea sigiliilor. Chiar înainte de declarațiunea falimentului, tribunalul comercial poate ordona punerea sigiliilor din oficiu punerea sigiliilor din oficiu, sau după stăruința uneia sau mai multor creditori, dacă debitorul a dosit sau dacă este sustragere chiar parțială de activ.

ART. 744 ***

Sigiile se vor pune pe magazine, comptoare, birouri, case de bani, portofolii, registre, hârtii, mobile și pe orice efecte ale falitului.

Când sigiile s-au aplicat prin mijlocirea unui judecător de ocol, el va înainta actele imediat judecătorului-sindic, care l-a delegat.

ART. 745 ***

Vestmintele, rufele și mobilele necesare falitului și familiei lui nu se vor pune sub sigilii, ci se vor lăsa falitului cu o listă descriptivă, rezervindu-se dreptul tribunalului de a statua asupra reclamațiunilor ce s-ar ivi în aceasta privința din partea judecătorului-sindic sau a creditorilor.

ART. 746 ***

Obiectele a căror vânzare a fost autorizată, nu vor fi puse sub sigilii, dacă judecătorul-sindic va cere, dar va trebui să fie imediat inventariate și pretuite. Procesul-verbal constatator se va înainta tribunalului.

ART. 747 ***

Registrele de comerț al falitului, dacă judecătorul-sindic găsește de cuviință, nu se vor pune sub sigilii, dar vor trebui să fie imediat inventariate, încheindu-se proces-verbal cu o descriere minuțioasă a stării în care se găsesc.

Acest proces-verbal se va atașa la dosarul falimentului, iar registrele se vor ridica de judecătorul-sindic, spre a le depune imediat la grefa tribunalului.

În caz însă de acțiune de fals, judecătorul penal va putea cere remiterea temporala a registrelor, pentru trebuințele judecății.

ART. 748 ***

Cambiile și celelalte titluri de credit cu scadența scurtă sau care ar fi de prezentat la acceptare, sau acelea în privința cărora ar fi necesar să se facă acte conservatorii, pot fi ridicate de judecătorul-sindic, după o prealabilă descriere a lor printr-un proces-verbal, ce se va atașa la dosarul falimentului, pentru ca judecătorul-sindic să îngrijească să se facă acele acte.

ART. 749 ***

Atunci când judecătorul-sindic găsește că inventarul bunurilor falitului se poate face într-o singură zi, el poate să proceda imediat la facerea inventarului, și apoi să aplice sigiliile.

ART. 750 ***

În cele trei zile de la numirea sa, judecătorul-sindic va procedea la inventarierea bunurilor falitului în prezența acestuia sau citindu-l legalmente.

ART. 751 ***

Inventarul este scutit de formalitățile obicinuite de procedura și de taxele de timbru și înregistrare; el va trebui să fie făcut în dublu original de către judecătorul-sindic, în prezența unuia sau mai multor creditori designați de către tribunal.

Inventarul trebuie să cuprindă descrierea întregului activ și pasiv al falitului și să fie scris de toți aceia care au participat la facerea lui. Unul din originalele inventarului va trebui să fie depus în 24 ore de la terminarea lui, la grefa tribunalului.

Judecătorul-sindic se poate ajuta la facerea inventarului și la estimarea bunurilor, cu o persoană expertă numită de tribunal.

Cu toate acestea, când împrejurările speciale ale falimentului o cer, tribunalul poate prescrie reguli și precauțiuni particulare pentru facerea inventarului.

ART. 752 ***

Inventarul odată terminat, judecătorul-sindic se constituie depozitar judiciar al mărfurilor, banilor, titlurilor de creanțe, registrelor, hârtiilor, mobilelor și celorlalte obiecte ale falitului.

Judecătorul-sindic va putea lua, cu aprobarea tribunalului, orice măsură de asigurare pentru paza bunurilor falimentului, pentru care este constituit depozitar judiciar.

Banii trebuie să fie depuși la Casa de depuneri și recipisa la tribunal.

În ce se atinge de registrele și de hârtiile falitului, în caz de acțiune penală pentru fals, se va urma conform art. 454 și 457 și altor dispozițiuni relative din codicele de instrucțiune criminală.

ART. 753 ***

Dacă falimentul se declară în urma morții falitului, mai înainte de a se fi făcut inventarul moștenirii sale, sau dacă falitul moare în urma declarării falimentului, dar înainte de facerea inventarului, se procedea îndată la formarea lui conform regulilor de mai sus, în prezența moștenitorilor sau ei legalmente citați.

CAP. 3 ***

Despre funcțiunile relative la administrațiunea falimentului

ART. 754 ***

Judecătorul sindic, îndată după aplicarea sigiilor, trebuie, după indicațiunile bilanțului, registrelor și hârțiile falimentului, cum și după orice alte informațiuni ar mai putea culege, să întocmească un tablou despre creditorii falimentului și să adreseze fiecăruia din ei o înștiințare specială, cu arătarea dispozițiunilor din sentința declarativă de faliment privitoare la prezentarea declarațiunilor creanțelor și la verificare.

ART. 755 ***

Când falitul nu a prezentat bilanțul, judecătorul sindic trebuie să-l întocmească fără întârziere, cu elementele ce a putut adună.

Dacă bilanțul a fost prezentat de falit, judecătorul-sindic trebuie să-l verifice și să-i facă rectificările și adăugirile ce ar crede necesare.

Bilanțul astfel făcut, verificat și rectificat, trebuie depus la grefa tribunalului.

ART. 756 ***

Dacă falitul justifică ca s-a găsit în imposibilitate fără culpa din parte-i, de a prezenta bilanțul sau registrele sale de comerț în termenul fixat de art. 703, tribunalul poate, dacă nu are nici o îndoială ca ar fi rea credința, să-l autorizeze printr-o încheiere dată în camera de consiliu, de a prezenta bilanțul într-un termen ulterior scurt; iar după expirarea și acestui termen, se vor aplica și dispozițiunile articolului precedent. În acest scop, falitul poate să examineze registrele sale de comerț la judecătorul-sindic sau la grefa.

ART. 757 ***

Judecătorul sindic trebuie să cheme pe falit înaintea sa ca să examineze registrele, să le reunească conținutul, să le certifice starea în care se află, să le încheie și să le semneze în prezenta sa.

Dacă falitul nu se prezintă la invitarea făcută, va fi somat să compară cel mult în 48 ore, înaintea tribunalului.

Falitul, care se află în stare de arestare, poate fi autorizat de tribunal să compară prin mandatar.

ART. 758 ***

Judecătorul sindic trebuie să încaseze creanțele falitului, observând măsurile de asigurare care vor fi fost prescrise de tribunal și să dea chitanța.

El trebuie să facă toate actele conservatoare pentru drepturile falitului în contra debitorilor săi și să ia asupra bunurilor lor înscripțiunea pentru ipotecile care nu ar fi fost înscrise de falit.

Inscripțiunile se vor lua în numele masei.

ART. 759 ***

Scrisorile și telegramele adresate falitului trebuie să fie remise judecătorului-sindic, care este autorizat să le deschidă și pe unele și pe altele; falitul poate să asiste la deschiderea lor și, dacă conținutul scrisorilor și telegramelor nu privește la interesele sale patrimoniale, poate să ceară predarea lor. Judecătorul-sindic este dator să păstreze secretul.

ART. 760 ***

Judecătorul sindic, poate fi autorizat de tribunal să vinză lucrurile supuse stricaciunii sau la micșorarea iminentă de valoare, cum și acelea a căror conservare ar fi costisitoare.

Vânzarea nu se va putea face decât prin licitație publică și după o prealabilă expertiză ordonată de tribunal.

Continuarea comerțului, în tot sau în parte, nu se poate face decât cu încuviințarea majorității în număr a creditorilor verificați.

Majoritatea creditorilor, încuviințând continuarea comerțului va determina cu precizie timpul, limitele și condițiunile sub care se va continua și va desemna persoana care îi va face, sub răspunderea ei.

Tribunalul va putea aproba continuarea comerțului, în condițiunile arătate de majoritatea creditorilor și va prescrie măsurile necesare, pentru asigurarea mărfurilor și consemnarea prețului.

Încheierea tribunalului, atât pentru vânzare, cât și pentru continuarea comerțului, se va publica prin foaia anunțurilor judiciare sau prin Monitorul Oficial.

ART. 761 ***

Judecătorul sindic trebuie să lucreze personal în toate afacerile însărcinatei sale, dacă nu a fost autorizat de tribunal să se prezinte prin alții în unele operațiuni determinate.

El mai poate fi autorizat de tribunal, atunci când împrejurări particulare o reclamă, ca să fie ajutat în administrațiune de una sau mai multe persoane retribuite.

El mai poate de asemenea, fi autorizat să întrebuițeze pe falit pentru a-i înlesni administrațiunea și, în acest caz, condițiunile concursului dat de falit sunt determinate de tribunal.

ART. 762 ***

Tribunalul, asupra propunerii judecătorului-sindic, poate acorda falitului, pentru el și familia sa, ajutoarele necesare din activul falimentului, fixând suma odată pentru totdeauna.

După verificarea creanțelor, nici un ajutor nu se mai poate da falitului și familiei sale, fără încuviințarea majorității în număr a creditorilor verificați.

ART. 763 ***

Banii, provenind din vânzări și din încasări vor trebui să fie imediat depusi la Casa de depuneri și recipisa la tribunal.

ART. 764 ***

Banii, depusi de judecătorul-sindic sau de alții în contul falimentului, nu pot fi retrasi decât în virtutea unei încheieri a tribunalului. Dacă sunt sechestrați, judecătorul sindic trebuie mai întâi să obțină ridicarea sechestrului.

ART. 765 ***

Judecătorul sindic trebuie să prezinte, la finitul fiecărei luni, tribunalului un prospect sumar despre administrațiunea sa și un tablou despre depozitele efectuate cu actele justificative. Dacă împrejurările falimentului o reclamă, tribunalul poate să prelungească acest termen până la trei luni.

ART. 766 ***

În orice faliment, judecătorul-sindic trebuie în 15 zile de la primirea însărcinării sale, să remită tribunalului o expunere succintă a principalelor cauze și împrejurări ale falimentului și a caracterului ce el prezintă, cum și un cont sumar a stării aparente a masei.

Copie de pe acest raport se va înainta parchetului.

ART. 767 ***

Când judecătorul-sindic încetează din însărcinarea sa înainte de a se fi terminat lichidatiunea activului după dispozițiunile titlului IV, el trebuie să predea, fără întârziere, succesoriului sau, patrimoniul și actele falimentului și să-i remită contul administrațiunii sale.

Dacă facerea inventarului nu este terminată, el trebuie să intervină pentru a face să se constate predarea a tot ce el primise.

Terminându-se lichidarea, judecătorul-sindic va prezenta tribunalului un tablou general constatator de toate operațiunile făcute în cursul administrațiunii falimentului.

Creditorii și falitul pot prezenta tribunalului observațiunile lor.

TITLUL III ***

Despre lichidatiunea pasivului

CAP. 1 ***

Despre verificarea creanțelor

ART. 768 ***

Creditorii falitului trebuie sa prezinte declarațiunea creanțelor lor și titlurile din care deriva, la grefa sindicatului tribunalului de comerț, în termenul fixat de sentința declarativă de faliment. Secretarul-arhivar al sindicatului le da chitanța și formează un tablou (stat).

ART. 769 ***

Dacă sunt creditori care resed în tara străină, tribunalul poate, după împrejurări, în privința acestora, sa prelungească termenul pentru verificarea creanțelor lor. Despre aceasta însă, judecătorul-sindic trebuie sa dea o înștiințare specială, tuturor creditorilor.

ART. 770 ***

Declarațiunea creanțelor trebuie sa arate numele și prenumele sau firma și domiciliul creditorului, suma datorată, drepturile de privilegiu, de gaj sau de ipoteca și titlul din care creanța deriva.

Ea trebuie sa conțină afirmarea clara și explicită, ca creanța este adevărata și reală și trebuie sa fie semnată de creditor sau de o persoană autorizată cu mandat special, sa facă pentru el aceasta afirmare trebuind și în mandat sa se exprime suma creanței.

Dacă creditorul nu domiciliază în comuna în care resade tribunalul, declarațiunea trebuie sa conțină și alegerea de domiciliu în aceeași comuna; altfel, toate notificatiunile posterioare se vor face creditorului la grefa tribunalului, afisindu-se și la usa tribunalului.

ART. 771 ***

Secretarul-arhivar al sindicatului tribunalului este dator ca, cu cinci zile înainte de ziua fixată pentru verificarea creanțelor, sa comunice judecătorului-sindic tabloul (statul) format conform art. 768.

Judecătorul, examinind acest tablou, va putea, din oficiu sau după cererea unuia sau mai multor creditori, sa dispună ca, la ziua fixată pentru verificare, sa fie de fata și falitul, spre a-i da cuvenitele explicațiuni asupra veracității creanțelor; poate încă sa ordone comparatiunea personală a creditorului sau să-l autorizeze sa compare prin mandatar, sa prescrie înfățișarea registrelor de comerț ale creditorului sau a unui extract dintr-insele; va putea încă sa ordone prezentarea oricărei alte persoane care ar putea sa dea informațiuni sau lămuriri încheind proces-verbal. Chemările, în acest caz, se fac prin sindicatul tribunalului.

ART. 772 ***

În ziua fixată de sentința declarativă a falimentului pentru verificarea creanțelor, judecătorul-sindic, asistat de greșierul tribunalului sau de secretarul-arhivar al sindicatului tribunalului, va procede, contradictoriu, cu cei interesați, la verificarea creanțelor.

Creanțele se verifică în ordinea înscrierii în tablou prin confruntarea titlurilor prezentate cu registrele și hârtiile falitului.

Falitul și oricare din creditori se pot opune la admiterea creanțelor.

Creanțele necontestate sau acelea pe care toți interesatii le recunosc ca justificate, sunt admise la masa falimentului.

În caz de contestatiuni, judecătorul-sindic printr-o singura sentința se pronunță asupra tuturor contestatiunilor care privesc creanțe a căror valoare nu trece peste competența judecătorului de ocol, cu rezerva apelului la tribunal, în termen de 5 zile de la pronunțare; cât pentru celelalte creanțe, el trimite contestațiunile înainte tribunalului, care le va judeca în prima instanța, în termen de cel mult 10 zile de la ziua verificării.

Procesul verbal de verificarea creanțelor trebuie sa arate cu deamanuntul toate operațiunile făcute, numele creditorului, data. scadenta și cuantumul creanței; dacă suma este datorită de falit ca emitent sau ca girant și numele girantilor anteriori, sa arate numele persoanelor intervenite și sa relateze declarațiunile lor.

Judecătorul-sindic va viza creanțele admise, arătând și suma pentru care s-au admis.

ART. 773 ***

Creanțele datorite de falit ca girant se vor admite la pasivul falimentului în mod condițional. Ele se vor șterge din tablou, dacă emitentul la scadenta a plătit suma.

Judecătorul-sindic va menționa, pe titlul și în procesul-verbal, ca admiterea nu este decât în mod condițional.

Excluderea unor asemenea creanțe se va face de către tribunal, după cererea celor interesați. Sentința se da contradictoriu cu judecătorul-sindic și este supusă opozițiunii și apelului.

ART. 774 ***

După închiderea procesului-verbal de verificare, declarațiunile creanțelor și opozițiunile în contra declarațiunilor sau a admitterilor de creanțe deja făcute, trebuiesc sa fie notificate judecătorului sindic și creditorilor ale căror creanțe se atacă și sa fie depuse la grefa sindicatului tribunalului, cu documentele pe care le întemeiază, cel puțin cu două zile mai înainte de audiența fixată pentru rezolvarea contestațiunilor.

În lipsa de asemenea contestațiuni, audiența trebuie sa fie fixată în un termen nu mai mic de cinci zile și nici mai mare de zece zile de la închiderea suszisirului proces-verbal.

ART. 775 ***

Tribunalul examinind toate contestațiunile deodată și împreună, contradictoriu cu judecătorul-sindic și persoanele arătate în articolele precedente, se pronunță prin o singură sentința, chiar dacă ar trebui sa se ordone vreun act oarecare de instrucțiune în privința uneia sau mai multor creanțe.

Sentința tribunalului, în asemenea caz, nu este supusă apelului decât dacă creanța trece peste valoarea de 1500 lei.

ART. 776 ***

În toate cazurile în care nu se poate pronunța sentința definitiva, tribunalul comercial poate sa admită provizoriu, pentru o sumă determinată, la pasivul falimentului, creanțele contestate, pentru ca, în virtutea lor, sa se poată exercita drepturile creditorului în liberatiunile falimentului, cu rezerva însă a deciziunii definitive din partea judecății asupra validității contestațiunii.

Tribunalul de comerț poate suspenda deciziunea definitiva asupra admitterii unei creanțe până la sfârșitul acțiunii penale privitoare la dinsa, sau al procedurii penale începută după dispozițiunile art. 712 și în acest caz, el determină asemenea dacă și până la ce suma acea creanța sa fie admisă provizoriu la pasivul falimentului.

ART. 777 ***

Creditorul căruia nu i se contestă decât privilegiul sau ipoteca, va fi admis provizoriu la deliberările falimentului ca creditor chirografar până ce acea contestațiune va fi rezolvată.

ART. 778 ***

Creanțele neproducatoare de dobânda și neajunse la scadenta la data declaratiunii falimentului, vor fi admise la pasiv pentru suma lor întreaga, cu rezerva expresă însă ca plata oricărei repartitii parțiale sa consiste într-o suma la care, dacă i s-ar adaugă interesele socotite de 6% pe an, pentru timpul cât mai rămâne sa curgă de la data mandatului de plata până la ziua scadenței creanței, aceasta suma sa echivaleze cu suma cotei de repartitii.

ART. 779 ***

Creanțele pentru declarațiunea cărora s-a prelungit termenul, conform art. 769, vor fi verificate în mod suplimentar la sosirea acelu termen, după dispozițiile acestui capitol.

ART. 780 ***

Chiar după expirarea termenelor fixate prin articolele precedente, creditori cunoscuți sau necunoscuți care nu și-au declarat încă creanțele, pot sa ceara de la judecătorul-sindic sa fie verificați la masa falimentului, până când nu s-au sfârșit repartitiunile întregului activ al falitului.

Judecătorul sindic va procede de urgenta la verificarea acestor creanțe, ascultind și pe falit.

În caz de contestațiune, se va urma conform art. 772.

Judecătorul sindic va putea chiar să-i admită provizoriu la pasiv, conform dispozițiunilor precedente.

În caz de descoperire de fals, de dol de erori esențiale de fapt sau de descoperiri de titluri până aci necunoscute, se poate încă face opozițiune contra admitterilor de creanța deja efectuate.

Cheltuielile derivând din declarațiunile de creanțe și opozițiunile tardive, sunt în totdeauna în sarcina acelor care le fac.

Efectele declarațiunilor și opozițiunilor tardive sunt determinate în titlul V.

CAP. 2 ***

Despre diferite specii de creditări

ART. 781 ***

Toți creditorii falitului au dreptul sa ia parte la deliberările falimentului, cu rezerva dispozițiunilor care regulează participarea creditorilor având ipoteca, gaj sau alt privilegiu, în repartitiunea activului și intervenirea lor la concordat.

SECȚIUNEA I

Despre creditorii având gaj sau alt privilegiu asupra bunurilor mobile

ART. 782 ***

Judecătorul sindic poate oricând, cu autorizarea tribunalului sa retragă, în profitul falimentului, lucrul dat în gaj, plătind pe creditor.

Poate asemenea sa facă sa se ordone de tribunal vânzarea gajului cu licitație publica și creditorul nu se va putea opune la aceasta decât numai renuntind la dreptul de a-și obține plata creanței sale asupra celorlalte bunuri nesupuse gajului.

Dacă gajul s-a vândut pe un preț mai mare decât creanța, prisosul aparține masei falimentului.

ART. 783 ***

Dispozițiunile codicelui civil, privitoare la privilegiile asupra mobilelor, se aplică și în materie de faliment, cu rezerva dispozițiunilor speciale cuprinse în acest codice și cu modificările următoare:

1. Salariul datorit lucrătorilor intrebuintati deadreptul de către falit, în timpul lunei care a precedat declarația falimentului, se va admite între creanțele privilegiate, în acelaș rang cu privilegiul stabilit în art. 1729 din codicile civil pentru salariile datorite oamenilor de serviciu. Salariul datorit baietilor din pravalie și comisilor, pentru cele șase luni care au precedat declararea falimentului, se va admite cu acelaș rang;

2. Privilegiul locatorului, prevăzut la art. 1730 codicile civil, nu se întinde asupra mărfurilor ieșite din magazine, sau din locurile unde locatarul își exercită comerțul sau industria sa, dacă cei de al treilea au dobândit drepturi asupra lor, afara de cazul de sustracțiune frauduloasă. Privilegiul are loc și pentru despăgubirea datorită locatorului după dispozițiile art. 721;

3. Creanța pentru prețul neplătit al masinelor de importanta valoare, întrebuințate într-o exploatare industrială, manufacturiera sau agricola este privilegiată în rangul indicat la numărul 5 de sub art. 1730 codicele civil, asupra mașinilor vândute și predate falitului, în cei trei ani care au precedat declarația falimentului cu toate ca ar fi devenit imobile prin destinațiune.

Acest privilegiu nu va avea nici un efect dacă vânzătorul, în cele trei luni de la predarea mașinilor în primirea cumpărătorului în tara, nu va fi făcut sa se transcrie actul din care rezultă vânzarea și creanța sa în registrul de transcriptiune imobiliara al tribunalului în jurisdicțiunea căruia s-au așezat mașinile.

ART. 784 ***

Judecătorul sindic va forma lista creditorilor care pretind a avea dreptul de gaj sau alt privilegiu asupra mobilelor. Contestațiunile asupra existenței privilegiului vor fi rezolvate după dispozițiunile art. 772 și următoarele.

ART. 785 ***

Dacă prețul mobilelor supuse la un privilegiu special nu ajunge pentru plata creditorilor privilegiați, aceștia concură pentru rest cu creditorii chirografari la distribuirea celeilalte părți de activ.

SECȚIUNEA II

Despre creditorii privilegiați sau ipotecari asupra imobilelor.

ART. 786 ***

Dacă una sau mai multe repartituni ale prețului bunurilor mobile se face înainte de distribuirea prețului imobilelor, creditorii privilegiați sau ipotecari, ale căror creanțe sunt verificate, concură la acele repartituni cu întreaga lor creanță cu rezerva deducerilor mai jos arătate.

ART. 787 ***

Creditorii privilegiați sau ipotecari care, după vânzarea mobilelor, sunt definitiv colocați asupra imobilelor în rang util pentru totalitatea creanțelor lor nu vor primi partea din prețul ce li se cuvine decât deducându-se dintr-sa sumele ce ei au primit deja din repartițiile masei chirografare. Sumele astfel distrase nu rămân pentru ceilalți creditori ipotecari, dar sunt atribuite masei chirografare și distribuite numai ei.

ART. 788 ***

Dacă creditorii privilegiați sau ipotecari nu au fost colocați decât pentru o parte din creanțele lor asupra prețului imobilelor, drepturile lor asupra masei chirografare sunt definitiv regulate în proporție cu sumele pentru care ei au mai rămas creditori în urma acelei colocațiuni, și masa va fi subrogată, în locul lor, pentru aceea ce ei vor fi primit, după dispozițiunile art. 766 peste proporțiunea părții creanței necolocate.

ART. 789 ***

În privința creditorilor privilegiați sau ipotecari, care nu au fost colocați în rang util asupra prețului, sau care nu sunt plătiți integral cu prețul imobilelor se vor aplica dispozițiile art. 788.

SECȚIUNEA III

Despre drepturile femeii falitului

ART. 790 ***

În caz de faliment, al bărbatului, femeia reia imobilele dotale cu dreptul de a percepe veniturile, precum și imobilele parafernale care îi aparțineau în momentul căsătoriei și pe acelea pe care le-a dobândit în timpul căsătoriei, provenind din cauze juridice anterioare sau prin efectul unei donatiuni sau de succesiuni testamentare sau legitime.

ART. 791 ***

Femeia va relua asemenea imobile dobândite de dinsa și în numele ei, cu banii provenind din înstrăinarea bunurilor care îi aparțineau în momentul căsătoriei, sau care i-au parvenit în urma prin unul din modurile arătate în articolul precedent, cu condițiune însă numai ca, în contractul de achizițiune, sa se declare expres aceasta întrebuițare și ca proveniența banilor sa fie stabilită printr-un inventar sau prin orice alt act cu data certă.

ART. 792 ***

În toate celelalte cazuri și oricare ar fi regimul sub care s-au căsătorit soții, prezumția este ca bunurile dobândite de femeia falitului aparțin bărbatului și ca au fost plătite cu banii lui,

astfel încât acele bunuri trebuie să fie întrunite la masa falimentului, femeia însă este admisă să facă proba contrarie.

ART. 793 ***

Bunurile mobile atât dotale, cât și parafernale cuprinse în contractul de căsătorie, sau parvenite femeii în vreunul din modurile arătate în art. 790 se pot relua de femeie în natura, dacă identitatea lor este dovedită cu un inventar sau prin orice act cu data certă.

Dacă bunurile femeiei au fost înstrăinate și cu prețul lor s-au dobândit alte bunuri mobile sau imobile, femeia poate exercita asupra acestora dreptul indicat în art. 791, cu condițiunea ca proveniența banilor și nouă lor întrebuințare să fie constatată printr-un act având data certă.

Toate celelalte obiecte mobile aflate în posesiunea fie a bărbatului, fie a femeii, și oricare ar fi regimul căsătoriei se presupun ca aparțin bărbatului, afara numai dacă femeia nu va proba contrariul.

ART. 794 ***

Data certă a unui act cerută de art. 791 și 793, trebuie să fie stabilită în modurile determinate de codicele civile, dar proba achizițiunii, a posesiunii și a înstrăinării titlurilor de credit și a acțiunilor de societăți comerciale, se va putea face și cu registrele stabilimentelor publice sau ale societăților prin acțiuni.

ART. 795 ***

Dreptul arătat în art. 790 și 791 nu poate fi exercitat de femeie decât cu sarcina datoriilor și ipotecilor de care acele bunuri au fost legalmente grevate.

ART. 796 ***

Dacă bărbatul era comerciant la epoca celebrării căsătoriei sau dacă, neavând atunci vreo profesiune determinată, a devenit comerciant în anul următor, ipoteca legală pentru dota femeiei nu se întinde, în nici un caz, asupra bunurilor dobândite de bărbat în timpul căsătoriei prin orice alt titlu, afara numai de succesiune sau donațiune.

În cazurile sus zise, femeia nu poate exercita nici o acțiune asupra masei falimentului, pentru avantajele derivând din contractul căsătoriei, și creditorii nu vor putea să se prevaleze de avantajele derivând din același contract în favoarea bărbatului.

ART. 797 ***

Dacă femeia are contra bărbatului vreo creanță, derivând dintr-un contract cu titlu oneros, sau dacă ea a plătit pentru dânsul vreo datorie, creanța este presumată a fi constituită și datoria a fi plătită cu banii bărbatului, și femeia nu va putea exercita nici o acțiune asupra masei falimentului, decât dacă va face proba contrarie, conform dispozițiilor art. 792.

Femeia falitului va fi admisă la pasivul falimentului, pentru prețul bunurilor sale înstrăinate în timpul căsătoriei de către bărbat, rezervându-se însă acțiunea masei asupra sumelor ce femeia ar putea scoate conform dispozițiilor art. 1255 din codicele civil.

SECȚIUNEA IV

Despre coobligati și despre fidejutori

ART. 798 ***

Creditorul care posedă obligațiuni subscrise, girate sau garantate solidar de către falit și de alți coobligati, care au căzut în stare de faliment, participă la repartitiuni în toate masele și va fi trecut cu valoarea nominală a creanței sale până la deplina achitare.

ART. 799 ***

Nici un regres pentru dividendele plătite nu se acordă falimentelor coobligatiunilor, onora contra altora; însă dacă creanța întreaga, capital și accesorii, a fost plătită de una sau mai multe mase coobligate, astfel ca creditorul nu mai are nici o acțiune contra celorlalte, cele dintâi vor avea dreptul de regres contra celor de al doilea, în proporțiune cu partea datoriei ce au plătit și cu aceea ce cădea în sarcina respectiva a fiecăreia.

Dacă toate dividendele întrunite, ce s-au atribuit creditorului în toate falimentele coobligatilor, ar trece peste suma lui datorită, restul va fi înapoiat maselor falimentelor în proporțiunea sus arătată. Dacă însă unii din coobligati erau garanții altora, prisosul aparține, după ordinea obligațiunilor maselor falimentelor, acelor coobligati care au dreptul sa fie garantați.

ART. 800 ***

Dacă creditorul posesor al unor obligațiuni solidarare între faliti și alți coobligati, a primit înainte de faliment o parte din creanța sa, el nu va putea fi trecut la masa falimentului decât scăzându-se partea primită și conserva, pentru ceea ce-i mai rămâne datorit, drepturile sale contra coobligatilor sau fidejursorilor.

Coobligatul sau fidejursorul falitului, care a plătit o parte din datoria solidară, va figura la masa pentru tot ce va fi plătit în descărcarea falitului; cu toate acestea, creditorul conserva dreptul de a prelua, până la plata sa integrală, dividendul destinat coobligatului, sau fidejursorului, restringindu-si în acest caz acțiunile sale contra aceluiaș coobligat sau fidejursor la suma pentru care va mai fi rămas încă creditor după primirea celor două dividende.

ART. 801 ***

Coobligatul sau fidejursorul falitului care, pentru siguranța acțiunii sale de regres, are asupra bunurilor acestuia un drept condiționat de ipoteca sau de gaj, va fi cuprins în masa falimentului cu suma pentru care ipoteca sau gajul i-au fost constituite.

Dar aceasta suma se va confunda cu cea cerută de creditor în masa falimentului și, prin urmare, va fi computata o singură dată în calculul majorității cerute pentru validitatea deliberărilor creditorilor falimentului.

Prețul bunurilor ipotecate sau al gajului aparține creditorului, deducindu-se din suma ce-i este datorită.

ART. 802 ***

Creditorii conserva acțiunea lor pentru totalitatea creanțelor contra coobligatilor sau fidejursorilor falitului, chiar dacă acesta ar fi obținut un concordat la care ar fi consimțit de bunăvoie însăși acești creditori.

TITLUL IV ***

Despre lichidarea activului

CAP. 1 ***

Mijloacele pentru a lichida activul

ART. 803 ***

Judecătorul-sindic trebuie sa procedea, sub privigherea tribunalului la lichidarea activului falimentului, fie asigurând și incasind creanțele, fie procedând la vânzarea averii mobile și imobile, îndată după trecerea celor 10 zile de la pronunțarea hotărârii, data asupra contestatiunilor la verificare.

Dacă în acest interval a intervenit o propunere de concordat, în vederea căreia s-ar crede oportun sa se amine vânzarea, judecătorul-sindic va putea fi autorizat de tribunal sa suspende acea vânzare, fără prejudiciul dreptului de urmărire al creditorilor având amanet, privilegiu sau ipoteca.

Tribunalul va trebui ca, înainte de a se efectua vânzarea, sa facă a se estima lucrurile ce sunt de vândut, prin experți numiți de dânsul.

Aceasta estimățiune se va depune la grefa tribunalului.

ART. 804 ***

Vânzarea bunurilor este asemenea suspendată dacă creditorii vor decide a se continua exploatarea în tot sau în parte patrimoniului comercial al falitului, pentru timpul, în limitele

și cu condițiile ce ei vor trebui să determine cu precizie, desemnând persoana însărcinată cu conducerea exploatarei comerțului.

Această decizie nu poate fi luată decât cu o majoritate de trei părți a creditorilor în număr și în sumă.

Creditorii dizidenți și falitul pot face opoziție la tribunal, dar aceasta nu va suspenda executarea deciziei luate de creditorii.

ART. 805 ***

Datoriile provenind din operațiunile judecătorului-sindic vor fi plătite din activul falimentului, cu preferința asupra datoriilor anterioare; iar dacă aceste operațiuni trag după dinsele obligațiuni care ar trece peste activul falimentului, numai creditorii care le-au autorizat sunt personal ținuți peste partea lor din activ, în limita însă a autorizărilor date. Ei vor contribui la proporțiunea creanțelor lor respective.

ART. 806 ***

În cazul prevăzut de art. 804, creditorii trebuie să fie convocați de judecătorul-sindic. cel puțin odată pe an.

În aceste adunări judecătorul-sindic va da seama de modul cum s-a continuat comerțul și de rezultatele obținute.

ART. 807 ***

Tribunalul va putea autoriza pe judecătorul-sindic să transige asupra tuturor contestațiilor care interesează masa, chiar când ar fi privitoare la drepturi imobiliare.

Când obiectul tranzacției are o valoare nedeterminată sau mai mare de 1.500 lei, tranzacția va trebui să fie supusă la omologarea tribunalului comercial.

Omologarea nu va putea avea loc decât după ce falitul va fi ascultat sau chemat în regulă.

CAP. 2 ***

Despre vânzarea mobilelor și imobilelor falitului

SECȚIUNEA I

Despre vânzarea mobilelor

ART. 808 ***

Tribunalul poate autoriza pe judecătorul-sindic să vândă, cu licitație publică, mărfurile și celelalte obiecte ale falitului, după ce mai întâi le va fi estimat conform art. 803.

Autorizațiunea trebuie să determine termenul vânzării, să prescrie agenții prin mijlocul căreia are să se facă vânzarea și să fixeze prețul de la care are să se înceapă licitațiunea.

Această autorizațiune poate fi acordată pentru cauza binecuvântată, chiar înainte de a fi expirat termenul indicat, la art. 803, citindu-se însă prealabil falitul.

Încheierea tribunalului se va publica prin Monitorul Oficial și orice întâmpinări se pot adresa tribunalului, în termen de trei zile libere de la publicare.

Adjudecarea trebuie să fie omologată de tribunalul comercial cel mai târziu trei zile de la efectuarea ei.

ART. 809 ***

Tribunalul după cererea judecătorului-sindic și citind pe falit, poate autoriza vânzarea cu licitație publică, în masă totală sau parțială, a bunurilor mobile rămase neavindute și a creanțelor neîncasate.

Actul de înstrăinare trebuie să fie omologat de tribunal.

SECȚIUNEA II

Despre vânzarea imobilelor

ART. 810 ***

De la data sentinței declarative de faliment, nici un creditor nu va putea proceda la exproprierea silită a imobilelor; judecătorul-sindic însă, în termenul de 30 zile de la cererea ce-i va face creditorul interesat, este dator să provoace vânzarea lor cu formele stabilite pentru vânzarea bunurilor de minori.

Cererea de vânzare va fi făcută către tribunalul civil competent, îndată după expirarea termenului indicat de art. 803.

ART. 811 ***

Dacă urmărirea era începută înainte de a se pronunța sentința declarativă de faliment, de către un creditor având privilegiu sau ipoteca asupra imobilelor urmărite, judecătorului-sindic trebuie să intervină pentru ca procedura să poată fi îndeplinită fără întârziere.

Dispozițiunile art. 513 și 523 din procedura civilă se aplică și în cazul în care afara de imobilele supuse urmăririi, falitul mai are imobile în cuprinsul jurisdicțiunii aceluiași tribunal.

CAP. 3 ***

Despre revendicațiune

ART. 812 ***

Pot fi revendicate rimesele în cambiale sau în alte titluri de credit neplătite încă și pe care falitul le posedă în natura în ziua sentinței declarative de faliment dacă aceste rimese au fost făcute de proprietarul lor cu simplu mandat de a face să se încaseze valoarea ei de a o păstra în contul său, sau dacă ele au fost destinate de proprietarul lor pentru plăți anume determinate.

ART. 813 ***

Pot asemenea să fie revendicate, dacă se posedă în natura, în tot sau în parte, de către falit, în ziua sentinței declarative de faliment, mărfurile care i-au fost predate cu titlu de depozit spre a fi vândute în contul proprietarului, cu rezerva, însă, a dispozițiilor din acest codice relative la revendicațiunea titlurilor la purtător pierdute sau furate și ale art. 1909 din codicele civil.

Poate asemenea să fie revendicat prețul sau parte din preț al acelorași mărfuri care nu fusese plătit în bani sau altfel, nici trecut în cont curent între falit și cumpărător.

ART. 814 ***

Mărfurile expediate falitului, al căror preț el nu l-a plătit încă, pot fi revendicate dacă, în ziua declarării falimentului, nu ajunseseră încă în magazinele sale sau nu fuseseră primite la dispoziția lui în magazinele publice în alt loc de depozit ori de paza ale comisionarului însărcinat să le vînda pentru contul lui.

Revendicațiunea nu este admisă dacă mărfurile înainte de sosirea lor fuseseră vândute fără fraudă prin girarea facturii, a poliței de încărcare sau a scrisoarei de carat, când acestea sunt la ordin sau prin remiterea acelor titluri, când sunt la purtător.

Acela care revendică trebuie să despăgubească masa de sumele plătite în contul lui și de toate anticipațiunile făcute pentru navlu sau port, pentru comision, pentru asigurări sau alte speze și să plătească sumele ce vor fi datorite pentru aceleași cauze.

ART. 815 ***

Vînzătorul poate să rețină mărfurile vândute care n-au fost predate falitului sau care nu i-au fost expediate lui sau unei alte persoane pentru contul său.

ART. 816 ***

În cazurile prevăzute de cele două articole precedente, judecătorul-sindic, cu autorizarea tribunalului, va putea cere predarea mărfurilor, plătind vînzătorului prețul convenit.

ART. 817 ***

Cererile de revendicare trebuie să fie propuse înaintea judecătorului sindic.

Judecătorul sindic este dator ca în 48 ore sa comunice falitului și creditorilor copie, de pe acțiune, aratindu-le și termenul de înfățișare.

Comunicarea se va face conform art. 937 din codul comercial.

Fiecare din creditorii și chiar falitul sunt admiși sa contesteze cererile de revendicare.

Dacă nu există contestatiune sau dacă contestatiunea, după valoarea lucrului revendicat este de competența judecătorului de ocol, revendicarea este admisă sau respinsă printr-o ordonanță a judecătorului sindic, supusă apelului la tribunal în termen de trei zile libere de la pronunțare. În caz contrariu, judecătorul trimite judecarea afacerii înaintea tribunalului de comerț.

ART. 818 ***

Cererile de revendicatiune în natura suspendă vânzarea lucrurilor revendicate, dar nu pot anula vânzările deja efectuate.

Cererile de revendicarea prețului nu au efect asupra sumelor deja distribuite înaintea lor.

TITLUL V ***

Despre repartitiunea între creditorii și despre închiderea falimentului

ART. 819 ***

Sumele de bani aparținând falimentului, scăzind cheltuielile de justiție și de administrațiune și ajutoarele acordate falitului și familiei sale, trebuie înainte de toate, sa se întrebuițeze, cu autorizarea tribunalului, la plata creditorilor cu gaj sau alt privilegiu și restul va fi distribuit între toți creditorii, în proporțiune cu creanțele lor verificate.

În acest scop, judecătorul sindic trebuie sa prezinte, în fiecare luna tribunalului, un stat de situațiune al falimentului și al banilor disponibili, pentru a fi repartizați. Tribunalul va ordona, de va fi loc, o repartitiune, fixând suma de distribuit, și va îngriji ca toți creditorii sa fie avizați despre aceasta.

ART. 820 ***

Statul de repartitiune va fi format de judecătorul sindic și va deveni executoriu prin ordonanța tribunalului.

Pentru repartizarea banilor aflați în depozit, judecătorul sindic va remite fiecăruia din creditorii mandatul de plata după statul de repartitiune.

Plățile se efectuează deadreptul de către cassa.

ART. 821 ***

Nu se va procede la repartitiune decât rezervindu-se porțiunea corespunzătoare conform bilanțului la creanțele pentru care termenul verificării a fost prorogată, dacă aceste creanțe n-au fost încă admisă la pasivul falimentului în momentul repartitiunii.

Dacă aceste creanțe n-au fost trecute în bilanț, pentru o sumă determinată, sau dacă creditorul pretinde o sumă mai mare decât cea trecută în bilanț, judecătorul sindic va determina suma de rezervat cu apel la tribunal. Ordonanța judecătorului sindic este provizoriu executorie.

ART. 822 ***

Porțiunea rezervată rămâne în depozit până la împlinirea termenelor prorogate după dispozițiunile art. 769. Dacă creditorii pentru care termenele au fost prorogate nu au făcut sa li se verifice creanțele, conform dispozițiunilor precedente, porțiunea rezervată se va împărți între creditorii admiși la pasiv.

Aceeași rezervă are loc și pentru creanțele în privința aditerii căroro nu s-a fost statuat definitiv.

Dacă sumele rezervate produc interese, acestea se cuvin creditorilor pentru care s-au rezervat.

În toate cazurile, depozitul este în rizicul și pe cheltuiala lor.

ART. 823 ***

Nici un mandat de plata nu se va emite de judecătorul sindic decât numai după prezentarea titlului constitutiv al creanței.

Judecătorul sindic va menționa pe titlu mandatul de plata.

Dacă nu există titlu scris sau dacă nu este posibil a-l prezenta tribunalul va putea autoriza plata asupra prezentării extractului de pe procesul-verbal de verificarea creanțelor.

Creditorul va da chitanța pe marginea statului de repartitiune.

ART. 824 ***

Creditorii care vor fi declarat tardiv creanțele lor, conform dispozițiilor art. 780, nu vor putea reclama în contra repartitiunilor activului deja făcute, nici sa se opună la cele deja ordonate de judecătorul sindic; dar vor concura numai la repartitiunile următoare în proporțiune cu creanța lor, și când vor fi fost admiși provizoriu la pasiv, în proporțiune cu suma determinată de tribunal. Dacă însă ei justifica ca au fost în imposibilitate de a face declarațiunea creanței lor în termenele stabilite, ei vor putea fi admiși a prelua asupra activului nedistribuit încă și dividendele ce li s-ar fi convenit în distributiunile anterioare.

În caz de opozițiune tardivă în contra admiterei unei creanțe, tribunalul poate ordona ca sumele convenite pentru aceasta creanța în repartitiunile următoare, sau pentru partea contestată a acestei creanțe, sa fie ținute în rezerva; și dacă în virtutea acelei opozițiuni creanța va fi în tot sau în parte declarată neexistenta, chiar sumele pe nedrept primite în repartitiunile precedente vor trebui sa fie restituite la masa.

ART. 825 ***

După terminarea repartitiunei sumelor provenite din averea mobiliară și imobiliara a falitului, procedura falimentului va fi închisă; însă fiecare creditor își păstrează dreptul la plata restului creanței sale.

Cu toate acestea, procedura falimentului se va redeschide când debitorul va face o asemenea cerere, oferind creditorilor săi de a le plati cel puțin încă o zecime din creanțele lor și dând cauțiune pentru cheltuieli. În acest caz, tribunalul va rechema la însărcinarea sa pe judecătorul sindic, sau îl va numi din nou și va lua toate măsurile prevăzute în dispozițiunile precedente în privința conservatiunei și a administrațiunei patrimoniului existent, cum și în privința lichidatiunei lui și în privința pasivului care ar fi survenit.

Nu se va procede la nici o repartitiune decât numai după expirarea, în privința noilor creditori, a termenelor stabilite conform dispozițiilor art. 708.

ART. 826 ***

Falitul, care va plati integral în capete interese și cheltuieli, toate creanțele admise la masa falimentului, va putea obține reabilitarea sa.

ART. 827 ***

Cererea de reabilitare se va adresa către tribunalul care a pronunțat sentința de declarare a falimentului. Președintele tribunalului, primind aceasta cerere, va ordona ca o copie identică sa stea afișată în timp de două luni, pe usa tribunalului, la bursa și la Camera de comerț, publicându-se de două ori, la interval de câte o lună și în Monitorul Oficial.

ART. 828 ***

Creditorul care nu va fi primit pe deplin plata capitalului sau cu procente și cheltuieli, cum și orice parte interesată, va putea, în curgerea timpului în care copia va sta afișată, sa se opună la reabilitare printr-o petitiune depusă la grefa tribunalului, însoțită de actele pe care se întemeiază.

Oponentul nu poate figura ca parte în proces.

ART. 829 ***

Tribunalul, la ziua fixată pentru cercetarea acestei cereri, va examina, în prima linie, dacă formalitățile mai sus arătate au fost îndeplinite; apoi, ascultind pe falit și examinind actele pe care se întemeiază cererea, întâmpinarea oponentului, dacă opoziție s-a făcut și actele depuse, va putea încuviința cererea. Sentința care a respins reabilitarea va putea fi atacată, pe calea

apelului, numai de către falit în termen de 15 zile de la pronunțare. Dacă cererea de reabilitare a fost respinsă, falitul nu va putea introduce din nou alta cerere decât după un an de la data sentinței.

ART. 830 ***

Falitul va putea fi reabilitat, după moartea sa, după cererea moștenitorilor.

ART. 831 ***

Bancrutarii fraudulosi și cei condamnați pentru fals, furt, abuz de încredere, escrocherie și delapidare de bani publici, nu pot obține reabilitarea.

Cererea de reabilitare este inadmisibilă până la închiderea acțiunii penale.

Bancrutarii simpli nu pot fi reabilitați decât după ce au făcut pedeapsa la care au fost condamnați.

TITLUL VI ***

Despre încetarea și suspendarea falimentului

CAP. 1 ***

Despre neajungerea activului

ART. 832 ***

Dacă operațiunile falimentului nu vor putea continua în mod util din cauza insuficienței activului, tribunalul, ascultînd pe judecător și pe falit, va putea declara, chiar din oficiu, încetarea acelor operațiuni.

Aceasta declarațiune va reintegra pe creditorii în exercițiul drepturilor lor asupra bunurilor falitului, menținîndu-se în privința acestuia efectele declarațiunii de faliment.

ART. 833 ***

Falitul și orice interesat va putea oricînd cere tribunalului revocarea sentinței prin care s-a declarat încetarea operațiunilor falimentului, plătiînd cheltuielile judecătorești arătate în articolul precedent și dînd cauțiune pentru cheltuielile ulterioare.

Dacă revocațiunea este admisă, se va proceda conform primului alineat al art. 825.

CAP. 2 ***

Despre moratoriu

ART. 834 ***

Dacă sentința declarativă de faliment a fost pronunțată după cererea creditorilor sau din oficiu, falitul, justificînd cu probe valabile ca încetarea plăților a fost consecința unor evenimente extraordinare și neprevăzute sau în alt mod scuzabile și stabilînd cu documente sau cu dare de garanții îndeustulătoare ca activul patrimoniului sau covirsesse pasivul, va putea să ceară tribunalului, în cele trei zile ce urmează după publicarea acelei sentințe, ca să se suspende executarea ei.

Cererea nu va putea fi primită, dacă falitul nu a prezentat sau nu prezintă împreună cu dînsa registrele sale de comerț regulat ținute, bilanțul sau comercial și o listă nominativă de toți creditorii săi, cu arătarea domiciliului și a sumelor creanțelor lor.

ART. 835 ***

Președintele, verificînd prezentarea registrelor, a bilanțului și a listei creditorilor, va ordona convocarea acestora înaintea judecătorului sindic pentru a discuta cererea de moratoriu și va fixa, la trebuință, o zi, care să nu fie posterioară zilei primei adunări ordonate prin sentința declarativă de faliment.

Această ordonanță se va notifica judecătorului-sindic și tuturor creditorilor prin îngrijirea falitului.

Aceasta ordonanța nu va împiedica împlinirea actelor decurgând din declarațiunea de faliment în privința persoanei și bunurilor falitului.

ART. 836 ***

Procesul-verbal al adunării trebuie să arate numele și prenumele creditorilor care au cumpărat și declarațiunile fiecăruia dintr-înșii și a judecătorului-sindic, în privința veracității și ființei fiecărei creanțe, a cererii de moratoriu și a duratei lui.

Va trebui asemenea să arate propunerile măsurilor conservatorii necesare, modurile de lichidatiune prin buna înțelegere și persoanele cărora se poate încredința administrațiunea sau supravegherea patrimoniului falitului în timpul moratorului.

ART. 837 ***

La cea dintâi audiența care va urma după ziua adunării sus zise, tribunalul va statua contradictoriu cu falitul, cu judecătorul-sindic și cu creditorii intervenienți asupra cererii de suspensiune, ținând mai cu seama cont de dorința exprimată de majoritatea creditorilor.

Dacă tribunalul găsește aceasta cerere admisibilă, el ia următoarele măsuri:

1. Fixează termenul moratorului, fără ca acest termen să poată trece peste 6 luni;
2. Ordonă debitorului ca, înlăuntrul aceluși termen să producă dovada cum că a plătit toate datoriile sale ajunse la scadența, sau că a obținut de la creditorii amânarea plății;
3. Prescrie măsurile conservatorii și precauțiunile ce va crede necesare pentru a asigura integritatea patrimoniului debitorului;
4. Numește o comisie de creditorii însărcinați de a supraveghea administrațiunea și lichidarea patrimoniului căzut în faliment.

Suspendarea procedurii comerciale a falimentului nu împiedică cursul urmăririi penale.

ART. 838 ***

Debitorul care a obținut moratoriul, are dreptul să procedeze la lichidatiunea voluntară a activului falimentului său, și la stingerea pasivului cu concursul comisiunii creditorilor sus numite și sub direcțiunea judecătorului-sindic.

Regulile speciale ale lichidatiunii și autorizațiunile de a vinde, de a constitui ipotecă sau gajuri, de a lua bani împrumut, de a transige, de a încasa bani sau de a face plăți, sau de a face alte acte strict necesare în scopul lichidării, trebuie să fie prescrise de tribunal prin sentință care acordă moratoriul sau prin alte sentințe ulterioare, ascultându-se și comisiunea lichidatoare.

ART. 839 ***

În timpul moratorului nici un act de urmărire nu se va putea întreprinde sau continua contra debitorului și nici o acțiune nu se va putea intenta sau continua contra lui, dacă nu rezultă din faptele posterioare acordarea moratorului.

Moratoriul nu are efect în privința creanțelor Statului provenind din contribuțiuni, nici în privința drepturilor creditorilor având ipoteca, gaj sau alt privilegiu.

ART. 840 ***

Dacă în timpul moratorului intervine o înțelegere de bunăvoie cu toți creditorii, relațiunile ulterioare între aceștia și debitori se reglează conform acelei convențiuni.

Învoială se poate de asemenea stipula în mod valabil numai cu majoritatea creditorilor care ar reprezenta cel puțin trei părți din pasiv, cu condițiunile numai că creditorii cari au consimțit să ia asupra-le, împreună cu debitorul consecințele oricărui litigiu cu creditorii dizidenți și, la trebuință, obligațiunea plății integrale a creanțelor.

În ambele aceste cazuri, dacă declarațiunea de faliment intervenise deja, învoială trebuie să fie omologată de tribunal și produce efectele concordatului întrucât privește închiderea falimentului.

ART. 841 ***

Dacă cererea de moratoriu nu este admisă, tribunalul, dacă este necesar, fixează, prin aceeași sentință, noul termen pentru verificarea creanțelor.

Dacă, după acordarea moratorului, se descopăr, în timpul duratei sale, datoriile nedeclarate de falit, sau neexistența unora din creanțele declarate, sau dacă acesta nu îndeplinește obligațiile care i-au fost impuse în privința administrației și lichidării patrimoniului său, sau dacă s-a făcut culpabil de fapte de dol ori de rea credință, sau dacă activul său nu mai oferă speranța plății integrale a datoriilor sale, tribunalul va putea revoca chiar din oficiu moratoriul și prescrie măsurile necesare pentru continuarea procedurii falimentului.

ART. 842 ***

Chiar înaintea declarației de faliment, comerciantul va putea cere un moratoriu, numai să fie în stare să justifice concursul condițiilor prescrise de art. 834, depunând la grefa tribunalului documentele acolo arătate și suma necesară pentru cheltuieli.

Dacă justificările prezentate se găsesc suficiente, tribunalul, ascultând pe reclamant în camera de consiliu, va putea ordona convocarea creditorilor în cel mai scurt termen posibil, fără să trece peste 15 zile, și prescrie măsurile provizorii ce le va crede necesare în sarcina unui judecător cu direcția executării.

Sentința va fi notificată procurorului tribunalului în scopul indicat la art. 712.

Acest moratoriu se regulează prin dispozițiile acestui capitol care nu ar fi incompatibile cu dânsul.

Dacă tribunalul găsește că cererea nu este justificată, sau dacă se ivește unul din cazurile prevăzute în articolul precedent, se paseste fără întârziere la declararea de faliment.

ART. 843 ***

Oricâte ori s-a acordat un moratoriu, dacă în cursul duratei lui se dovedește a se fi plătit creditorilor anteriori o parte considerabilă din creanțele lor, sau dacă mijlocesc împrejurări speciale, tribunalul va putea, intervenind un vot favorabil al majorității creditorilor, care ar reprezenta cel puțin jumătate din restul pasivului, să ordoneze un al doilea moratoriu pentru un termen, care asemenea nu va trece peste 6 luni.

ART. 844 ***

Documentele și celelalte mijloace de probație având de scop să lumineze judecata tribunalului asupra cererii de moratoriu, pot să fie prezentate fără să fie necesar să se investească cu formalitățile prescrise de lege pentru timbru și înregistrare.

CAP. 3 ***

Despre concordat *)

*) Vezi legea pentru abrogarea legii concordatului preventiv din 1943.

Vezi dr. lege din 5 Mai 1938 care extinde disp. art. 845-865, pe întreg teritoriul țării.

ART. 845 ***

În orice stare a procedurii falimentului, se poate încheia concordat între falit și creditorii săi, oricare ar fi cota concordatară, dacă toți consimt la aceasta.

În concordat se poate conveni încetarea sau suspendarea procesului comercial al falimentului, dar nu se poate împiedica continuarea instrucțiunii penale.

Concordatul va fi supus omologării tribunalului.

ART. 846 ***

Dacă nu s-a obținut un concordat prin consimțământul tuturor creditorilor, judecătorul sindic este dator să, în termen de trei zile de la verificarea creanțelor, să convoace pe creditorii pentru a fi consultați asupra încheierii unui concordat.

Falitul sau număr de creditori reprezentând cel puțin a patra parte din pasivul falimentului pot cere, în același termen o convocare a creditorilor, pentru a li se propune un concordat.

Ordonanța de convocare trebuie să fie notificată creditorilor și falitului.

Propunerea concordatului nu suspendă actele întreprinse pentru lichidarea falimentului, cu rezerva dispozițiilor primului alineat din art. 803.

ART. 847 ***

În adunarea pentru concordat, falitul trebuie să se prezinte în persoană, dar poate să fie autorizat, pentru juste motive, de către judecătorul sindic, să se prezinte printr-o altă persoană.

Judecătorul sindic trebuie să prezinte adunării o relațiune scrisă în privința stării falimentului, a îndeplinirii formalităților, a operațiunilor ce au avut loc și a măsurilor ce crede necesare a înlesni acea încheiere. Relațiunea trebuie să fie scrisă de judecătorul sindic.

Procesul verbal al adunării va menționa tot ce s-a deliberat și decis într-însa.

ART. 848 ***

Concordatul nu se poate face decât cu primirea majorității tuturor creditorilor ale căror creanțe au fost verificate sau admise provizoriu, cu condițiune ca creditorii aderenti să reprezinte cele trei părți din totalitatea acestor creanțe; altfel concordatul e nul.

Variațiunile în numărul creditorilor și în suma creanțelor, derivând din sentința arătată în art. 775, nu au influența asupra validității concordatului încheiat cu majoritatea sus zisă.

ART. 849 ***

Soția falitului nu poate lua parte la votarea concordatului cu creanța sa dotală.

ART. 850 ***

Pentru formarea majorității cerute pentru validitatea concordatului nu se ține socoteala de creanțele cu ipoteca, gaj sau alt privilegiu, dacă creditorii nu renunță la ipoteca sau privilegiul lor, nici de creanța dotală.

Renunțarea poate de asemenea să se refere la o parte din creanța și la accesorii numai ca sumă, în capital și accesorii, pentru care ea are loc, să fie determinată, și ca aceasta sumă să nu fie inferioară la a treia parte din creanța întreaga.

Votul dat fără nici o declarațiune de renunțare limitată, implică de drept renunțarea la ipoteca sau la privilegiu pentru întreaga creanță.

Efectele renunțării încetează de drept, dacă concordatul nu are loc sau se anulează în urma.

Deciziunile celorlalți creditori nu pot vătăma drepturile creditorilor ipotecari sau privilegiați.

ART. 851 ***

Concordatul trebuie să fie scris în aceeași adunare în care a fost consimțit.

Dacă concordatul s-a primit numai de majoritatea în număr a creditorilor prezenți sau de majoritatea celor trei părți a sumei totale a creanțelor, judecătorul sindic poate, dacă creditorii aderenti nu-și retrag consimțământul să amâne deliberațiunea la alta adunare sau să fixeze un termen pentru culegerea și altor adeziuni.

În caz de vreo schimbare în condițiunile concordatului, adeziunile date în prima adunare rămân fără efect.

Creditorii au dreptul să ia notite în cancelarie de pe procesele verbale ale adunării.

Judecătorul sindic nu poate acorda decât o singură convocare pentru concordat, nici nu poate acorda decât o singură amânare pentru deliberațiune de noi adeziuni.

ART. 852 ***

Concordatul va trebui să fie supus omologării tribunalului.

Tribunalul, examinând circumstanțele falimentului, condițiunile concordatului și dacă condițiunile cerute de lege au fost îndeplinite, va putea încuviința omologarea.

ART. 853 ***

Concordatul judiciar este inadmisibil:

1. Când falitul este dosit;
2. Când falitul este inculpat pentru bancrută frauduloasă și până ce n-a fost definitiv achitat;
3. Când falitul a mai fost în stare de faliment;

4. Când falitul nu se obligă a plăti cel puțin 60% din capitalul creanțelor;
5. Când termenul stipulat pentru plata cotei trece de 18 luni;
6. Când nu se garantează plata cotei concordate, fie printr-o ipoteca, fie printr-un depozit în bani sau efecte, putând acoperi suma prezentată prin cota promisă.

În acest caz, falitul nu va fi pus în posesiunea activului sau decât după formarea actului autentic de ipoteca de către falit sau tertiu cu judecătorul-sindic, în numele masei credale, sau după consemnarea banilor sau efectelor la Cassa de depuneri și înaintarea recipisei la tribunalul de comerț.

Inscripțiunea ipotecară se va putea cere numai de către judecătorul-sindic în numele masei credale, care va achita și taxele de timbru și înregistrare și orice alte cheltuieli ocazionale cu facerea ipotecei.

Aceste măsuri asigurătoare vor trebui să fie efectuate înainte de omologarea concordatului.

În lipsa de asemenea garanții, falitul va putea încă să încheie concordat cu îndatorirea sa, după punerea lui în posesiunea activului și până la plata cotelor concordate, el să gireze comerțul sub supravegherea unui delegat al creditorilor, care va putea să dea falitului și avizul sau asupra diferitelor operațiuni ale comerțului.

Dacă creditorii consimt, ei numesc, sub răspunderea lor, pe delegat, prin actul de concordat, dintre persoanele cunoscătoare în comerțul falitului, fixându-i în același timp și onorariul lunar.

Banii proveniți din încasări și vânzări, se vor remite delegatului, care îi va consemna la Cassa de depuneri, iar recipisele se vor depune la tribunal pentru a servi la achitarea cotelor.

Îndată ce plata cotelor va fi achitată, încetează însărcinarea delegatului.

Prin neplata cotelor, falitul se face pasibil de penalitățile edictate de codul de comerț pentru bancruta simplă.

Învându-se unul din cazurile prevăzute la numerele 1 și 2, încheierea concordatului se suspendă de drept.

ART. 854 ***

Creditorii care n-au consimțit sau n-au intervenit la concordat, vor putea face opozițiune la omologare, în termen de 8 zile de la închiderea procesului-verbal care constată operațiunile votării concordatului sau de la expirarea termenului concedat de judecătorul-sindic.

Cererea de opozițiune va fi motivată și va trebui să fie notificată judecătorului-sindic și falitului deodată cu citatiunea pentru audiența fixată înaintea tribunalului.

Dacă termenul sus zis a trecut fără să se fi făcut vreo opozițiune, tribunalul statuează în camera de consiliu asupra omologării.

ART. 855 ***

Dacă tribunalul încuviințează omologarea, se poate face apel în contra acelei sentințe, atât de creditorii care au votat contra concordatului, cât și de către cei care n-au intervenit la votare; iar dacă se respinge omologarea se poate face apel de către falit și de către creditorii care au votat concordatul.

ART. 856 ***

Dacă opozițiunea la omologare a fost făcută, tribunalul se va pronunța asupra opozițiunii și asupra omologării prin una și aceeași sentință, numai cu apel pentru cei interesați.

Dacă opozițiunea este admisă tribunalul anulează concordatul față cu toți intereseții.

Dacă opozițiunea este respinsă, tribunalul sau Curtea va putea să condamne pe oponent la o amendă de 100 până la 5 000 lei, când opozițiunea va fi fost făcută cu rea credință și în scop învederat de a întârzia executarea concordatului.

Tribunalul, respingând opozițiunea, va putea acorda execuția provizorie pentru sentința care omologa concordatul.

Nici deciziunea Curții, care statuează asupra omologării concordatului nu este supusă opozițiunii.

ART. 857 ***

Dacă judecarea vreunei opozițiuni depinde de rezolvarea unor chestiuni care din cauza materiei nu ar fi de competența tribunalului de comerț, acest tribunal nu se va putea pronunța decât după rezolvarea acestor chestiuni; însă va trebui să fixeze un termen scurt, înăuntrul căruia creditorul oponent va fi obligat să poartă judecata înaintea autorității competente și să justifice că a făcut aceasta cu deșteptare, în caz contrariu, se va urma judecata asupra celorlalte opozițiuni fără a se mai lua în considerare pretențiunile sale.

ART. 858 ***

Dacă prin concordat s-a consimțit ipotecă pentru garantarea celor interesați, tribunalul, pronunțând omologarea concordatului, va trebui să fixeze un termen scurt pentru luarea înscriziunilor ipotecare.

Omologarea nu produce efect decât din ziua luării înscriziunilor.

ART. 859 ***

Omologarea face concordatul obligator pentru toți creditorii trecuți sau netrecuți în bilanț, ale căror creanțe sunt sau nu verificate și chiar pentru creditorii care au reședința afara din țară și pentru aceia care au fost admiși provizoriu la pasiv, oricare ar fi suma definitiv lichidată în favoarea lor.

ART. 860 ***

Îndată ce sentința de omologare a concordatului a rămas definitivă, încetează starea de faliment și totdeodată încetează funcțiunile judecătorului-sindic, cu rezerva însă a dispozițiunilor articolelor următoare.

Judecătorul-sindic va trebui să dea seama tribunalului de administrațiunea sa și să remite falitului toate bunurile sale, registrele, hârtiile și orice alte efecte, luând descărcare, conformându-se condițiunilor stabilite prin concordat.

Judecătorul-sindic va încheia despre toate proces-verbale și funcțiunile sale încetează.

Tribunalul va judeca contestațiunile ivite.

Neachitarea cheltuielilor de justiție și de administrațiune ale falimentului, precum și neachitarea celorlalte datorii privilegiate, în termen de trei zile de la rămânerea definitivă a hotărârii de omologare a concordatului, dau drept judecătorului-sindic să ceară de la tribunal autorizarea pentru a vinde, conform art. 804, parte din patrimoniul falitului, până la concurența sumelor datorite.

ART. 861 ***

Falitul concordatar, mai înainte de îndeplinirea obligațiunilor luate prin concordat, nu se poate constitui fondul sau de comerț în gaj nici înstrăina acest fond în alt mod decât acela cerut de felul comerțului său. Orice constituire de gaj sau înstrăinare, făcute în contra dispozițiunilor acestui articol, sunt nule de drept și creditorii interesați pot cere chiar anularea concordatului și restabilirea stării de faliment.

ART. 862 ***

Concordatul deși omologat, se poate anula de tribunal, după cererea judecătorului-sindic sau a oricărui creditor, după ce va asculta contradictoriu pe sindic și pe falit, dacă se descoperă după omologare, că s-a exagerat în mod fraudulos pasivul sau că s-a disimulat o parte importantă din activ. Aceasta anulare liberează de drept garanțiile date pentru concordat.

ART. 863 ***

Dacă falitul nu îndeplinește condițiunile concordatului, unul sau mai mulți creditori, care au luat parte la deliberațiuni și care nu au fost îndestulați cu sumele convenite prin concordat, vor putea cere rezilierea lui.

Prin faptul rezilierii concordatului se redeschid operațiunile falimentului, și creditorii neindestulați reintra în întregimea drepturilor lor față de falitul, ținându-se însă în seama partea proporțională din creanța stinsă prin plata cotelor deja efectuate.

Rezilierea concordatului nu liberează pe fidejusori, nici nu face sa înceteze ipotecile sau celelalte garanții constituite printr-insul.

Repunerea în stare de faliment, pentru neplata cotelor stipulate prin concordat, va atrage pentru falit pedeapsa prevăzută pentru bancruta simpla.

ART. 864 ***

Asupra prezentării sentinței, care anulează sau reziliază concordatul, tribunalul va proceda conform dispozițiilor secundului aliniat al art. 825.

Actele făcute de falit, în urma omologării concordatului și mai înainte de anularea sau rezilierea lui, nu vor putea fi declarate nule decât numai dacă vor fi fost făcute în fraudă drepturilor creditorilor.

ART. 865 ***

Creditorii anteriori concordatului reentra în întregimea drepturilor lor numai fata cu falitul, dar nu vor putea participa la masa falimentului decât numai în proporțiunile următoare;

Dacă nu au primit nici o parte din dividend participă pentru totalitatea creanțelor lor.

Dacă au primit o parte, participă numai pentru porțiunea creanțe primitive corespunzătoare cu porțiunea de dividend promisa și neprimită.

Dispozițiunile acestui articol se aplică și în cazul când un al doilea faliment va fi fost declarat, fără ca falimentul anterior sa fi fost anulat sau reziliat.

TITLUL VII ***

Dispozițiuni privitoare la falimentul societăților comerciale

ART. 866 ***

Falimentul unei societăți comerciale se declară de tribunalul comercial în jurisdicțiunea căruia societatea își are sediul ei.

ART. 867 ***

Falimentul unei societăți în nume colectiv sau în comandită produce și falimentul soților ilimitat responsabili.

Tribunalul va declara prin aceeași sentință falimentul societății și al soților; va arăta numele, prenumele și domiciliul acestora și va numi un judecător-sindic.

Cu toate acestea, patrimoniul societății va fi ținut deosebit de acel al fiecărui soț, atât la formarea inventariului, cât și în operațiunile administrațiunii și ale lichidatiunii activului și pasivului.

Numai creditorii societății iau parte la deliberațiunile care interesează patrimoniul social, dar ei concură cu creditorii fiecărui soț la deliberațiunile care interesează patrimoniul individual al fiecărui soț căzut în faliment.

Sentința declarativă de faliment produce pentru toți soții faliți efectele arătate în Titlul I al acestei cărți.

ART. 868 ***

Falimentul unui sau mai multor soți nu trage după sine falimentul societății.

Falimentul tuturor soților ilimitat responsabili în societățile în nume colectiv sau în comandită nu trage după sine falimentul societății, dacă aceasta nu se află în stare de încetare de plati.

ART. 869 ***

În caz de faliment al unei societăți în comandită prin acțiuni sau anonimă, actele de procedura se fac contra administratorilor, directorilor și lichidatorilor. Ei sunt ținuți sa compară înaintea judecătorului-sindic ori de câte ori ar fi chemați și în special a procura informațiunile necesare pentru formarea și verificarea bilanțului și pentru descoperirea cauzelor și împrejurărilor falimentului. Ei vor trebui sa fie ascultați ca reprezentanți legali ai societății falite în toate cazurile în care legea prescrie ca falitul sa fie ascultat.

ART. 870 ***

Creditorii particulari ai unui soț nu sunt admiși la pasivul falimentului societatei. Ei nu au drept decât asupra a ceea ce va mai ramine soțului după indestularea creditorilor societatei, exceptându-se drepturile derivând din privilegiu sau ipoteca.

Asociații în participațiune ai comerciantului falit nu sunt admiși la pasivul falimentului decât numai pentru acea parte a capitalului adus de dinsii, pe care vor putea-o proba ca nu a fost absorbită de partea pierderilor ce cad în sarcina lor.

ART. 871 ***

Dacă societatea falita a emis obligațiuni la purtător, posesorii acestor obligațiuni vor fi admiși la pasivul falimentului în raport cu valoarea de emisiune a obligațiunilor, scăzându-se aceea ce li se va fi plătit cu titlu de amortisment sau de ramburs asupra capitalului, de fiecare obligațiune.

ART. 872 ***

Dacă soții cu responsabilitate limitată în societățile anonime sau în comandită nu efectuaseră încă, în momentul declarațiunii falimentului, vărsămintele părților luate asupra-le, judecătorul-sindic poate fi autorizat să le ceară vărsămintele ulterioare a căror necesitate va fi recunoscută de tribunal.

ART. 873 ***

În falimentul unei societăți anonime, care nu se găsește în stare de lichidatiune, concordatul poate avea de obiect continuarea sau cedarea întreprinderii sociale și în asemenea caz, el trebuie să determine condițiunile exploatarei ulterioare.

ART. 874 ***

În societățile în nume colectiv și în comandită creditorii pot consimți un concordat chiar în favoarea unuia sau mai multora dintre soții cu responsabilitate ilimitată.

În acest caz tot activul social se va supune administrațiunii și operațiunilor judecătorului sindic. Numai bunurile particulare ale soțului căruia s-a acordat concordatul sunt excluse și nici o parte a activului social nu va putea fi întrebuițată pentru plata obligațiunilor derivând din concordat. Soțul care a obținut un concordat particular, este liberat de obligațiunea solidară către creditorii societatei, dar, pentru ca să obțină sentința indicată în art. 826, el trebuie să probeze ca toate datoriile societății falite au fost plătite: capete, interese și cheltuieli.

TITLUL VIII

Despre infracțiuni penale în materie de faliment

ART. 875 ***

Acțiunea penală pentru infracțiunile cuprinse în acest titlu este de ordine publică. Ea poate fi pusă în mișcare chiar înainte de declarațiunea de faliment, când încetarea plăților este însoțită de faptul de dosire, de ascundere, de închiderea magazinelor, de darea la o parte, sustragerea sau imputinarea frauduloasă a patrimoniului în dauna creditorilor.

În aceste cazuri, procurorul tribunalului trebuie să comunice îndată încetarea plăților președintelui tribunalului comercial pentru îndeplinirea dispozițiunilor titlului I al acestei cărți.

CAP. 1 ***

Despre bancruta

ART. 876 ***

Este culpabil de bancruta simplă comerciantul care a încetat plățile și care se găsește într-unul din cazurile următoare:

1. Dacă cheltuielile sale personale sau acelea ale familiei sale au fost prea mari, în raport cu starea sau condițiunea sa economică;
2. Dacă a pierdut o mare parte din patrimoniul sau în operațiuni curat de noroc sau manifest imprudente
3. Dacă, în scopul de a-și întârzia falimentul a făcut cumpărări cu intențiunea urmată de fapt de a revinde lucrurile cumpărate cu prețul sub valoarea lor curentă sau dacă a avut recurs la împrumuturi, giruri de efecte sau alte mijloace ruinătoare, pentru a-și procura fonduri;
4. Dacă în urma încetării plăților, a plătit pe vreun creditor în detrimentul masei;
5. Dacă nu a ținut deloc registrele prescrise de lege, ori dacă nu le-a ținut în mod regulat sau cel puțin registrul-jurnal încheiat și vizat conform art. 27;
6. Dacă nu a plătit, la epocile stipulate prin concordat, partea promisa creditorilor săi, precum s-a zis la art. 863, ultimul aliniat.

ART. 877 ***

Este de asemenea culpabil de bancruta simpla comerciantul care a încetat plățile și care se găsește în vreunul din cazurile următoare:

1. Dacă nu a făcut în mod exact inventarul anual sau dacă registrele și inventarele sale sunt incomplete sau neregulat ținute sau nu dau seama de adevărata stare a activului și pasivului sau chiar când n-ar fi fraudă;
2. Dacă, având contract de căsătorie, nu s-a conformat dispozițiilor art. 19 și 20;
3. Dacă, în cele trei zile de la încetarea plăților, nu a făcut declarațiunea prescrisă de art. 703 sau dacă fiind vorba de falimentul unei societăți, declarațiunea făcută nu arată numele tuturor soților solidari;
4. Dacă fără împiedicare legitima, nu s-a prezentat în persoana înaintea judecătorului-sindic, în cazurile și în termenele prescrise, și dacă, prezetindu-i-se, i-a dat informațiuni false sau dacă s-a departat fără permisiune de la domiciliul sau în timpul falimentului;
5. Dacă nu a îndeplinit obligațiunile luate într-un concordat obținut într-un faliment anterior.

ART. 878 ***

Oricine exercitând obișnuit profesiunea de mijlocitor, va fi căzut în faliment, e culpabil de bancruta simpla.

ART. 879 ***

E culpabil de bancruta simpla comerciantul care chiar înainte de declarațiunea de faliment și numai pentru a-și facilita obținerea unui moratoriu, și-a atribuit, cu buna știința și în contra adevărului, o parte din activ, sau a simulat datorii neexistente pentru a face sa intervie în adunări creditori în tot sau în parte fictivi.

ART. 880 ***

E culpabil de bancruta frauduloasă comerciantul falit care a sustras sau falsificat registrele sale, distras, tănuit sau disimulat o parte din activul sau și comerciantul care, într-un alt scop decât cel indicat în articolul precedent, a înfățișat datorii neexistente sau care, în registre, în scripte sau în acte autentice ori private sau în bilanț, s-a dat în mod fraudulos dator de sume ce nu datora.

Mai pot fi declarați bancrutari fraudulosi, comercianții care, înainte de declararea în faliment, vor fi înstrăinat o parte însemnată din mărfuri sau activ pe prețuri reduse și mai scăzute decât costul lor, în scopul fraudulos de a frustra pe creditori.

ART. 881 ***

Delictetele de bancruta simpla se pedepsesc cu închisoare de la 15 zile până la doi ani.

Cel ce se face culpabil de bancruta simpla va putea fi, osebít de aceasta, declarat incapabil de a exercita profesiunea de comerciant și a i se interzice dreptul de intrare în localurile de bursa.

ART. 882 ***

Bancruta frauduloasă se va pedepsi cu maximum închisoarei corecționale și cu interdicțiunea pe timp mărginit.

Pedeapsa închisorii chiar când judecata găsește circumstanțe ușurătoare, nu poate fi redusă la mai puțin de un an.

Cel ce este condamnat pentru faptul de bancruta frauduloasă va fi, oșebit de aceasta, declarat incapabil de a mai exercită profesiunea de comerciant și i se va interzice dreptul de intrare în localurile de bursa.

Contra acelora ce vor fi exercitat obișnuit profesiunea de mijlocitor, în caz de bancruta frauduloasă, se va aplica maximul pedepsei.

CAP. 2 ***

Despre delictele altor persoane decât falitul, fără complicitate în bancruta

ART. 883 ***

Prepusul sau reprezentantul comerciantului falit care în gestiunea lui încredințată, s-a făcut culpabil de vreuna din faptele indicate la Nr. 2, 3, 4 și 5 din art. 876 și la Nr. 1 din art. 877, sau la art. 880, se va pedepsi conform dispozițiilor pentru bancruta frauduloasă.

ART. 884 ***

În caz de faliment al unei societăți în comandită, prin acțiuni sau anonimă, administratorii și directorii ei vor fi pedepsiți după dispozițiile art 881, dacă falimentul a provenit din culpa lor, sau dacă nu au fost îndeplinite dispozițiile art. 92, 93, 95, 96, 101, 104, 142, 146, 147, 148, 157, 168, 173, 174, 175, 178 179, 182, 183 și 184, sau dacă sunt culpabili de vreunul din faptele arătate la Nr. 2, 3, 4 și 5 ale art. 876 și la Nr. 1, 3 și 4 ale art. 877.

Ei se vor pedepsi cu aceeași pedeapsă, dacă sunt culpabili de vreunul din faptele indicate ia art. 830.

Asemenea și:

1. Dacă au omis cu dol de a publica contractul special și schimbările ulterioare în modurile prescrise de lege.

2. Dacă au arătat în mod fals capitalul subscris sau vărsat.

3. Dacă au distribuit societărilor dividende evident fictive și cu chipul acesta, au micșorat capitalul social.

4. Dacă cu dol au făcut preluări mai mari decât cele permise prin actul social.

5. Dacă au ocazionat cu dol, sau prin mijlociri de operațiuni doloase, falimentul societății.

ART. 885 ***

Judecătorul-sindic al falimentului, care se va fi făcut culpabil de malversatiuni în administrațiunea sa se va pedepsi cu maximul închisoarei, iar dacă paguba cauzată este mica, închisoarea se va putea reduce până la trei luni.

Dispozițiile acestui articol se vor aplica asemenea auxiliarilor și celor însărcinați de către judecătorul-sindic cu executarea operațiunilor falimentului.

ART. 886 ***

Se vor pedepsi cu maximul închisoarei acei care deși n-ar fi complici în bancruta se vor dovedi culpabili:

1. Ca într-un faliment, cu buna știință, au distras, tăinuit sau disimulat, prin declarațiuni publice sau private, bunuri mobile sau imobile de ale falitului;

2. Ca, în mod fraudulos, au produs în faliment creanțe simulate, în numele lor propriu sau prin persoane interpuse:

3. Ca au săvârșit vreunul din faptele arătate în art. 889, exercitând comerțul sub numele altuia sau sub nume simulat. Aceeași pedeapsă se va aplica și comerciantului care și-a prestat numele.

Ascendenții, descendenții, afinii și soțul falitului, care cu știința vor fi distras sau tăinuit valori sau alte lucruri aparținând falimentului, se vor pedepsi cu închisoare corecțională.

ART. 887 ***

Creditorul care va fi stipulat cu falitul sau cu alta persoana, avantaje în folosul sau propriu, pentru votul sau în deliberările falimentului, sau în cererea de moratoriu, sau acela care, prin alte moduri decât cele prevăzute în art. 88, își va fi procurat avantaje în sarcina activului falimentului, se va pedepsi cu închisoare până la un an și cu amenda până la 2 000 lei.

ART. 888 ***

În cazurile prevăzute de cele două articole precedente sentința penală de condamnare va trebui să ordone:

1. Reintegrarea, dacă este cazul, la masa creditorilor, a bunurilor sau valorilor sustrate și restituirea celor în drept a sumelor ce creditorul primise, fără să-i fi datorat;
2. Despăgubirea daunelor pentru sumele câte s-au constatat cu rezerva despăgubirii și a altor daune mai mari, dacă s-ar dovedi în urma;
3. Anularea în privința tuturor și chiar a falitului a convențiilor particulare ce vor fi fost încheiate pentru a procura creditorilor avantajele menționate în articolul precedent.

Dacă cererile pentru obiectele sus indicate nu au fost propuse în instanța penală sau dacă, fiind propuse, a intervenit o ordonanță de neurmărire sau o sentință absolutorie, acele cereri vor putea fi în urma introduse și judecate înaintea tribunalului de comerț.

***) Art. 695-888 au fost abrogate prin art. 130 din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării și lichidării judiciare.

CARTEA IV

DESPRE EXERCITIUL ACȚIUNILOR COMERCIALE ȘI DESPRE DURATA LOR

Titlul I

DESPRE EXERCITIUL ACȚIUNILOR COMERCIALE

CAP. 1

DISPOZIȚIUNI GENERALE

ART. 889

Exercițiul acțiunilor comerciale se reglementează de codul de procedura civilă, afara de dispozițiile codul de fata.

ART. 890

Apartine jurisdicțiunei comerciale a judeca:

- I. Toate contestațiunile relative la fapte de comerț între orice persoane;
- II. Acțiunile de revocare sau de confirmare a sechestrului unei nave, chiar când ar fi înființat în temeiul unei creanțe civile;
- III. Acțiunile contra capitanelor de nave, contra prepușilor sau reprezentanților, contra comisilor - călători de comerț și contra comisilor de negot, derivate din faptele de comerț cu care sunt însărcinați; precum de asemenea și în aceleași limite acțiunile acestor persoane contra patronilor lor;
- IV. Contestațiunile dintre calfe sau ucenici, băieți și servitori de magazine, comisionari de strade și lucrători cu ziua, luna sau anul, cu comerciantul sau șeful unei întreprinderi comerciale pentru îndeplinirea serviciului la care ei s-au obligat, sau pentru plata de salariu ori alta lucrare;
- V. Acțiunile pasagerului contra căpitanului sau armatorului unei nave, precum și acțiunile acestora contra pasagerilor;

VI. Acțiunile întreprinzătorului de spectacole publice contra artiștilor teatrali, precum și acțiunile acestora contra întreprinzătorului;

VII. Contestațiunile relative la vânzarea cu licitațiune a mărfurilor sau produselor depuse în magazine generale, dockuri ori antrepozite;

VIII. Tot ce privește la falimente după dispozițiunile cărții III în acest cod;

IX. Contestațiunile privitoare la calitatea de comerciant sau la existența unei societăți comerciale.

ART. 891

Acțiunile aparținând jurisdicțiunii comerciale se vor judeca de judecătoriile comunale în ultima instanță până la valoarea de 5 lei inclusiv și cu drept de apel la judecătoria de col. respectiva până la suma de 50 lei inclusiv, capete și dobânzi; iar de către judecătoriile de ocoale în ultima instanță de la 50 de lei până la valoarea de 200 de lei inclusiv, capete și dobânzi, și cu drept de apel la tribunalul comercial, în cuprinsul căruia se află, până la valoarea de 1500 lei inclusiv, capete și dobânzi.

ART. 892

Dacă înaintea unui tribunal comercial se ridică un incident civil, același tribunal este competent a statua și asupra incidentului, afara de cazul când contestațiunea incidenta ar purta asupra filiațiunii, asupra calității de erede, sau asupra unui drept de proprietate sau servitute imobiliara. În aceste cazuri, tribunalul comercial va trimite pe părți, pentru judecarea incidentului, înaintea tribunalului civil competent, sau îl va judeca el însuși, dacă e de competența tribunalului civil local.

În toate cazurile în care incidentul se rezolvă de același tribunal, apelul și recursul în casatiune nu se pot face, contra hotărârii intervenite asupra incidentului, decât odată și în aceleași termene cu apelul sau recursul contra hotărârii asupra fondului.

Încheierea prin care tribunalul comercial trimite la un alt tribunal sau reține judecarea incidentului, nu este de asemenea supusă apelului sau recursului decât odată cu hotărârea asupra fondului.

ART. 893

Chiar când actul este comercial numai pentru una din părți, acțiunile ce deriva dintr-insul sunt de competența jurisdicțiunii comerciale.

ART. 894

Când o contestațiune de natura comercială se ivește într-un loc unde se ține un târg sau bilciu, sau într-un port sau schela, și ea reclama o grabnică soluțiune, judecătorul de pace poate să constate orice fapt și să ordone provizoriu măsurile de asigurare, prevăzute de art. 71 și 72 din acest cod și 455 și următoarele din procedura civilă, până când se va judeca cauza de autoritate competența.

ART. 895

Excepțiunea de incompetența a jurisdicțiunii comerciale pentru cauzele civile, și a jurisdicțiunii civile pentru clauzele comerciale, poate să fie propusă în orice stare a cauzei, și autoritatea judecătorească o poate pronunța chiar din oficiu.

Cu toate acestea, când autoritatea judiciară ce se invocă exercită amândouă jurisdicțiunile: comercială și civilă, omisiunea sau eroarea în indicațiunea uneia sau alteia nu poate da loc la o declarațiune de incompetența.

La tribunalele cu o secțiune specială, acțiunile și apelurile asupra cărților de judecata date în materie comercială se vor adresa președintelui secțiunii respective.

ART. 896

Dacă, cu ocaziunea judecării unei afaceri comerciale, părțile sunt trimise înaintea tribunalului civil în urmarea unui incident oarecare, judecătoria comercială e în drept ca, mai înainte de hotărârea asupra incidentului, să ordone provizoriu orice măsuri folositoare în cauza.

ART. 897

În materie comercială, acțiunile personale și mobiliare se vor putea intenta, după alegerea reclamantului:

1. La tribunalul unde cel ce s-a obligat își are stabilimentul sau comercial sau cel puțin domiciliu ori reședința;
2. La tribunalul locului unde obligațiunea a luat naștere sau unde va trebui executată;
3. La tribunalul locului unde s-a stipulat a se face plata;
4. Dacă s-a ales un domiciliu pentru executarea unui act, acțiunea se va putea intenta la tribunalul acestui domiciliu.

ART. 898

Acțiunile personale și acțiunile reale mobiliare rezultând din operațiunile întreprinse, pe contul unei societăți pamantene sau străine, de către prepusul sau reprezentantul acestora, în afara de sediul social, se vor putea intenta de către cei de al treilea înaintea autorității judecătorești a locului unde prepusul ori reprezentantul societății exercită comerțul, sau își are reședința.

ART. 899

Acțiunile ce nasc din contractul de transport se pot intenta înaintea autorității judecătorești a locului unde se află stațiunea de plecare sau aceea de sosire. Sunt aplicabile șefului de stațiune dispozițiunile art. 400.

ART. 900

Acțiunile rezultând din lovirea unui vas (abordaj) se pot intenta înaintea autorității judecătorești a locului unde faptul s-a întâmplat, sau înaintea aceleia a primului port unde vasul a ajuns ori a locului de destinațiune.

Competința capitanelor de porturi de a cunoaște de contestațiunile ce le sunt deferite prin regulamentul de la 30 Martie 1879 se menține.

ART. 901

În toate cazurile comerciale termenul obicinuit de înfățișare fixat prin art. 78 din procedura civilă, se reduce la jumătate.

Prezidentul tribunalului va putea însă după împrejurări, să permită ca citatiunea să se facă pentru un termen și mai scurt, fără a fi obligat pentru aceasta să declare urgenta cauzei.

Pentru cei domiciliați afara din România, termenul de înfățișare va fi cel puțin de 40 zile de la ieșirea citatiunii.

Asupra infatisării de se va cere termen de pregătire, acel termen se va fixa de tribunal după împrejurări, ordonându-se provizoriu orice măsuri de asigurare se vor crede necesare până la judecarea afacerii.

ART. 902

Partea condamnată în lipsa poate face opozițiune, fără a fi ținută să justifice cauzele absenței sale.

ART. 903

În materie comercială, termenul de preemptione este pe jumătate de cel fixat prin art. 257 din codul de procedura civilă.

ART. 904

În materie comercială termenul de apel contra hotărârilor pronunțate în prima instanță este de 30 zile.

Acest termen începe: pentru sentințele date contradictoriu, din ziua pronunțării lor; pentru cele date în lipsa, din ziua primirii copiei de pe sentința, conform art. 74 și 173 din codul de procedura civilă.

Dacă hotărârea s-a dat asupra unei opozițiuni, termenul de apel curge din ziua respingerii opozițiunii, fie ca sentința s-a pronunțat în lipsa sau contradictoriu cu oponentul.

În contra hotărârilor pronunțate în materie de faliment, termenul de apel va fi de 15 zile.

ART. 905

Recursul în casatiune contra sentințelor sau deciziunilor pronunțate în ultima instanța va fi de 40 zile.

Acest termen va curge, pentru deciziunile sau sentințele date contradictoriu, din ziua pronunțării lor; pentru cele date în lipsă, din ziua comunicării deciziei sau sentinței.

În contra deciziunilor sau sentințelor pronunțate în materie de faliment, recursul este de 20 zile.

ART. 906

Dispozițiunile art. 321 și 734 din procedura civilă se aplică în materie comercială și pentru cazul când înăuntrul termenului de apel sau recurs se va forma contra partei condamnate cerere de interdicțiune sau de punere sub consiliu judiciar.

ART. 907

Partea interesată în o cauză comercială va putea, deodată cu intentarea acțiunii, să ceară să se pună sechestrul asupra averii mobile a debitorului sau, conform art. 614 și următoarele din procedura civilă, după deosebirile mai jos enunțate.

Va putea de asemenea să urmărească și să popreasca pentru sumele cuprinse în titlul sau sumele sau efectele datorite debitorului sau de către un al treilea, conformându-se dispozițiunilor art. 456 și următoarele din codicele de procedura civilă.

ART. 908

Sechestrul sau poprirea nu se va putea înființa de cât numai cu dare de cauciune, afara de cazul când cererea de sechestrul sau de poprire se va face în virtutea unei cambii sau a unui alt efect comercial la ordin sau la purtător, protestat de neplata.

Judecătoria se va pronunța asupra sechestrului în camera de consiliu fără prealabilă chemare a părților.

Sechestrul asupra averii mobile nu poate fi ridicat decât dacă debitorul va consemna suma, capital, interese și cheltuieli, pentru care s-a înființat acel sechestrul.

ART. 909

Când va fi loc să se cercetească socoteli, înscrisuri și registre de comerț, tribunalul va putea numi în acest scop unul sau mai mulți experți socotitori, care, sub direcțiunea unui judecător delegat să asculte pe părți, să examineze socotelile, înscrisurile și registrele, să consemneze prin proces-verbal declarațiunile și recunoasterile părților, și să cercetească dacă va fi cu putință; iar dacă nu, să raporteze în scris tribunalului despre rezultat.

Experții vor fi numiți de părți prin comun acord, și, în caz de neînțelegere între ele, se vor numi din oficiu de tribunal în termen scurt.

CAP. 2

DESPRE SECHESTRAREA, URMĂRIREA ȘI VÂNZAREA SİLITĂ A VASELOR

ART. 910

Orice creditor are dreptul ca, prin paza formelor mai jos arătate, să poată proceda la sechestrarea, urmărirea și vânzarea silită a unui vas sau a unei părți în diviza dintr-insul, care ar fi proprietatea debitorului sau.

Creditorii privilegiați pot exercita acest drept chiar dacă vasul, care în total sau în parte este afectat, ar fi trecut în mâinile unei a treia persoane.

ART. 911

Vasul poate fi sechestrat în cazurile și după formalitățile stabilite în art. 907 și 908 din acest cod. Sechestrarea fiind declarată valabilă de către tribunalul de comerț competent, vânzarea, colocatiunea creditorilor și repartitiunea prețului se fac în conformitate cu regulile fixate în prezentul capitol.

ART. 912

Vasul gata de plecare nu poate fi pus sub sechestru și nici urmărit.

Vasul se consideră ca este gata de plecare, când capitanul are asupra-și hârtiile de navigațiune necesare pentru călătorie.

ART. 913

În orice stare a procedurii, după cererea unui creditor care are un privilegiu asupra unui vas sau a unui coproprietar al vasului și chiar a însuș debitorului, tribunalul înaintea căruia sa află cauza pendinte, poate ordona ca vasul sa întreprindă una sau mai multe călătorii, prescriind în acelaș timp precauțiunile ce după împrejurări, s-ar crede necesare.

Călătoria nu se poate începe până ce mai întâi sentința tribunalului care ar incuviinta-o, nu va fi transcrisă în registrele autorității maritime respective și adnotata pe actul de naționalitate.

Cheltuielile necesare pentru întreprinderea călătoriei, se vor înainta de reclamant.

Navlul, după ce mai întâi se vor scădea cheltuielile, se va adăuga la prețul vânzării.

ART. 914

Urmărirea vasului sau a unei părți dintr-insul va fi precedată de un comandament făcut debitorului, cu invitare de a plăti suma datorită în termen de 24 de ore și cu incunostiintare ca în caz contrariu se va procede la urmărire.

Dacă este pericol de sustracțiune, se poate ordona sechestrarea imediata în formele stabilite de Codul de procedura civilă.

ART. 915

Prin comandament, creditorul își va face alegere de domiciliu în comuna de reședința a autorității judecătorești înaintea căreia are sa se facă urmărirea, arătându-se persoana la care domiciliul a fost ales.

Comandamentul va fi notificat proprietarului vasului, dacă este vorba de o acțiune generala de exercitat contra lui, el va putea fi însă notificat și căpitanului, dacă urmărirea se face și în virtutea unui drept de privilegiu ce există asupra vasului.

Dacă, în termen de 30 zile de la notificarea comandamentului, creditorul nu procede la acte de execuțiune, urmărirea nu se va putea începe decât în urma unui nou comandament.

În caz de opozițiune sau contestație contra urmaritei, termenul de mai sus va curge de la notificarea sentinței definitive care a respins contestatiunea sau opozițiunea, sau ziua când contestatiunea sau opozițiunea s-a perimat.

ART. 916

Procesul verbal al agentului judecătoresc însărcinat cu urmărirea, afara de cele prescise prin art. 416 din codul de Procedura Civilă, va trebui sa mai cuprindă:

1. Alegerea sau declarațiunea de domiciliu ori reședința a creditorului urmaritor în localitatea unde se află autoritatea judecătorească însărcinată cu vânzarea și în localitatea unde vasul urmărit se găsește ancorat;
2. Numele, prenumele și domiciliul sau reședința proprietarului vasului și acela al căpitanului;
3. Numele, felul și capacitatea vasului;
4. Descrierea bărcilor, a salupelor, uneltelor, echipamentelor, armelor, munițiilor și proviziunilor sale.

Agentul judecătoresc va numi un custode asupra vasului urmărit, care va urma sa subscrie procesul-verbal.

ART. 917

Dacă proprietarul vasului urmărit are domiciliul sau reședința în comuna unde se face urmărirea, creditorul urmaritor este dator să-i notifice, în termen de trei zile, copie după procesul-verbal de urmărire să-l citeze înaintea tribunalului urmaritor, pentru ca acesta sa ordone vânzarea lucrurilor urmărite.

Dacă proprietarul nu are nici domiciliul, nici reședința sa în localitatea unde se face urmărirea, comunicarea procesului-verbal și citatiunea se vor face căpitanului vasului urmărit, și lipsa-i, reprezentantului proprietarului sau al căpitanului.

Dacă proprietarul este străin, fără domiciliu sau reședința în România, comunicarea și citatiunea mai sus vorbita se vor face în modul stabilit prin art. 75, numerele 6 și 7 din procedura civilă.

O altă copie după procesul-verbal de urmărire se va depune de agentul judecătoresc la oficiul maritim unde vasul se găsește înscris.

ART. 918

Tribunalul, autorizând vânzarea, stabilește condițiunile ei și trimite pe părți înaintea unui judecător delegat, pentru ca sa fixeze ziua în care are sa se facă vânzarea, și sa proceda la celelalte operațiuni necesare. Tribunalul trebuie de asemenea sa ordone portarelului de a face afiștele și publicațiunile de vânzare.

ART. 919

Urmărirea se perima de drept și creditorul urmaritor răspunde de cheltuieli, dacă vânzarea nu se face în cele 40 zile următoare.

Nu se socotește în acest termen timpul trecut pentru opozițiunile sau contestațiunile prevăzute de art. 915.

ART. 920

Afiștele și publicațiile vor cuprinde:

1. Numele, pronumele, profesiunea, domiciliul sau reședința creditorului urmaritor;
2. Titlul în puterea căruia se face urmărirea;
3. Suma datorită;
4. Alegerea de domiciliu făcută de creditorul urmaritor, atât în localitatea unde resede Tribunalul înaintea căruia se face urmărirea, cât și în aceea unde vasul este ancorat;
5. Numele, pronumele, domiciliul sau reședința proprietarului vasului urmărit;
6. Numele, felul și capacitatea vasului, dacă este armat sau în armare, precum și numele și pronumele căpitanului;
7. Locul unde vasul se găsește, adică dacă este ancorat în port sau în alta parte;
8. Bărcile, salupele, echipamentele, uneltele, armele, munitiunile, și proviziunile ce se cuprind în vânzare;
9. Numele și prenumele procuratorului creditorului urmaritor;
10. Condițiunile vinzarei;
11. Ziua fixată pentru ținerea licitațiunei.

ART. 921

Afiștele se vor lipi:

1. Pe catartul principal al vasului urmărit;
2. La usa tribunalului unde are a se ține licitațiunea;
3. În piața principala a orașului, pe digul sau la debarcaderul portului unde vasul este ancorat și la reședința oficiului vamal din localitate;
4. În sălile bursei și Camerei de comerț, dacă vor fi.

Un extract după afișt se va publica în foaia anunțurilor judiciare a locului, cu cel puțin trei zile înainte de ziua fixată pentru ținerea licitațiunei.

Un exemplar dupe afiște se va comunica:

1. Debitorului sau căpitanului în cazurile prevăzute de art. 520;
2. Custodelui numit de către agentul judecătoresc;
3. Creditorilor privilegiați indicați în actul de naționalitate sau în registrele oficiului maritim unde este înscris vasul, și oricărui alt creditor, chiar neprivilegiat, care, printr-un act notificat creditorului urmaritor, a declarat ca voiește sa intervină la procedura urmarirei.

ART. 922

Dacă urmărirea are de obiect un vas care ar avea o capacitate mai mare de 30 tone, se vor face trei publicațiuni consecutive din opt în opt zile, prin afișe afișate, cum mai sus se arată și publicate în foaia anunțurilor judiciare.

După a treia publicațiune a afișelor, licitațiunea se va ține la ziua fixată de către judecătorul-delegat și vânzarea se va face către cel ce va oferi un preț mai avantajos.

ART. 923

Tribunalul, după raportul judecătorului-delegat, pentru motive grave, poate acorda și chiar ordonă din oficiu ca vânzarea să nu aibă loc și să încuviințeze una sau două amânări de câte opt zile fiecare.

Amânarea va fi încuviințată prin afișe afișate și publicate precum mai sus se arată.

ART. 924

Oricine poate să concureze la licitațiune.

Cel ce concurează pentru contul altei persoane, trebuie să prezinte procura specială care se va atașa la dosarul cauzei.

Orice concurent este dator să depună în bani sau în efecte publice de ale Statului la purtător și după cursul zilei, a zecea parte din prețul de la care are să se înceapă licitațiunea, afara numai dacă judecătorul-delegat, ascultând și pe creditorii prezenți, nu-l va dispensa de aceasta.

Vânzarea se va face prin strigări.

Strigările se vor începe de la prețul fixat de creditor, sau de la acela pe care îl va însemna judecătorul delegat, de la sine și se vor repeta de trei ori; între fiecare strigare va fi un termen de 5 minute cel puțin sau de 15 minute cel mult.

Lucrul se va adjudecă asupra celui care a oferit cel mai mare preț.

ART. 925

Judecătorul-delegat va încheia proces-verbal de cele urmate.

Adjudecatarul va subscrie de prețul cu care lucrul s-a adjudecat asupra-i și în același timp va face alegere de domiciliu în localitatea unde s-a urmat vânzarea. În caz contrariu, toate notificările ce i se vor adresa vor fi valabile făcute la grefa tribunalului.

ART. 926

Procuratorul care va fi rămas adjudecatar pentru o persoană care ar avea a o numi mai în urma, trebuie, în cele trei zile după licitație, să depună la grefa mandatul special anterior vinzării, dacă acela în contul căruia a concurat la licitație nu preferă de a face în persoana accețiunea prin o declarațiune depusă la grefa; în lipsa, procuratorul va fi considerat ca adjudecatar în numele sau propriu.

ART. 927

Adjudecatarul este dator ca, în termen de cinci zile de la adjudecare, să depună prețul cu care s-a adjudecat asupra-i vasul.

Dacă acest termen expiră fără ca cumpărătorul să fi depus întregul preț, tribunalul, de la sine sau după cererea părții interesate, va pune lucrul din nou în vânzare.

Această nouă licitațiune se va încuviința prin afișe, conform art. 921, iar afișul se va publica cu trei zile cel puțin înainte de vânzare.

Noile afișe vor cuprinde, pe lângă enunțurile prevăzute de art. 920, numele adjudecatarului ce nu a depus prețul și suma cu cât lucrul a fost adjudecat asupra-i.

Licitațiunea se va urma conform art. 924.

Dacă prețul ieșit la această nouă licitațiune este mai mic, primul adjudecatar răspunde de diferența și, în ori ce caz, de toate cheltuielile ocazionate cu această nouă vânzare.

Dacă primul cumpărător, înainte de începerea acestei noi licitațiuni, depune prețul cu cât lucrul s-a adjudecat asupra-i, dimpreună cu dobânzi și cheltuieli făcute cu aceasta a doua vânzare, el va fi menținut în calitate de adjudecatar

ART. 928

Dacă sunt urmărite bărci, șalupe sau alte vase de o capacitate nu mai mare de 30 tone, vânzarea se va face înaintea judecătorului-delegat, după publicațiuni făcute în trei zile consecutive printr-un singur afiș lipit pe catarg sau, în lipsa, într-alt loc aparent al vasului, la usa tribunalului și pe zidul sau scara portului, fără nici o altă formalitate.

Vânzarea nu se poate face decât după trecere de opt zile de la notificarea procesului-verbal de urmărire.

ART. 929

Urmărirea și vânzarea batelurilor destinate transportului persoanelor sau pescaritului în porturi, limanuri, canale, lacuri și râuri, precum și altor asemenea plutitoare ce se află în aceste localități și care nu ar avea o capacitate mai mare de 10 tone, se va face conform dispozițiilor articolelor precedente cu următoarele modificări:

1. Vânzarea se va face de judecătorul de ocol;
2. Afișele nu vor mai fi publicate și în foaia anunțurilor judiciare;
3. Prețul va fi răspuns îndată după terminarea licitației; iar în caz contrariu, se va procedea imediat la o nouă licitație pe comptul adjudecatului.

Dispozițiile acestui articol nu se aplică în caz de vânzarea batelurilor și a celorlalte plutitoare având mașina cu vapori.

ART. 930

Vânzarea vasului face să înceteze funcțiunile căpitanului, cu rezerva dreptului său la despăgubire contra celui obligat.

ART. 931

Adjudecatul va primi un extract după procesul-verbal al licitației în care se va indica:

1. Numele, prenumele, domiciliul sau reședința creditorului urmaritor și al debitorului;
2. Numele, felul și capacitatea vasului vândut;
3. Numele, prenumele și reședința adjudecatului, precum și prețul cu care vasul s-a adjudecat asupra-i.

Acest extract va fi semnat de judecătorul delegat sau de judecătorul de ocol și va trebui să fie transcris în registrele autorității unde va fi înscris vasul și vânzarea va trebui notată și pe actul de naționalitate.

ART. 932

Cererile în distracțiune (separatiune) asupra vasului urmărit se vor notifica creditorului urmaritor înainte de vânzare.

Dacă cererile în distracțiune nu s-au format decât după adjudecăriune, ele se vor converti de drept în opozițiuni asupra liberării prețului.

Cererea în distracțiune va conține citatiunea creditorului urmaritor de a compare pentru a audiența fixa înaintea tribunalului competent, și alegerea sau declarațiunea de domiciliu sau de reședința a reclamantului în comuna de reședința a tribunalului sau judecătoriei prin care se face urmărirea.

Dacă cererea se va respinge, reclamantul, deosebit de cheltuieli și daune, poate fi osândit și la o pedeapsă pecuniară până la suma de 500 lei.

ART. 933

Opozițiunile la distribuirea prețului rezultat din vinarea unui vas, vor fi făcute sub pedeapsa de pierderea dreptului, în termen de trei zile socotit de la vânzare.

Creditorii oponenti sunt datori de a prezenta la grefa titlurile lor de creanțe cel mult în termen de opt zile din ziua opozițiunii, sub pedeapsa, în caz contrariu, de a se procedea la distribuirea prețului, fără a se ține seama de opozițiunea ce au făcut.

ART. 934

Colocațiunea creditorilor și distribuțiunea prețului între creditorii privilegiați se va face în ordinea prescrisă prin art. 687 și între ceilalți creditori, în proporțiune cu creanțele lor.

ART. 935

Pentru tot ce nu este regulat prin prezentul titlu, se aplică dispozițiunile codului de procedura civilă, relative la urmărirea silită a bunurilor mobile.

Regulile stabilite în prezentul capitol se vor observa, pe cât nu vor fi incompatibile, în orice alt caz de vânzare judiciară a unui vas sau a unei porțiuni dintr-un vas.

CAP. 3

DISPOZIȚIUNI SPECIALE DE PROCEDURA ÎN MATERIE DE FALIMENT

ART. 936 ***

Ori de câte ori legea prescrie ca falitul sau vreu alt interesant sa fie ascultat, nu se poate nimic hotărî în absenta sa, dacă nu se va constata ca a fost legalmente citat la o zi și ora fixa și dacă lipsa lui nu se va constata prin proces-verbal.

ART. 937 ***

Ori de câte ori creditorii unui faliment urmează sa fie convocați, sindicul este dator ca, afara de publicațiunile prescise de lege sa trimită o anume inconstiintare fiecărui creditor.

Inconstiintarea se va face printr-o scrisoare recomandată la poșta, cel puțin cu opt zile înainte de ziua fixată pentru întrunire sau pentru operațiunile pentru care s-a fixat.

Recipisa de predare la poșta a scrisorii recomandate va servi ca proba ca încunoștiințarea a avut loc și va sta atașată la actele falimentului.

Scrisoarea de convocare adresată creditorului va trebui sa cuprindă chestiunile ce sunt a se supune deliberării creditorilor.

Orice deciziune luată asupra unei chestiuni necuprinsă în incunostiintare este nulă.

ART. 938 ***

Întrunirile creditorilor sunt prezidate de judecătorul sindic.

Deciziunile se iau cu majoritate absolută a creditorilor prezenți, afara de cazurile în care legea nu cere o anumită majoritate.

Creditorii se pot prezenta în persoana sau prin mandatar. *)

*) Modificat prin Legea din 3 martie 1902

ART. 939 ***

Procesul-verbal al întrunirii creditorilor se subscrie de judecătorul-sindic și de grefier sau de secretarul arhivar al sindicatului tribunalului. El cuprinde, în rezumat, dezbaterile urmate, deciziunile urmate, deciziunile luate de creditorii și ordinea în care ele au avut loc și indică numirile făcute, după ordinea numărului voturilor obținute de fiecare, începând cu cel mai mare număr.

Procesul-verbal se înaintează tribunalului în termen, de cel mult trei zile spre a fi alăturat la celelalte acte ale falimentului. *)

*) Modificat prin Legea din 3 martie 1902

ART. 940 ***

Dacă în ziua fixată pentru întrunirea creditorilor nu s-a putut delibera asupra tuturor chestiunilor ce erau prevăzute în actul de convocare sau în citatiune, continuarea deliberantilor se va urma de drept în ziua următoare de lucru, fără sa mai fie necesitate de vreo nouă incunostiintare specială a creditorilor prezenți sau absenți, și aceasta până la rezolvarea tuturor chestiunilor puse în delibertiunea creditorilor.

ART. 941 ***

Ordonanțele judecătorului-sindic nu sunt supuse apelului decât în cazurile determinate de lege. *)

*) Modificat prin Legea din 3 martie 1902

ART. 942 ***

Deliberațiunile tribunalului în materie de faliment vor putea fi precedate de relațiunea judecătorului-sindic. *)

*) Modificat prin Legea din 3 martie 1902

ART. 943 ***

Sentițele și încheierile tribunalului, pronunțate conform art. 708, 722, 723, 735, 826, 335, 337, 841, 842, 843, 852, 864 și sentițele de condamnare la una din pedepsele pentru unul din delictele prevăzute în titlul VIII al cărții a III-a, se vor afige la usa tribunalului și la alte locuri obișnuite în comuna unde resade tribunalul, în comuna unde resade Curtea de Apel, în comuna de reședința a falitului, în toate locurile unde el va avea stabilimente de comerț și în salele burselor și Camerelor de Comerț din aceste localități.

Un extract se pe aceste sentițe sau încheieri, se va publica în foaia anunțurilor judiciare ale locurilor sus arătate cu dreptul pentru judecătorul-sindic de a ordona publicațiunea și în alte ziare, când împrejurările falimentului ar cere o mai întinsă publicitate.

Afigerea și publicațiunile sus zise vor fi făcute în cel mai scurt termen posibil, adică: dacă trebuiesc făcute în localitatea unde se află tribunalul, cel mai târziu în trei zile de la data hotărârii; dacă trebuiesc făcute în alta parte, ele trebuiesc sa fie expediate pentru execuțiunea imediata în acelaș termen.

Judecătorul-sindic este dator a observa exacta îndeplinire a dispozițiunilor cuprinse în acest articol. *)

*) Modificat prin Legea din 3 martie 1902

ART. 944 ***

Toate sentițele date de tribunalul de comerț în materie de faliment sunt executorii.

Ele nu sunt supuse opozitiunei sau apelului decât în cazurile prevăzute de lege.

Când tribunalul se pronunță în prima instanța asupra contestatiunilor prevăzute de art. 775, sentița este supusă apelului.

Este asemenea supusă opozitiunii și apelului sentița prin care tribunalul respinge declarațiunea de faliment cerută de unul sau mai multi creditori.

***) Articolele 936-944 au fost abrogate prin dispozițiile art. 130 din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării și lichidării judiciare.

Titlul II

DESPRE PRESCRIPTIUNE

ART. 945

Acțiunile derivând din acte care sunt comerciale numai pentru una din părți, se prescriu pentru toate părțile contractante în conformitate cu dispozițiunile legii comerciale.

ART. 946

Prescrițiunea comercială curge chiar contra militarilor în serviciul activ în timp de razbel în contra femeii maritate, în contra minorilor chiar neemancipati și a interzisilor, cu rezerva dreptului lor contra tutorului.

Înteruperea prescriptiunii se regulează după dispozițiunile codului civil.

Cu toate acestea, în obligațiunile cambiale, actele ininteruptive de prescripțiune făcute în persoana unuia din coobligati nu produc nici un efect fata de ceilalți coobligati.

ART. 947

Prescripțiunea ordinară în materie comercială este de 10 ani în toate cazurile în care prin acest cod sau prin legi nu s-a stabilit o prescripțiune mai scurta.

ART. 948

Acțiunea pentru revendicarea proprietății unui vas se prescrie prin trecere de 10 ani. Nu se poate opune lipsa de titlu sau a bunei credințe.

Posesorul unui vas, în virtutea unui titlu stipulat cu buna credința, titlul fiind transcris conform legii și care sa nu fie nul pentru lipsa de forma, prescrie prin trecere de cinci ani, socotiți de la data transcriptiunii titlului și a adnotatiunii lui pe actul de naționalitate.

Capitanul nu poate dobândi prin prescripțiune proprietatea unui vas.

ART. 949

Se prescriu prin trecere de 5 ani:

1) Acțiunile ce deriva din contractul de societate sau din alte operațiuni sociale, dacă publicațiunile prescrise în titlul VIII, cartea I, au fost regulat făcute;

2) Acțiunile ce deriva din cambii și din cecuri.

Termenul curge:

Pentru acțiunile prevăzute la Nr. 1 al acestui articol, din ziua când obligațiunea a ajuns la termen sau din ziua publicațiunii actului de dizolvare a societății, sau a declarațiunii de lichidare, dacă obligațiunea n-a devenit exigibilă. În cazul prevăzut de art. 103, termenul curge din ziua în care actul de dizolvare poate fi opus celor de al treilea. Pentru obligațiunile derivând din lichidarea societății, termenul începe a curge de la data aprobării ultimului bilanț al lichidatorilor.

Pentru acțiunile prevăzute la Nr. 2, termenul curge din ziua scadenței obligațiunii sau din ultima zi a termenului prevăzut de art. 282.

ART. 950

Acțiunile rezultând din contractele de împrumut maritim sau de gaj asupra vaselor, se prescriu prin trecere de trei ani socotiți din ziua când obligațiunea a ajuns la termen.

ART. 951

Grefierii și judecătorul-sindic sunt liberați de îndatorirea de a da compt de registrele de comerț și de hârțiile ce le sunt încredințate în procedura asupra falimentului, după trecerea de trei ani de la închiderea sau încetarea operațiunilor falimentului.

ART. 952

Se prescriu prin doi ani, socotiți din ziua terminării afacerii, acțiunile mijlocitorilor pentru plata dreptului lor de mijlocire.

Prin acelaș termen se prescriu acțiunile de anulare sau de reziliare a concordatului în materie de faliment. Termenul curge pentru acțiunile în anulare din ziua când dolul a fost descoperit, iar pentru acțiunile în reziliare de la expirarea termenului scadenței ultimei plati ce falitul urma a face conform concordatului.

ART. 953

Se prescriu printr-un an, din ziua protestului sau a reclamațiunii de care se vorbește în art. 677, acțiunile pentru plata daunelor cauzate prin lovirea unui vas, și din ziua când vasul a fost complet descărcat, acțiunile pentru contributiune la avariile comune.

ART. 954

Acțiunile rezultând din contractul de închiriere al unui vas se prescriu prin trecere de la un an de la împlinirea călătoriilor, și acelea derivând din contractul de inolare prin trecere de un an de la expirarea termenului convenit între părți, sau de la împlinirea celei din urma călătorii, dacă contractul a fost prelungit.

Acțiunile ce decurg din contractul de asigurare se prescriu prin trecere de un an.

În asigurările maritime termenul începe a curge după terminarea călătoriei ce a fost asigurată, și pentru asigurările cu termen din ziua în care se sfârșește asigurarea; în caz de prezumpțiune de pierdere a vasului pentru lipsa de nuvele, anul începe de la finele termenului fixat pentru prezumpțiunea de pierdere. Se exceptează termenele fixate pentru dreptul de abandon, prevăzute de titlul VI, cartea II.

În celelalte asigurări contra daunelor și asupra vietei, termenul curge din momentul când s-a întâmplat faptul care a dat naștere acțiunii.

ART. 955

Se prescriu asemenea prin trecere de un an:

I. Acțiunile pentru furniturile de proviziuni, lemnărie, combustibile și alte lucruri necesarii pentru reparațiunea sau prepararea unui vas de călătorie și pentru lucrările făcute pentru aceste obiecte;

II. Acțiunile pentru plata de alimente date marinarilor și celorlalți oameni ai echipajului, din ordinul căpitanului.

Prescripțiunea începe a curge de la data furniturilor și dela facerea lucrărilor, dacă părțile nu au stipulat un termen de plata. În acest caz prescripțiunea rămâne suspendată pe timpul convenit.

Dacă furniturile sau lucrarea s-a urmat mai multe zile succesive, termenul de un an începe a curge din ultima zi.

ART. 956

Acțiunile contra cărașurilor derivând din contractul de transport se prescriu:

I. Prin trecere de șase luni, dacă transportul a fost făcut în Europa, afara de Islanda și insulele Feroe, într-o piața maritimă a Asiei sau Africei de pe Mediterana, Marea-Neagra, canalul de Suez sau Marea Roșie, ori într-o piața de pe uscat legată prin calea ferată, cu o piața maritimă din localitățile sus-arătate;

II. Prin trecere de un an dacă transportul s-a făcut în alt loc.

În caz de pierdere totală, termenul începe a curge din ziua în care lucrurile transportate trebuiau să ajungă la destinațiunea lor; iar în caz de pierdere parțială, avarie sau întârziere, din ziua predării mărfurilor în primirea destinatarului.

Titlul III

DISPOZIȚIUNI TRANZITORII

ART. 957

Dispozițiunile legilor și regulamentelor în vigoare asupra burselor de comerț, asupra mijlocitorilor de schimb și mijlocitorilor de mărfuri, și asupra magazinelor generale, dokuri și întreprinzi, vor continua a avea forța obligatorie chiar după punerea în aplicație a acestui cod, întrucât nu vor fi contrarii dispozițiilor lui sau nu vor fi modificate prin legi ulterioare.

ART. 958

Societățile și asociațiunile comerciale existente la epoca punerii în aplicație a acestui cod, vor fi regulate de legile anterioare, afara de următoarele dispozițiuni:

1) Societățile în comandită prin acțiuni și anonime sunt scutite de orice alta autorizațiune și supraveghere din partea guvernului și de sarcinile relative, însă sunt supuse dispozițiilor din art. 104, 142, 144, 149, 153, 155, 165 aliniatul ultim, 169, 174, 175, 176, 177, 179, 181, 182, 185, 186, 187, 264, 265, 266 și 268 ale acestui cod, și acelor care se raporta la reducerea capitalului, la fuziunea și lichidarea societăților.

Ele mai sunt încă supuse dispozițiilor art. 124 privitoare la administratorii realeși sau numiți în urma punerii în lucrare a acestui cod;

2) Asociațiunile mutuale care nu au de obiect exclusiv asigurările maritime, sunt supuse art. 260 al acestui cod, cu rezerva dispozițiunii din numărul următor;

3) Societățile și asociațiunile de asigurare asupra vieții și administratoarele de tontine sunt supuse dispozițiilor art. 147 al acestui cod pentru toate primele ce le vor percepe în urma aplicației sale, cu rezerva reducerii proporționale a cautiunilor date pentru operațiunile anterioare, în modurile și în termenele ce se vor stabili prin oșebit regulament;

4) Societățile și asociațiunile care voesc sa introducă modificări în actele lor constitutive și sa prelungească termenul fixat pentru durata lor, trebuesc sa se conformeze dispozițiilor noului cod.

ART. 959

Pentru executarea dispozițiilor articolului de mai sus, numirea cenzorilor trebuie sa fie făcută în cea dintâi adunare generala care va avea loc în cursul celor șase luni după punerea în aplicație a acestui cod, sau într-o adunare specială, care se va convoca spre acest sfârșit, în acelaș termen, sub responsabilitatea administratorilor.

Adunarea generala, dacă cel puțin jumătate din capitalul social se află reprezentat într-insa, va putea, cu votul afirmativ a doua treimi din capitalul reprezentat în adunare sa decidă ca administratorii actuali sa fie, în caz de realegere, dispensați de obligațiunea de a da cauțiunea prescrisă de acest cod.

ART. 960

Cambiile și biletele la ordin emise înaintea acestui cod, girurile și acceptatiunile și avalurile făcute în orice epoca se vor regula după legile anterioare.

Cu toate acestea, din ziua punerii în lucrare a noului cod, se vor aplica acestor titluri dispozițiunile noii legi, privitoare la forma și la termenele protestului și la măsurile de luat în cazul de perdere a acelor titluri.

Pentru cambiile și biletele la ordin, a căror scadenta va fi chiar în ziua punerii în vigoare a acestui cod, protestul se va face asemenea în forma și termenele prescrise de dânsul.

ART. 961

Mandatul prepusului care, în ziua punerii în aplicare a noului cod, incepuse deja sa exercite comerțul la care a fost prepus, trebuie sa fie depus conform dispozițiilor art. 394 din acest cod, în cele trei luni de la aplicarea lui, pentru îndeplinirea formalităților prescrise de acel articol.

ART. 962

În cele dintâi trei luni după punerea în aplicare a acestui cod, administrațiunile de căi ferate, aplicând tarifele speciale în vigoare, nu vor fi supuse la responsabilitatea stabilită de acest cod, dacă ea ar fi mai mare decât cea existenta după reglementele lor.

ART. 963

În cele șase luni de la punerea în aplicație a noului cod, toate vasele supuse dispozițiilor art. 510, trebuie sa se conformeze lor.

Pentru vasele în curs de călătorie, în momentul punerii în lucrare a acestui codice, termenul sus zis începe a curge din ziua sosirei lor într-un port al Regatului.

ART. 964

Privilegiile asupra vaselor dobândite mai înainte de punerea în aplicare a noului codice, după formele legii anterioare, își păstrează rangul lor chiar în privința privilegiilor dobândite sub imperiul acestui codice.

Dispozițiunile art. 690 și următoarele ale cartei II din noul cod se aplică de asemenea la privilegiile dobândite înainte de punere lui în aplicare.

ART. 965

Termenele pentru neadmisibilitatea acțiunii se vor regula după legea în vigoare la epoca evenimentului care da loc acțiunei.

ART. 966

Prescripțiunile începute înainte de aplicațiunea acestui cod se regulează după legile anterioare.

Cu toate acestea, prescripțiunile începute înainte de acea punere în aplicatiune și pentru care, după legile anterioare s-ar cere încă un timp mai lung decât cel fixat prin acest cod, se vor împlini cu trecerea acestui termen mai scurt, calculandu-l din ziua punerii în aplicatiune a noului codice.

ART. 967

Prezentul cod va intra în vigoare cu începere, de la 1 Septembrie 1887; iar dacă promulgarea lui nu se va putea face înainte de aceasta data, el se va pune în lucrare la o lună după data promulgării lui.

ART. 968

Judecatorii-sindici ai tribunalelor primesc retribuțiunea judecătorilor de ședința. Pe lângă acest onorariu, judecatorii-sindici ai tribunalului de Ilfov mai primesc o diurnă de 150 lei pe luna, iar judecatorii-sindici ai tribunalelor Iași, Dolj, Covurlui și Brăila o diurnă de 75 lei.

Secretarii-arhivari ai judecatorilor-sindici primesc retribuțiunea grefierilor de tribunal.

ART. 969

Pentru acoperirea retribuțiunii judecatorilor-sindici și secretarilor - arhivari și pentru cheltuelile de de cancelarie, Statul va percepe până la maximum 4 la suta din activul brut al falimentului, fără ca suma percepută de la un faliment sa poată întrece cifra de 20 000 lei.

Cota perceperii, până la maximum 4 la suta se va fixa în fiecare an prin legea bugetară.

Pentru anul bugetar curent, cota se fixează la 3 la suta; ea se va face venit la tezaur, sub o rubrică specială a veniturilor ministerului de justiție.

În raport cu încasările și intrările se va deschide, prin consiliul de miniștri, ministerului de justiție creditele necesare pentru retribuțiunea personalului.

ART. 970

Un regulament special va determina modul de percepere al contribuțiunii.

ART. 971

Falimentele deja deschise la aplicațiunea legii celei noi vor continua a fi administrate și lichidate conform legii celei vechi.
